

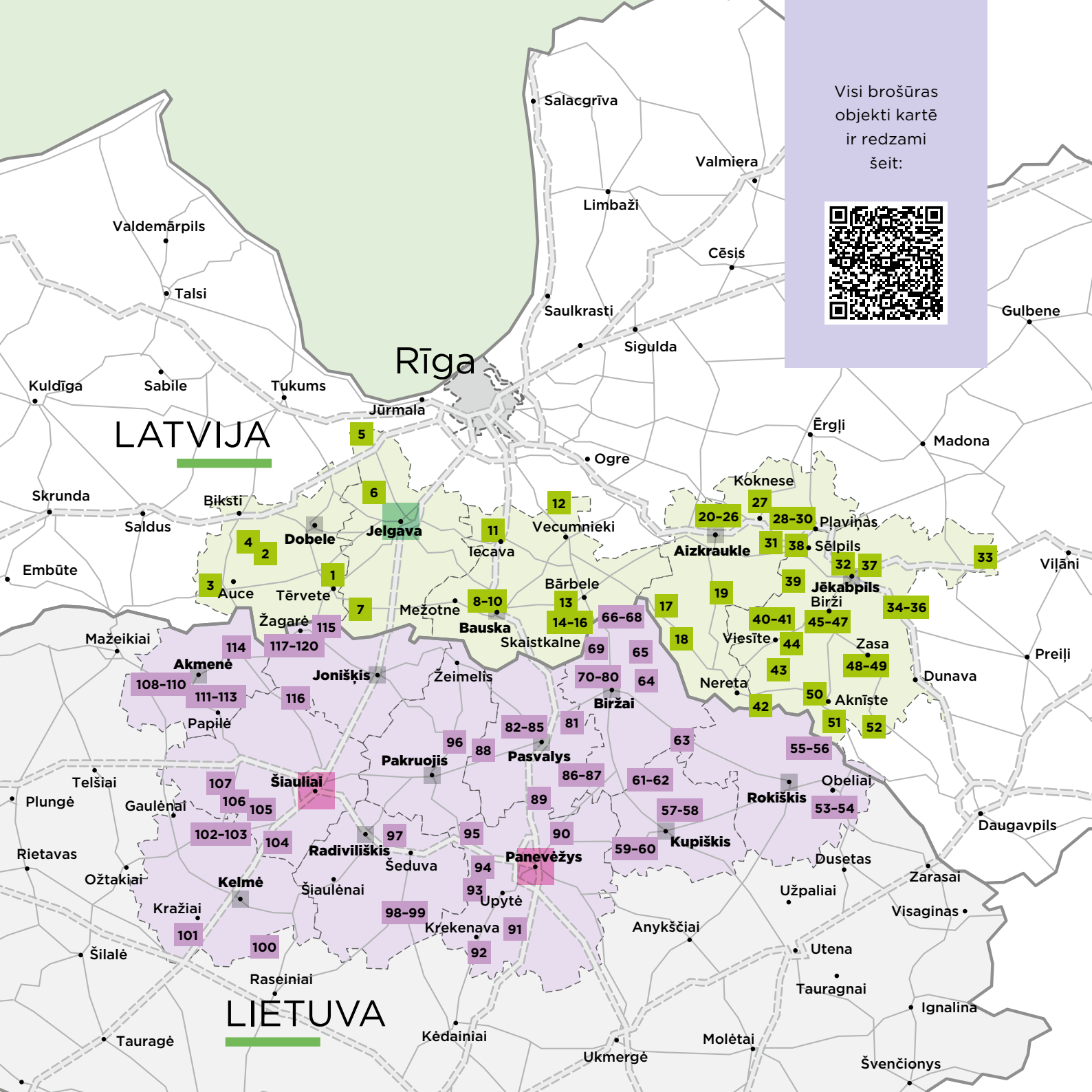

ATKLĀJ ĢEOVIETAS

ZEMGALĒ UN ZIEMEĻLIETUVĀ!

ĢEOĻOGISKIE UN
ĢEOMORFOĻOGISKIE
TŪRISMA OBJEKTI

Visi brošūras
objekti kartē
ir redzami
šeit:

SATURS

Latvija
Zemgales reģions
Dobele un apkārtnē - 5
Jelgava un apkārtnē - 12
Bauska un apkārtnē - 18
Aizkraukle un apkārtnē - 32
Jēkabpils un apkārtnē - 54
Lietuva
Panevėžas apgabals
Rokiški un apkārtnē - 85
Kupiški un apkārtnē - 88
Birži un apkārtnē - 94
Pasvāle un apkārtnē - 115
Panevėža un apkārtnē - 122
Šauļu apgabals
Pakroja un apkārtnē - 130
Radviliški un apkārtnē - 132
Kelme un apkārtnē - 136
Šauļi un apkārtnē - 140
Akmene un apkārtnē - 146
Joniški un apkārtnē - 155

No izteismīgajām Skaistkalnes karsta kitenēm Bauskas novadā un teiksmainās Staburaga klints Aizkraukles novadā līdz pat Lietuvas garākajam un iespaidīgākajam Žagares oss un daudzajām alām un karsta kitenēm pie Biržiem – šīs puses dabā var atrast visu! Arī klintīs, atsegumus, avotus, dižakmeņus un pat industriālus objektus, kas veiksmīgi iekļāvušies apkārtējā vidē. Miera mīļotāji te atradīs klusumu, lēnas pastaigas un mazāk zināmus apskates objektus, savukārt asāku izjūtu cienītājus iepriecinās pārbaudījumi un grūtāk pieejamie dabas brīnumi.

Bet kāpēc vispār doties dabā? Šķiet, nu jau nevienam vairs nav jāpierāda ne tikai aktīvākas izkustēšanās, bet arī lēnu pastaigu veselīgums. Atrašanās svaigā gaisā – nesabojātas un nepiesārņotas dabas vidū – mūsdienās jau vien ir ekskluzīva vērtība, ko patiesi vajag ne tikai pamanīt un novērtēt, bet arī kopt un saudzēt. Turklāt daba var būt tik daudzveidīga! Tā piedāvā gan vienkārši skaistu skatu baudīšanu, gan atpūtas un piknika iespējas labiekārtotos un speciāli tam paredzētos laukumos. Baudīt dabu var arī aktīvākā braucienā ar velo vai laivām, pa dažādiem īpaši iezīmētiem maršrutiem.

Dabā iespējams arī mācīties, izzinot apkārtējo pasauli un pamazām arvien labāk saprotot tās likumsakarības. Galvenais ir atcerēties – ar dabu jāprot sadzīvot un arī tai ir savi likumi. Tāpēc, lai kādu scenāriju esat iecerējuši savai atpūtai, pirms došanās tajā vēlams ne tikai izvēlēties apskates objektus un maršrutus, bet arī iepazīties ar konkrētās vietas apstākļiem, bīstamību, uzvedības noteikumiem un ņemt vērā brīdinājumus.

Lai skaista, droša un patīkama dabas baudīšana! Saudzējiet un novērtējiet dabas dāsnumu un atvērtību pret jums, atdarot ar to pašu!

SIMBOLI

- Adrese
- Tīmekļvietne
- GPS
- Tuvākās pilsētas vai apdzīvotās vietas, ko izpētīt apkārtnē

- Aizsargājams dabas piemineklis
- Aizsargājams dabas mantojuma objekts
- Sasniedzams ar laivu
- Maksas ieeja
- Pieejamās valodas

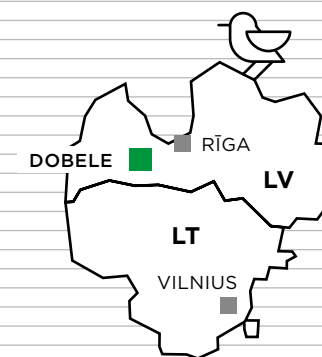
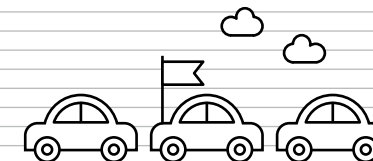
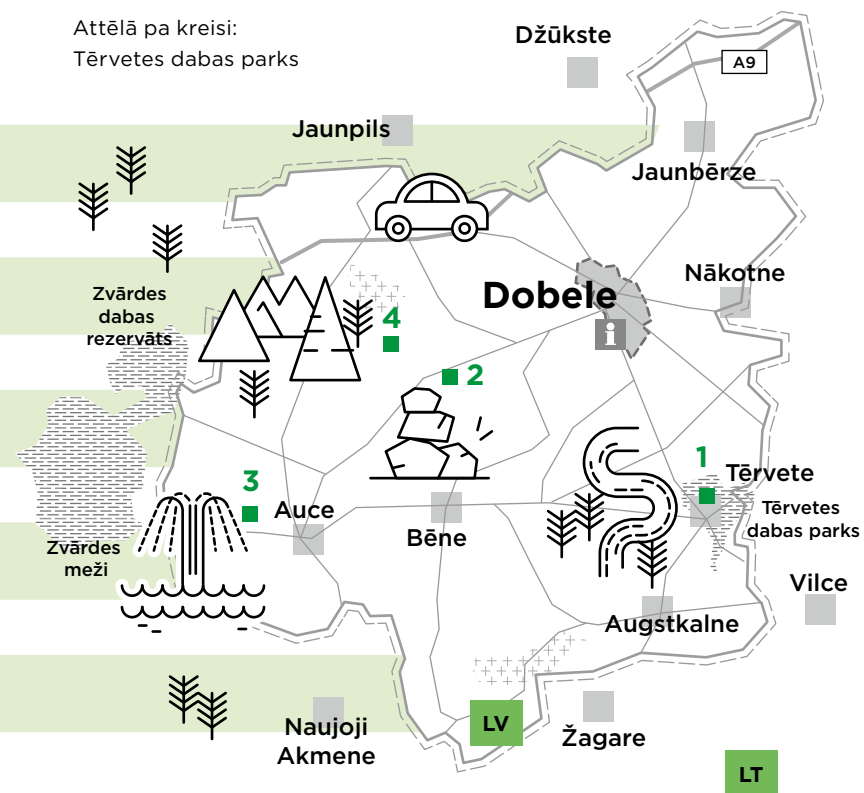

LATVIJA

LATVIJA
ZEMGALES REĢIONS

DOBELE UN APKĀRTNE

Attēlā pa kreisi:
Tērvetes dabas parks

KUR PAĒST VAI PĀRNAKŠNOT?
SKATIET TUVĀKAJĀ TŪRISMA
INFORMĀCIJAS CENTRĀ
WWW.VISITDOBELE.LV

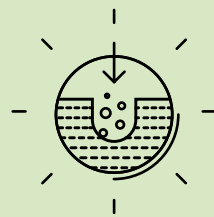
-- KAS IR ĢEOLOĢIJA?

ĢEOLOĢIJA IR ZINĀTNE, KAS PĒTA ZEMES VĒSTURI UN UZBŪVI, TĀS VEIDOŠANĀS PROCESUS.

-- KAS IR ĢEOMORFOLOĢIJA?

ĢEOMORFOLOĢIJA IR ZINĀTNE, KAS PĒTA RELJEFA FORMAS UN TO ATTĪSTĪBU UZ ZEMES VIRSMAS. TĀ IR CIEŠI SAISTĪTA AR ĢEOLOĢIJU UN VAR TIKT UZSKATĪTA PAR TĀS DAĻU.

-- KAS IR SPELEOLOĢIJA?

SPELEOLOĢIJA IR ZINĀTNE PAR KARSTU UN ALU VEIDOŠANOS, STRUKTŪRU, VĒSTURI, FIZIKĀLAJĀM UN BIOĢOĢISKAJĀM ĪPAŠĪBĀM UN VISU, KAS AR TO IR SAISTĪTS.

Tērvetes dabas parks

1 Tērvetes upes stāvkrasti

Upes ieleja

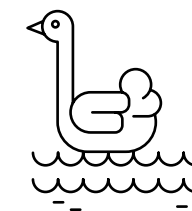
Tērvetes upes senleja ar Gulbju un Rakstnieces krastu, kurus savieno koka tilts, ir īpaši ainaviska. Tilta kopējais garums pārsniedz 100 metrus, bet iespaidīgās kraujas tilta kāpņu laidienos izmantoti vairāk nekā 150 pakāpieni. Divas sānu platformas nodrošina iespēju dabas mīļotājiem nesteidzīgi vērot ainavu.

Tērvetes seju – viļņoto reljefu – gluži kā mākslinieki laika gaitā veidojuši ledāju kušanas ūdeņi. Parka teritorijā šis reljefs ir labi izteikts, nogulumus galvenokārt veido dažāda biežuma morēnas smilšmāls.

Lai arī Tērvetes dabas parks atrodas Zemgales līdzenumā, tam nav raksturīgs līdzenumam tipiskais reljefs. Te ainavas veido Tērvetes upītes ieleja un tās stāvkrasti, kā arī trīs pilskalni un gravas. Stāvkrastus labi var apskatīt dabas parka atrakciju laukumā un bezmaksas parka teritorijā pie Gulbju tilta, kas ir tuvāk Tērvetes ūdenskrātuvei. Pie tilta atrodas arī neliela atpūtas vieta. Parka objekti atrodas dabas aizsargājamā teritorijā "Natura 2000".

- LVM dabas parks Tērvete, Dobeles novads
- www.visitdobelev.lv
- 56.496146, 23.397412
- Dobeles - 19 km, Jelgava - 30 km, Žagare - 18 km

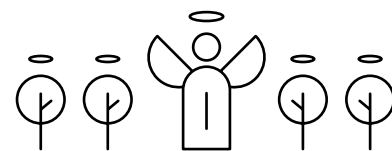
savdabīgus enerģijas strāvojumus: vieni te redz vīzijas, bet citi – uztver informācijas plūsmu. Pokaiņu mežs ir īpašs arī savu brīnumaino nostāstu dēļ. Šī vieta būs piemērota gan mierīgai dabas baudīšanai, gan aktīvajai atpūtai pie dabas. Ir pieejamas arī vairākas piknika vietas un ainaviski skatu punkti ar soliņiem.

- "Senpokaiņi", Naudītes pagasts, Dobeles novads
- www.visitdobele.lv
- 56.57703, 23.07134
- Dobele - 17 km, Auce - -22 km

2 Pokaiņu mežs

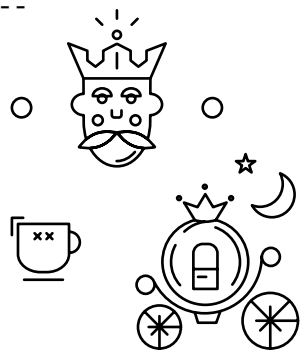
Īpatnēja reljefa forma,
akmeņu krāvumi

Ainaviski interesanta un gleznaina vieta ar stāviem pakalniem, dziļām ielejām un dažāda sastāva un vecuma mežaudzēm. Neparastākais šajā mežā ir dažāda izmēra akmeņu krāvumi, kas atrodas lielākās un mazākās grupās, kaudzēs, akmens upēs un valnīšos. Tik liela visu izmēru un formu akmeņu koncentrācija vienuviet izskatās patiesi iespaidīgi un veido neparastu ainavu, kas daudziem liek sajaut

Leģendas vēsta, ka šeit atrodas senas piramīdas, kas izstaro ļoti spēcīgu enerģiju, mežā novērotas temperatūras anomālijas, bet atsevišķiem akmeņiem ir pat dziedināšanas spējas. Mūsdienās daudzi garīgie dziednieki uzskata, ka Pokaiņu mežs ir svēta vieta.

Legenda vēsta, ka Lielā Ziemeļu kara laikā latviešu zintnieki ar avotu ūdeni izdziedinājuši zviedru karali Kārlī XII, kuram neesot spējuši palīdzēt pat galmā mācītie dakteri. Kopš tā laika tos sauc arī par Karaļa avotiem, bet ūdenim piedēvē dziednieciskas īpašības.

- Vītiņu pagasts, Dobeles novads
- www.visitdobele.lv
- 56.48310, 22.82265
- Auce - 6 km, Dobele (caur Īli) - 36 km

3 Ķeveles avoti

Avoti

No gravas, kuras krasti nostiprināti ar laukakmeņiem, iztek septiņi avoti, kas tālāk saplūst vienā strautā, bet tas ietek Melderu dzirnavezērā. Strautu veidojošā avotu grupa ir dabas objekts ar ne tikai ģeoloģisku, bet arī ar kultūrvēsturisku nozīmi. Avoti atrodas gleznainā vietā.

Dzestro un gardo avotu ūdeni var dzert, bet, klausoties avotu nerimstošajā un rāmajā tecējumā, ikvienam ir iespēja enerģētiski uzlādēties, apvienojumā ar svaiga gaisa kūri gūstot patīkamas emocijas. Šīs noskaņas dēļ Ķeveles avotus iecienījuši kā ūdens baudītāji, tā miera un dabas tuvuma cienītāji. Te ierīkota arī piknika vieta ar nelielu tiltiņu un šūpolēm.

Avoti sākas meža pudurī, līdz kuram var nokļūt, vadoties pēc uzstādītajām norāžu zīmēm, un tie iekļauti arī vietējas nozīmes velomaršrutā "Auces apkārtnē", kas ir marķēts un palīdz viegli orientēties.

4 Krievkalni

Īpatnēja reljefa forma

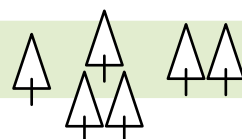
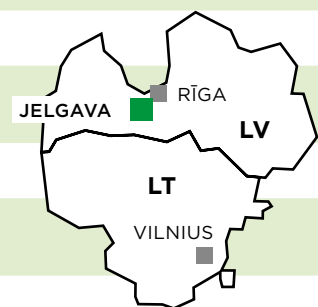
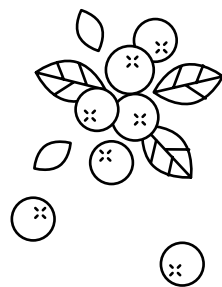
Krievkalni ir mežiem apaudzis garš valnis, unikāls dabas veidojums Zemgales ainavā, no kura paveras tāls panorāmas skats uz Zemgales plašumiem (skaidrā laikā te varot saskatīt pat "Dobeles dzirnavnieka" torņus). Tā augstākā vieta paceļas 149 metrus virs jūras līmeņa, un, iespējams, tā ir sena zemgaļu svētvieta, kulta vieta. Krievkalnu senākais nosaukums varētu būt bijis "Krīvu kalns", un tas jāskata saistībā ar Zebrus ezera arheoloģisko kompleksu. Kādreiz Krievkalnu augstākajā vietā bijis novērošanas tornis, no kura mūsdienās gan palikuši vien pamati. Taču kalna pakājē joprojām atrodams Maiciņu ezers. Krievkalni ir ieslēpušies mežā, tāpēc, lai tajos uzkāptu, jāuzticas norādes zīmei un kājām jādodas pa samērā stāvu taku. Pašā augšā ir ierīkota atpūtas vieta ar galdiem, soliņiem un ugunsкура vietu pastaigas nogurdinātājiem. Šī būs īstā vieta mierīgas dabas baudīšanai vai aktīvajai atpūtai pie dabas, organizējot pārgājienu.

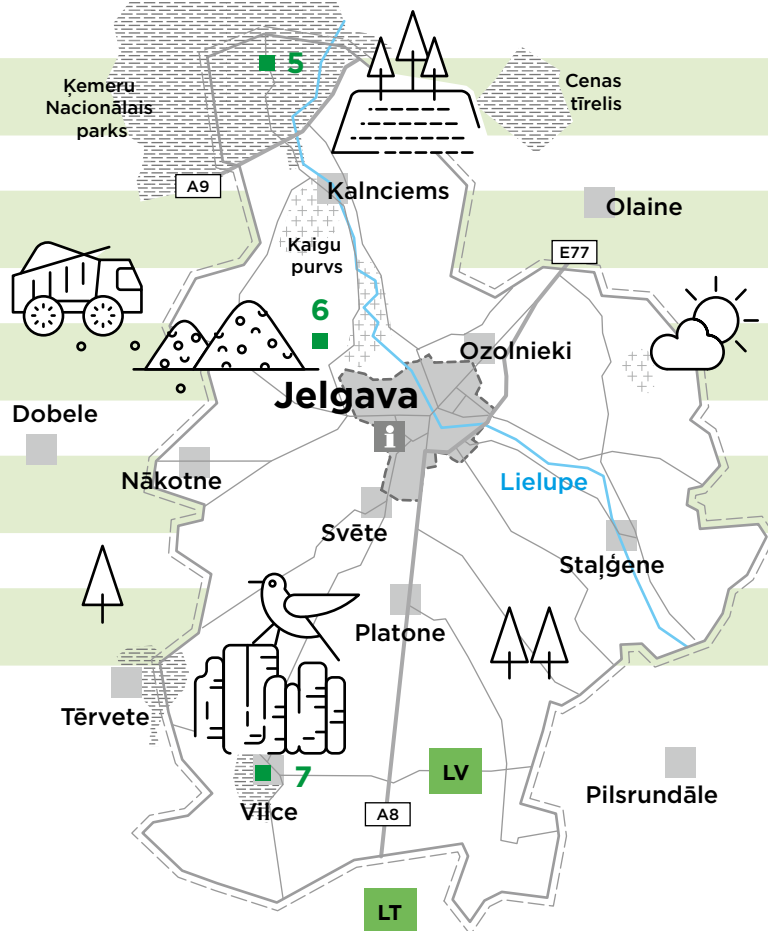
- Zebrenes pagasts, Dobeles novads
- www.visitdobele.lv
- 56.60123, 23.01562
- Dobele - 21 km, Auce - 22 km

JELGAVA UN APKĀRTNE

KUR PAĒST VAI PĀRNAKŠNOT?
SKATIET TUVĀKAJĀ TŪRISMA
INFORMĀCIJAS CENTRĀ
WWW.VISIT.JELGAVA.LV

5

Krāču kalni

Krasta kāpas

Krāču kalni ir viena no Litorīnas jūras lielākajām krasta kāpām. To augstākā daļa atrodas 29 m virs jūras līmeņa un 26 m virs apkārtējiem līdzenumiem. Par Litorīnas jūru dēvē Baltijas jūras priekšteci, kas pastāvēja aptuveni pirms 7000-5000 gadiem. Šai vietā senā Litorīnas jūra un tās krasta līnija atradās uz austrumiem no kāpas. Gar krasta līniju uzkrājās vēju nestā smilts gan no pludmales, gan iekšzemes. Mūsdienās Litorīnas krasta kāpu izteiksmīgākās daļas aizsardzībai izveidota Krāču kalnu teritorija 78 ha platībā. Tas ir arī vienīgais valsts nozīmes ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis Jelgavas novadā. To veido garš un augsts kāpu valnis ar mazliet sirpjveidīgu izliekumu pret Lielo Ķemeru tīreli. Aizsargājamās kāpu rindas posma garums ir 3 km, platums – 250 līdz 300 m, bet relatīvais augstums – 18 līdz 20 m. Krāču kalni kā ģeoloģisks veidojums valsts aizsardzībā ir kopš 1962. gada, un šī vieta atrodas arī Ķemeru nacionālā parka teritorijā.

- Valgundes pagasts, Jelgavas novads; Salas pagasts, Babītes novads
- www.visit.jelgava.lv
- 56.891987, 23.537025
- Jelgava – 34 km, Jūrmala – -11 km

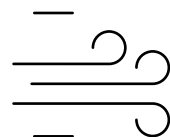
No augstākajiem kāpu vaļņa punktiem paveras krāšņi skati uz Lilijas ezeru un Lielo Ķemeru tīreli, un aizsargājams ir gan pats kāpu valnis (tā būtiskākā ģeoloģiskā vērtība ir liecība par procesiem senās jūras krasta zonā), gan tā ainaviskums.

Lielais Ķemeru tīrelis

Te būs iespēja baudīt nesteidzīgu atpūtu tuvāk nepieradinātai dabai, cilvēkiem īpaši nereklamētā vietā. Šis objekts būs piemērots aktīva dzīvesveida cienītājiem, piedzīvojumu meklētājiem un cilvēkiem ar vismaz nelielu pieredzi pārgājienos, jo kāpiens vērtējams kā vidējas grūtības (dažviet ceļā var gadīties nolūzuši koki vai purvainas vietas). Krāču kalnu apvidu var apskatīt arī organizētā pārgājienā ar purva kurpēm (vairāk informācijas – www.visit.jelgava.lv).

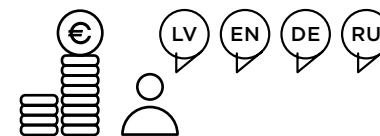
6 SIA "Laflora"

Kūdras resursi

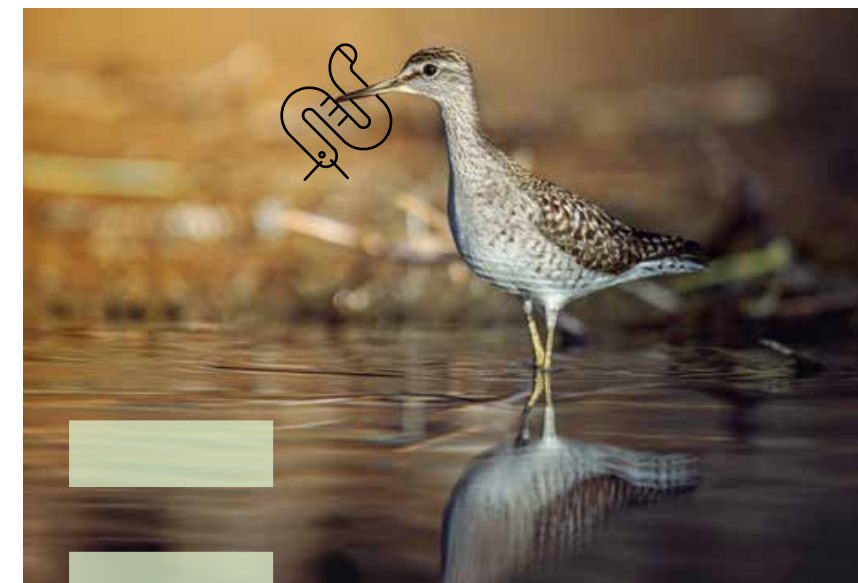
SIA "Laflora" ir viens no lielākajiem kūdras ražotājiem Latvijā un darba devējiem Jelgavas novadā. Kaigu un Drabiņu kūdras purvos izstrādātā kūdra tiek pārstrādāta cehā "Laflora", ražojot kūdras produktus ar augstu pievienoto vērtību, kas izmantojami dārzkopībā. Uzņēmums Kaigu purvā strādā jau kopš 1995. gada, bet kūdras ieguve te sāka pagājušā gadsimta 60. gados. Purva kopējā platība ir 1535 ha, kur rūpnieciska kūdras ieguve norisinās 763 ha, rekultivācijas programma tiek īstenota 189 ha, bet līdzās 583 ha platībā izveidota Eiropas nozīmes īpaši aizsargājama dabas teritorija "Natura 2000". Kaigu purvs ir labs piemērs tam, ka līdzās var pastāvēt gan dabas aizsardzības intereses, gan saimnieciskā darbība.

Cenas tīrelis

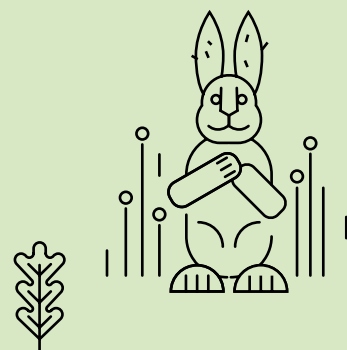

- Kaigu kūdras purvs, Līvberzes pagasts, Jelgavas novads
- www.visit.jelgava.lv
- 56.707026, 23.601379
- Jelgava - 35 km, Jūrmala - -26 km

Šī ir nozīmīga Eiropas Savienības (ES) Putnu direktīvas sugu – purva tilbītes un dzeltenā tārtniņa – ligzdošanas vieta, viena no nedaudzajām Zemgalē un, neskaitot Ķemeru tīreli, vienīgā Dobeles, Jelgavas un Bauskas apkārtnē. Te plaši pārstāvētas klajiem augstajiem purviem tipiskās, retās putnu sugas, bet rudens migrāciju laikā purvā atpūšas sējas un baltpieres zosis. Objektā pieejamas daudzpusīgas ekskursijas, kuru laikā iespējams izziņāt visu, kas saistīts gan ar purviem, gan ar kūdru. Tā piemēram, ekskursijā pa Cenas tīreļa purva taku apskatāma ražošanas un dabas mijiedarbība, savukārt ekskursijā Drabiņu kūdras purvā apskatāmi kūdras izstrādes veidi un ieguves process.

Purva tilbīte / *Tringa glareola*

Vilce, Vilces pagasts,
Jelgavas novads

www.visit.jelgava.lv

56.418732, 23.537297

Bauska - 43 km, Dobeles -
31 km, Jelgava - ~36 km

-- KAS IR ATSEGUMS?

ATSEGUMS VAI AKMEŅAINS
ATSEGUMS IR REDZAMS
PAMATIEŽU VAI CITU
REDZAMU ĢEOLOĢISKU
VEIDOJUMU ATSEGUMS UZ
ZEMES VIRSMAS.

7 Smilšakmens atsegums pie Rukūzes ietekas Vilces dabas parkā

Smilšakmens atsegums

Vilces pilskalna pakājē atrodas vietējo iedzīvotāju un tūristu iecienīta vieta – Začu pļava. To sargā kokā izgrebta skulptūra – Saimnieks Zaķis, kas ir lielisks objekts fotonāļiem. Turpat pie Začu pļavas Rukūzes un Vilces upes krastos var apskatīt arī trīs devona sistēmas smilšakmeņu atsegumus.

Augšējā devona Famenas stāva ieži ir dzeltenīgi un rūsgani, smalkgraudaini un ļoti smalkgraudaini smilšakmeņi – gan irdeni, gan ar cietāku karbonāta un māla cementu.

Vilces dabas parka teritorija ir 144 ha liela, un tā ir viena no ainaviski skaistākajām vietām Zemgalē. Cauri gravām te satek Vilces un Rukūzes upes, kas dažādo ainavu līdzeno lauksaimniecības zemju reģionā, bet lielajā dabas parka teritorijā ir vēl citi apskatāmi objekti – arī Vilces ūdensdzirnavas, muižas apbūve ar pili un parku, neliela skatu platforma jeb Mīlestības kalniņš, vairāki dižkoki (ozols,

liepas, priedes, lapegle), Lielmātes avotiņš, Vella grava, Vilces pilskalns, Začu pļava, Devona laika smilšakmens atsegumi (Nāriņu klints), Mūrmuižas kaujas vietā 1935. gadā uzstādītais zviedru piemineklis (Uzvaras stēla), Akmens tilts ar Vella dziļumu un zviedru dārgumiem, Vilces un Svētes upes sateka, kā arī Mūrmuižas dzirnavas.

Šī vieta būs piemērota ģimenēm, draugu kompānijām, skolēniem, kā arī tiem, kuri vēlas vienatnē smelties dabas spēku. Tāpat te būs iespēja gan sarīkot pikniku, gan izmēģināt savus spēkus disku golfā. Vilces muižas apskate un pastaiga pa dabas parku kopā ar gidu ilgs aptuveni 2,5 h. Savukārt tiem, kas visu grib izzināt paši, izveidota mobilā lietotne "Tours Across Baltics", kas ļauj iepazīt vēsturiskus faktus arī par Vilces muižu un parku.

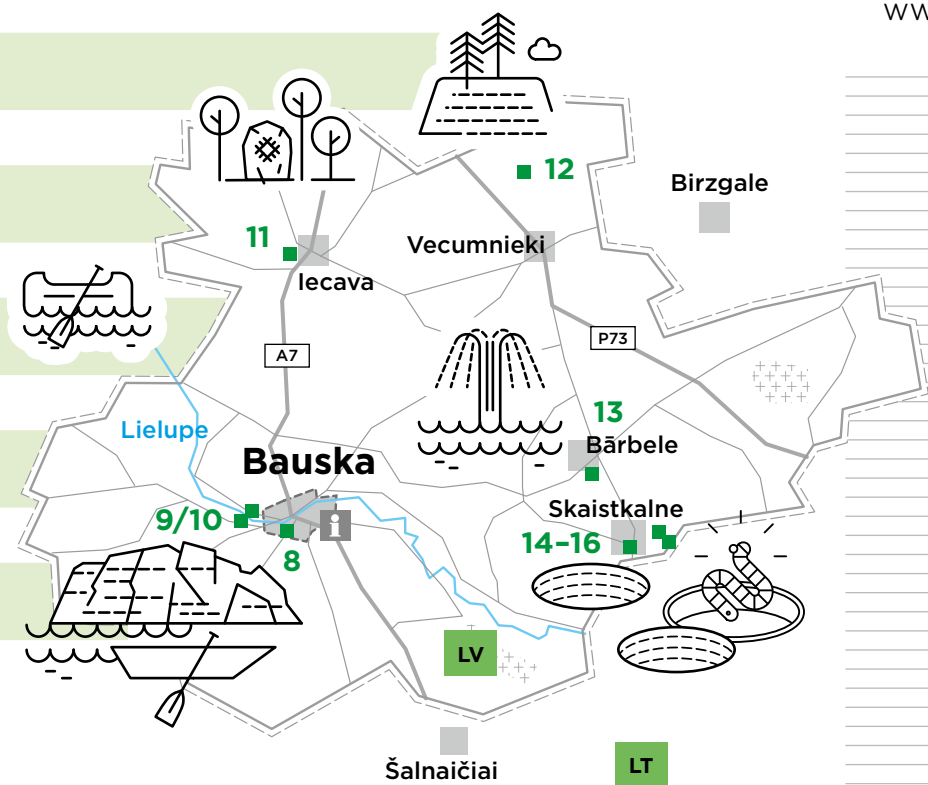

Vilces dabas parks

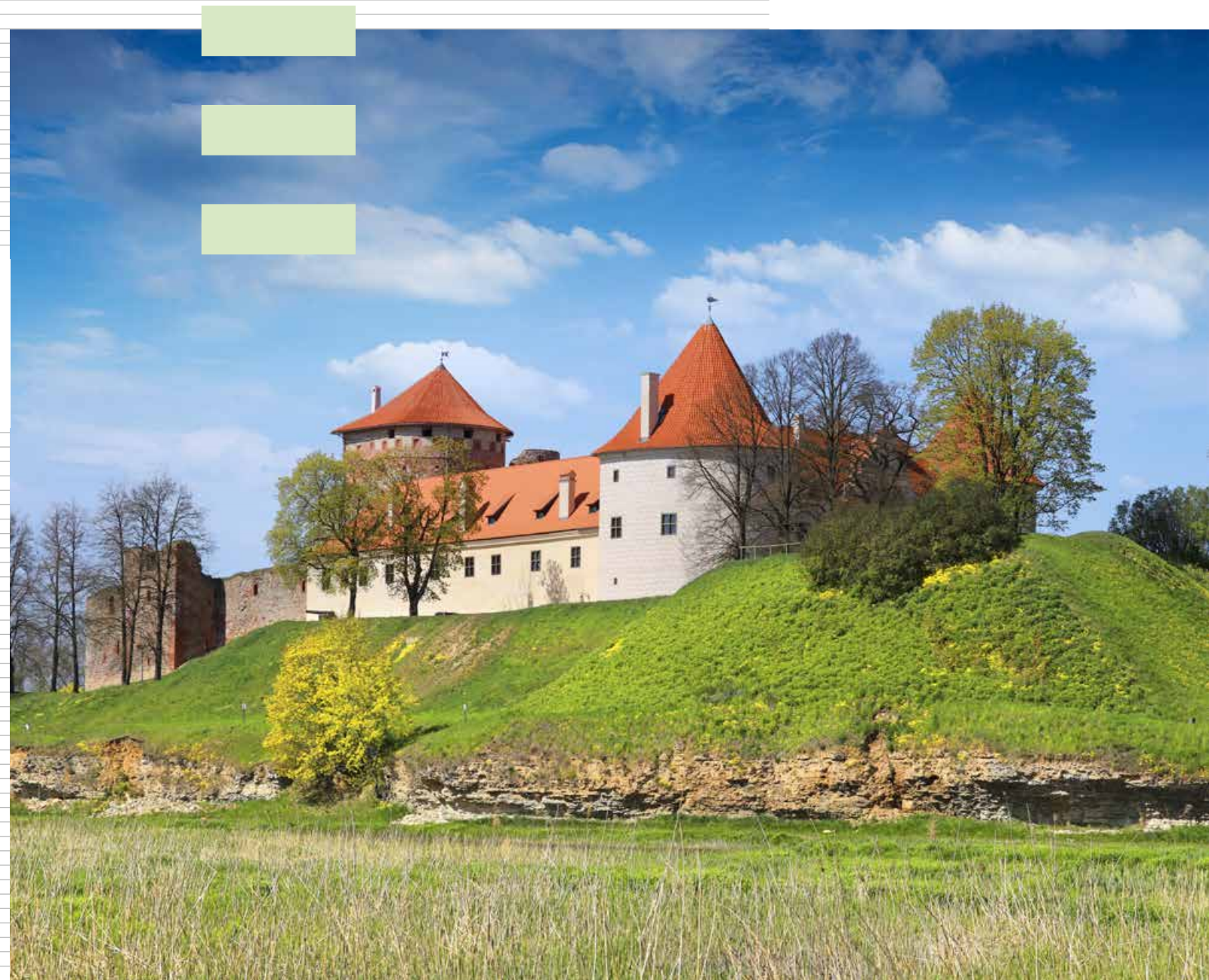
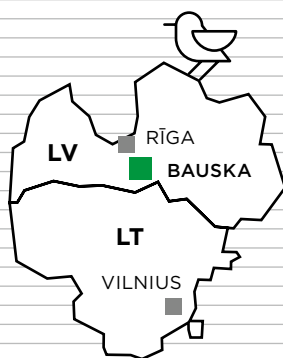
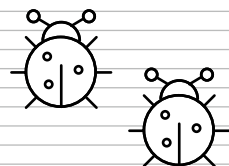

Leģenda vēsta, ka Rukūzes ietekā jau izsenis vietējie ļaudis mazgājuši galvu, jo tas devis milzum daudz prāta skaidrības un asuma, kā arī labu atmiņu. Arī šodien ceļotājiem ir iespēja pārbaudīt šī stāsta patiesumu, uzlejot uz galvas kaut pāris pilienu ūdens.

BAUSKA UN APKĀRTNE

KUR PAĒST VAI PĀRNAKŠNOT?
SKATIET TUVĀKAJĀ TŪRISMA
INFORMĀCIJAS CENTRĀ
WWW.VISIT.BAUSKA.LV

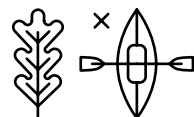
Bauskas dolomītu atsegums

8

Bauskas dolomītu atsegums

Atsegums

Kaļķiežu jeb dolomītu atsegumi Latvijā un Eiropā ir īpaši aizsargājami biotopi un ģeoloģiskie objekti, taču gan Lielupes abos krastos, gan pie Mūsas un Mēmeles satekas tie sastopami salīdzinoši daudz. Tā Bauskas pils pievārtē, dodoties no Ķirbaksalas gar Mūsas krastu tilta virzienā, 5,5 m augstos Bauskas dolomītatssegumus var apskatīt pat 600 m garumā.

Bauska, Bauskas novads

www.visit.bauska.lv

56.402846, 24.174480

Iecava - 23 km,
Jelgava - 50 km

Objekts piemērots gan mierīgai dabas baudīšanai, gan aktīvai atpūtai dabā. Pēc atsegumu apskates var doties arī tālāk pastaigā pa Bauskas dabas parku, kur pieejami vairāki ainaviski skatu punkti. Dodoties pa upi ar laivu, iespaidīgie dolomītatssegumi būs vērojami tieši maršrutā "Bauska - Mežotne".

Bauskas dolomītu atsegums

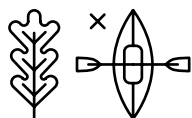
-- KĀPĒC IR SVARĪGI SAGLABĀT ATSEGUMUS TO SĀKOTNĒJĀ STĀVOKLĪ?
IEŽU ATSEGUMI SNIEDZ SVARĪGU INFORMĀCIJU PAR IEŽU VEIDIEM, TO SEDIMENTĀCIJAS APSTĀKĻIEM UN PAGĀTNES PROCESIEM. LABI SAGLABĀJUŠIES ATSEGUMI IR ĢEOLŌGISKĀS KARTĒŠANAS UN VĒSTURES IZPRATNES ATSLĒGA. TIE IR ARĪ VĒRTĪGAS DZĪVOTNES (ES AIZSARGĀJAMĀS DZĪVOTŅU VIETAS) - VIETAS, KUR IR SASTOPAMAS RETAS UN AIZSARGĀJAMAS SĪNU, ĶĒRPJU, ĀRSTNIECĪBAS AUGU UN SPECIFISKU ORGANISMU SUGAS. TĀPĒC SVARĪGI ATSEGUMUS SARGĀT NO BOJĀŠANAS, PIEMĒRAM, UZRAKSTU SKRĀPĒŠANAS VAI CITĀDAS FIZISKAS IEDARBĪBAS AR PALIEKOŠĀM SEKĀM, JO TĀ VAR ZUST VIETAS IZPĒTEI VĒRTĪGA UN NODERĪGA INFORMĀCIJA.

Zemgales līdzenums maršrutā "Bauska - Mežotne". "Ozolaivas"

ATCERĪETIES, KA ARĪ APMEKLĒTĀJI TIEŠĀ VEIDĀ IETEKMĒ ATSEGUMUS, TĀPĒC JĀIEVĒRO VAIRĀKI NOTEIKUMI. ARĪ, PIEMĒRAM, BOJĀJOT VEĢETĀCIJU, VAR IZRAISĪT IEBRUKUMUS (DEFORMĀCIJAS), KAS BŪTISKI APDRAUD KLINŠU ATSEGUMUS.

Ziedoņi, Rundāles pagasts,
Bauskas novads

www.visit.bauska.lv

56.409194, 24.11145

Bauska – 7 km, Iecava –
27 km, Jelgava – 50 km

9 Ziedoņu dolomīta atsegums

Atsegums

Ziedoņu dolomīta ainaviskais atsegums ir vairāk nekā 350 metru garš un kopā ar Jumpravas klintīm pretējā krastā rada sava veida upes kanjonu. Tajā sastopamas arī retas augu sugas, piemēram, vairākas sīkpapardes, ķērpji un sūnas. Šis atsegums ir iekļauts Bauskas dabas parka kopējā teritorijā, kas izveidots, lai apvienotu unikālus dabas pieminekļus un saglabātu Lielupes kultūrainavu.

Objekts piemērots gan mierīgai dabas baudīšanai, gan aktīvai atpūtai dabā, taču jāuzsver, ka šie dolomītatsegumi aplūkojami tikai no upes puses, laivojot maršrutā “Bauska-Mežotne”.

Jumpravmuižas parks

Ziedoņu dolomīta atsegums

10 Jumpravas dolomītu atsegums

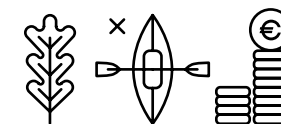
Atsegums

Iespaidīgs un ainavisks, 500 metrus garš un 5 metrus augsts ir dolomīta atsegums Lielupes krastā, ko mēdz dēvēt arī par Jumpravas klinti. Atseguma vidusdaļā to pāršķēļ grava, kurā atrodama 1,5 m augsta ūdenskritumu kaskāde (ūdenskritumam ir sezonāla daba – vasaras mēnešos strauts izžūst).

Jumpravas dolomītu atsegums

Šis unikālais dabas objekts iekļaujas Jumpravmuižas parka teritorijā un ir ievērojams ne vien ar ainavisko skatu uz upi, bet arī ar gravām, avotiem, strautiem, jau pieminēto ūdenskritumu un pat mākslīgi veidotām pilsdrupām. Parks, pateicoties ainavai, tiek uzskatīts par vienu no romantiskākajiem muižu parkiem Latvijā (tā veidošana sākta 18. gs. beigās, balstoties tā laika romantisma estētikā).

Jumpravas pils 1, Mežotnes
pagasts, Bauskas novads

www.visit.bauska.lv

56.415710, 24.109085

Bauska – 7 km, Iecava –
27 km, Jelgava – 50 km

Visskaistākais skats uz Jumpravas dolomītatsegumiem vērojams laivojot, no upes puses vai iepretim krastam. Šī vieta būs piemērota gan mierīgai dabas baudīšanai, gan aktīvai atpūtai dabā. Jumpravmuižas parka teritorijā pieejama arī atpūtas un piknika vieta.

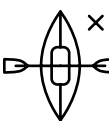
11

Iecavas Dievdārziņa taka gar upi ar dolomītu atsegumiem

Atsegums

Leģendām apvītais Dievdārziņš atrodas Iecavas upes krastā. No tā paveras gleznains skats uz upes pretējo krastu un luterāņu baznīcu, un dolomīta atsegumus te apskatīt ir īpaši ērti, jo teritorijā ir labiekārtotas koka pastaigu laipas, kas ved teju 200 metru garumā, kā arī tiltiņš, kas savieno abus upes krastus. Starp atsegumiem aplūkojams unikāls avots, kurā ūdens tek pret saules lēktu – austrumiem. No labiekārtotās pastaigu takas paveras skaista ainava uz otru upi esošo luterāņu baznīcu.

🏠 Pārupes iela 3 - 4, Iecava, Bauskas novads

🌐 www.visit.bauska.lv

📍 56.596934, 24.188816

📏 Bauska - 24 km, Jelgava - 35 km

Leģendas vēsta, ka Iecavas upes krastā esošais Dievdārziņš ir senvieta – tā tiek uzskatīta par 1812. gada kara kaujās pie Iecavas kritošo Napoleona armijas virsnieku apbedījumu vietu.

Tāpat gan saglabājušies arī nostāsti, kas vēsta, ka te bijusi iecere būvēt pirmo baznīcu Iecavā, bet baļķi savesti otrā upes pusē. Tā gadījies vairākkārt, līdz svētie tēvi paziņojuši, ka šī ir velna apsēsta vieta, nelabā mitekļis, kur nevar celt baznīcu. Tā nu dievnams uzcelts tagadējā vietā (pretējā upes krastā), kur pēc vairākām pārbūvēm slejas vēl aizvien.

Iecavas upe

“Ozolaivas”

12 Zvirgzdes kāpa

Kāpa

Zvirgzdes kāpa jeb Baltā kāpa ir viena no augstākajām iekšzemes kāpām Latvijā. Zvirgzdes kāpu masīvs ietilpst Taurkalnes līdzenuma parabolisko kāpu izplatības teritorijā; tā augstums rietumu daļā ir 4 līdz 8 m, savukārt austrumu daļā – 32,5 m. Kāpas iespējamais veidošanās laiks ir pirms 11 700 – 14 000 gadu, laikā, kad Baltijas ieplaku aizņēma Baltijas Ledus ezers.

Zvirgzdes kāpas virsotnē ir skatu platforma, no kuras aplūkojama zaļā mežu ainava, kā arī tuvāka un tālāka Vecumnieku apkārtnē. Te pieejama atpūtas, piknika un ugunsкура vieta, bet slēpņošanas entuziastiem kāpas apkārtnē atrodams geocache slēpnis. Šī apkārtnē piemērota gan mierīgai dabas baudīšanai, gan aktīvai atpūtai dabā.

Savukārt vēstures entuziasti un vietējie iedzīvotāji katru gadu 22. septembrī – Baltu vienības dienā – te pulcējas, lai ar dziesmām un dejām pieminētu leģendām apvīto Saules kauju, kurā cīnījās latviešu un lietuviešu karavīri.

- Vecumnieku pagasts, Bauskas novads
- www.visit.bauska.lv
- 56.659550, 24.479462
- Bauska – 45 km, Rīga – 50 km, lecava – 27 km

13 Bārbeles sērūdeņraža avots

Avots

Šis dabas piemineklis ir spēcīgs sērūdeņradi saturošu pazemes ūdeņu avots, kas atrodas 60 m no lecavas upes krasta. Bārbeles sēravots tiek dēvēts par vienu no pirmajām kūrvietaš Latvijā – jau ap 1650. gadu hercoga Jēkaba valdīšanas laikā sēravota tuvumā uzbūvēta vannu māja, kas dēvēta par mazo ūdensdziednīcu un aizsākusi kūrvietaš izaugsmi. 18. gs. avots bija dziednieciski visspēcīgākais minerālavots Latvijā, un tā ūdeni izmantojuši gan apkārtējie zemnieki, gan muižnieki, gan augstmaņi no tuvākām un tālākām vietām. Avotā slimnieki peldējušies, aptriepušies ar dūņām, no tā gatavotas arī siltās vannas, tāpat ūdeni dzēruši. Pieaugot apmeklētāju skaitam, tā teritorijā uzbūvēts vasarnīcu rajons, deju laukums un parks. Diemžēl pēc Pirmā pasaules kara sākās šīs vietaš noriets, jo kūrorts tika nopostīts.

- Bārbeles pagasts, Bauskas novads
- www.visit.bauska.lv
- 56.434612, 24.591681
- Bauska – 32 km, lecava – 35km

Lai gan laika gaitā tas atkal daļēji atjaunots, ūdenī tomēr samazinājās sērūdeņraža koncentrācija, un līdz ar to zuda arī tā ārstnieciskais efekts. Pēc Otrā pasaules kara kūrorts tika nopostīts atkal, un vairs to neatjaunoja. Objekts piemērots gan piedzīvojumu meklētājiem, gan tiem, kas vēlas pabūt vienatnē. Tā tuvumā izbūvēta neliela atpūtas un ugunsкура vieta, kā arī koka laipa, no kuras pasmelt sēravota ūdeni.

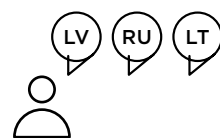

Bārbeles sērūdeņraža avots

14 Skaistkalnes Magazīnas klēts

Ekspozīcija

Skaistkalnes Magazīnas klētī izvietota interaktīva un izglītojoša ekspozīcija, lai izceltu Skaistkalnes unikalitāti un izglītotu par ģeoloģiskiem un ģeomorfoloģiskiem procesiem šajā pusē. Ekspozīcijas mērķis ir ar multimediju risinājumiem parādīt, kas ir Skaistkalnes karsta kritenes, kā tās rodas, kas notiek zem zemes un virszemē, kā arī gluži vienkārši pārsteigt apmeklētājus. Interaktīvo ekspozīciju būs iespējams papildināt ar pārgājienu uz Skaistkalnes karsta kritenēm mežā, lai ieraudzītu šīs unikālās dabas vērtības savām acīm.

Dzirnau iela 2 A,
Skaistkalne, Bauskas novads

www.visit.bauska.lv

56.379154, 24.651203

Bauska - 35 km,
Iecava - 45 km

15 Skaistkalnes karsta kritenes

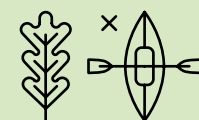
Karsta kritenes,
karsta procesu areāls

Skaistkalnes karsta kritenes ir lielākais šāda veida ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis Latvijā, kā arī izteiksmīgākais karsta izpausmju reljefs, kas joprojām turpina attīstīties (vairāk nekā 100 ha no tā iekļauta Eiropas aizsargājamo teritoriju "Natura 2000" sarakstā). Tieši Skaistkalnes karsta kritenes tiek uzskatītas par varenākajām visā Latvijā! Karsta procesu areālā ietilpst dažāda izmēra karsta kritenes, ezeriņi tajās vai slapjie pazeminājumi to dibenā. Karsta procesi šajā teritorijā izpaužas aktīvi, tuvāk Mēmelei vērojamas pat jaunas, nelielas karsta kritenes. Karsts ir neparasts ģeoloģisks process, kas notiek pazemē. Tur ūdens, skalojot šķīstošus iežus (piemēram, ģipšakmeni, dolomītu, smilšakmeni vai citus), izraisa apakšzemes tukšumu - piltuvju, aku, kanālu, dobumu vai alu - rašanos, kuriem, pakāpeniski paplašinoties, rodas iebrukumi. Karsta procesa iemesls tieši Skaistkalnes apkārtnē meklējams

Mežezers

tajā, ka šajā apvidū atrodami nozīmīgi ģipšakmens slāņi, un apvidu no abām pusēm ieskauj divas upes - Iecava un Mēmele. To pazemes ūdens straumju rezultātā rodas izskalojumi. Labiekārtotajās dabas takās te iespējams doties nesteidzīgās pastaigās, aplūkojot vienas no ievērojamākajām kritenēm - Kugurdobi un Liepu dobi, dziļo karsta ezeriņu - Mežezeru, kā arī citas kritenes. Tāpat Skaistkalnes karsta kriteņu teritorijā paveras ainaviski skati, te izveidota atpūtas vieta, un šī ir arī laivošanas maršruta "Leišmalīte" pieturvietā. Ar iepriekšēju pieteikšanos iespējams doties ekskursijā gida pavadībā, uz klausot varenos stāstus par kriteņu veidošanos. Šis apvidus piemērots gan mierīgai dabas baudīšanai, gan aktīvai atpūtai dabā, kā piedzīvojumu meklētājiem, tā arī tiem, kas vēlas pabūt vienatnē.

Skaistkalnes pagasts,
Bauskas novads

www.visit.bauska.lv

56.390048 24.689264

Bauska - 38 km

Kugurdobe

- - KAS IR KRITENES?

KRITENES IR DAŽĀDU FORMU (PIEMĒRAM, PILTUVES, ŠĶĪVJA, AKAS UN BĻODAS FORMAS) IEDOBES ZEMES VIRSMĀ, KAS RODAS, ZEMES AUGŠĒJIEM SLĀŅIEM IEKRĪTOT PAZEMES DOBUMOS.

Mežezers

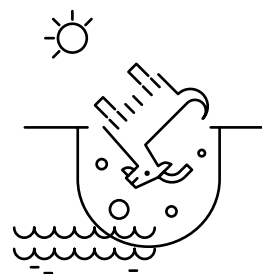
Laivošana pa Mēmeli

Šķūņa kritene

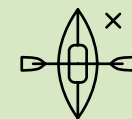

Mežezers

Ne viens vien skaistkalnietis vai tuvumā dzīvojošais iedzīvotājs zina stāstus par to, ka zeme pēkšņi atveras, pazūd zirgs vai kaza vai ka zemnieka apstrādātie lauki pēkšņi pārtop par maziem ezeriņiem... Ne velti Skaistkalnes karsta kritenēm doti atbilstoši nosaukumi – Siena dobe, Kazas dobe, Šķūņa kritene. Tie vēsta, ka, kritenēm veidojoties, vienviet kaza, citviet siena kaudze vai pat šķūnis pēkšņi pazuduši zem zemes!

Vienīgi Kopeikas kritene, iespējams, šādi nosaukta, jo dabā līdzinās kapeikas formai, bet Simtgades kritene tā nodēvēta Latvijas simtgadei par godu, jo tieši šajā gadā tā atklāta.

Skaistkalnes pagasts,
Bauskas novads

www.visit.bauska.lv

56.386538, 24.699753

Bauska – 38 km

16 Ģipša sliekšnis

Atsegums

Ģipša sliekšnis ir unikāls ģipša atsegums, kas formējies uz neliela apvidus celiņa Skaistkalnes karsta kriteņu teritorijā. Tas aplūkojams iepretim Mēmeles upei un atrodas līdzās vienai no jaunākajai – Simtgades – kritenei. Atsegumā aplūkojamais iezis formējies rozešu veidā, un interesanti apaudzis ar veģetācijas slāni, ko galvenokārt sedz sūnas un ķērpji.

-- KAS IR ĢIPSIS?

ĢIPSIS IR MĪKSTS BALTS VAI PELĒKS MINERĀLS, KURU VEIDO KALCIJA SULFĀTA DIHIDRĀTS (ĶĪMISKĀ FORMULA $\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$).

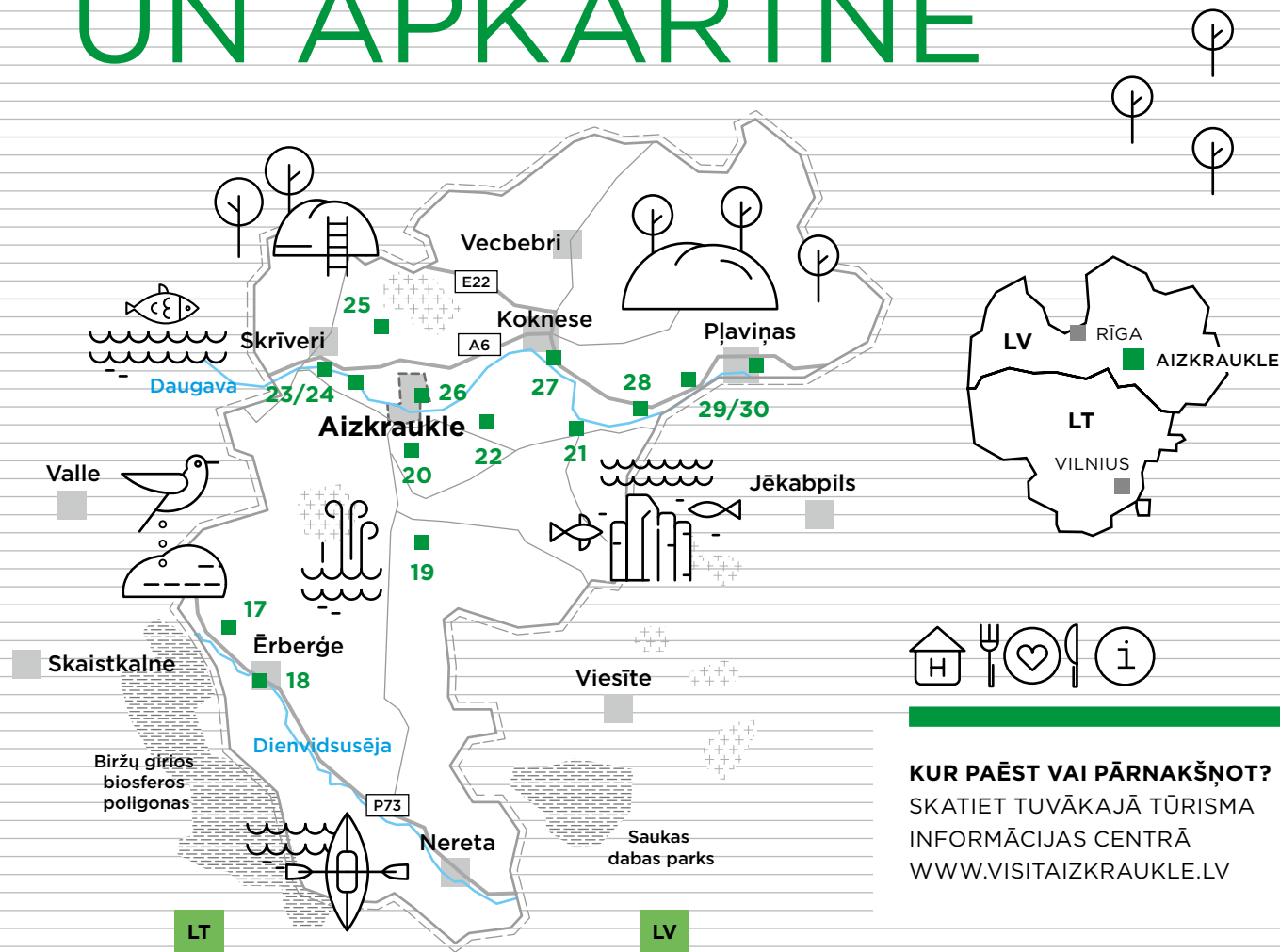

Ģipša sliekšnis

Simgades kritene

AIZKRAUKLE UN APKĀRTNE

KUR PAĒST VAI PĀRNAKŠNOT?
SKATIET TUVĀKAJĀ TŪRISMA
INFORMĀCIJAS CENTRĀ
WWW.VISITAIZKRAUKLE.LV

Daugavas un Pērses satekas vieta pie Kokneses

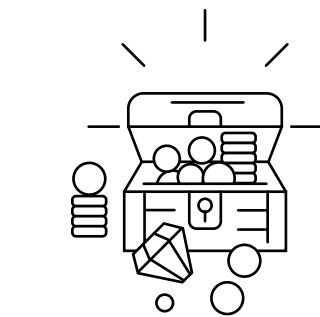
17 Lielais Lūlu akmens

Dižakmens

Akmens platums ir 3,8 m, garums – 4,2 m, augstums – 1,9 m, apkārtmērs – 13,5 m, tilpums – 11 m³. Dižakmens ir gaišpelēks un bāli rozā granīts ar pegmatīta joslām.

Akmens atrodas mežā, netālu no Lūlu mājām, un no tām cēlies arī tā nosaukums – Lūlu akmens (arī Lūlu Lielais akmens, Lielais Lūlu akmens). Tas ir lielākais akmens Mazzalves pagastā, iespējams, vēl no ledus laikmeta, kad to te atnesis un atstājis šļūdonis.

Akmeni var atrast, sekojot norādēm. Līdz tam gan jāiet kājām pa meža ceļu, rēķinoties, ka tas mēdz būt slapjš, tāpēc zābaki te lieti noderēs. Šī vieta patiks lēnu pastaigu un dabas baudīšanas cienītājiem visos gadalaikos. Te ir iespēja smelties klusuma un nesteidzības spēku. Akmens tuvumā īpašu uzmanību piesaista kopā saauguši egļi un bērzs.

Leģenda vēsta, ka zem akmens esot paslēpts zviedru zelts.

	Mazzalves pagasts, Aizkraukles novads
	www.visitaizkraukle.lv
	56.40322, 24.97136
	Ērberģe – 7 km, Nereta – 35 km

- - IDEJA AKTIVITĀTEI - “AKMEŅU MEDĪBAS”

- KOPĪGI AR BĒRNIEM MĒĢINIET ATRAST:
- DAŽĀDUS MINERĀLUS;
 - FOSILĀS ATLIEKAS;
 - AKMENI TIKAI VIENĀ KRĀSĀ (VAI TAS MAZ IR IESPĒJAMS?);
 - SVĪTRAINU AKMENI;
 - INTERESANTUS AKMEŅUS (PASKAIDROJIET, AR KOTIE IR INTERESANTI!);
 - AKMENI, AR KURU VAR VIEGLI PĀRŠĶELT RIEKSTU;
 - NELĪDZENU AKMENI;
 - AKMENI, KAS LIEK PASMAIDĪT;
 - GLUDU AKMENI, KAS RIPO;
 - MĪKSTU, DRŪPOŠU AKMENI;
 - CIETU AKMENI, KAS IR LIELĀKS NEKĀ PLAUKSTA;
 - PLAKANU, LEDĀJA NOPULĒTU AKMENI;
 - DIVUS AKMEŅUS, KAS IZSKATĀS LĪDZĪGI.

ŠO SPĒLI VAR SPĒLĒT JEBKURĀ VIETĀ DABĀ UN PADARĪT VIEGLĀKU VAI GRŪTĀKU, IZDOMĀJOT PAPILDU UZDEVUMUS, DODOTIES APSKATĪT AVOTUS, ATSEGUMUS UN CITUS OBJEKTUS.

18 Dienvidsusēja

Upe

Dienvidsusēja (saukta arī par Susēju, Lielo Susēju vai Suseju) ir Mēmeles labā krasta pieteka. Tā iztek no Aknīstes nolaidenuma rietumos no Subates, šķērso Sēlijas paugurvalni un Taurkalnes līdzenumu, bet pie Iesalniekiem ietek Mēmelē. 4,2 km garumā Dienvidsusēja ir arī Latvijas un Lietuvas robežupe.

Uz tās atrodas trīs HES, kas noteikti ietekmē upes tecējumu. Pirmais ir Neretā, tad aiz Ērberģes, bet pēdējais – pavisam īsi pirms ietekas Mēmelē. Pēdējo divu dēļ posms aiz Ērberģes vairs nav tik pievilcīgs laivošanai kā pirms tam, upe (ar dažiem izņēmumiem) te ir uzpludināta un plata.

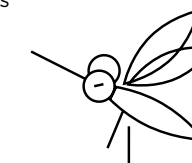
	Dienvidsusēja pie Ērberģes, Aizkraukles novads
	www.visitaizkraukle.lv
	56.36671, 25.02104
	Nereta – 28 km, Aizkraukle – 51 km

Dienvidsusējas krastos atrodas interesantas kultūrvēsturiskas vietas un apskates objekti – Neretas dzirnavas, R. Gurķļa lielo koka skulptūru dārzs Sproģos, “Kronīšu kokapstrāde”, Ērberģes baznīca un muiža. Sproģos pie upes ir arī atpūtas un ugunsкура vieta un lapenīte. Arī Ērberģes estrādes parkā izveidota ugunsкура vieta.

Pie upes var piekļūt ar auto. Laivošana pa Dienvidsusēju ir mierīga dabas baudīšana – te nav strauju krāču. Laivojot pa upi un atpūšoties tās krastos, vienīgi jāatceras neatstāt nekādus atkritumus.

“Sēlijas laivas”

Dienvidsusēja

“Sēlijas laivas”
Dienvidsusēja

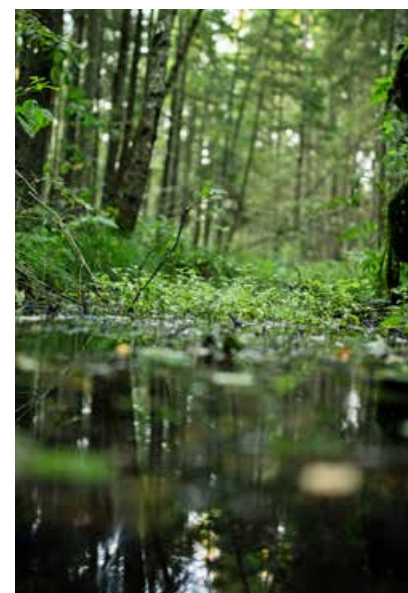
19

Ellītes sēravots

Sēravots

Sēravots izplūst no Ellītes purva, un tā ūdens pēc ķīmiskā sastāva ir dziedniecisks. Sēravota ūdens ir kalcija sulfāta – hidrogēnkarbonāta ūdens, kas satur sērūdeņradi (H₂S) un veidojas no augšējā devona iežos cirkulējošiem ģipšūdeņiem sulfātus reducējošu baktēriju darbības rezultātā tādās vietās, kur virs ģipšūdeņiem nogulsnēta bieza kūdras kārtā. Senos laikos no avotiem ņemtas arī dūņas ārstniecības nolūkos. Senais sēravots atrodas Ellītes purva malā. Pats purvs ir dabas objekts ar mitoloģisku nosaukumu, savukārt tajā esošais sēravots – sena kulta vieta, kas ir cieņā arī mūsdienās. Sēravota ūdens vienmēr uzskatīts par veselīgu un ārstējošu – vienmēr bijis kāds, kas apgalvojis, ka izveseļojies, mazgājoties vai dzerot šo ūdeni. Vietējie iedzīvotāji arī zina stāstīt, ka pirmās brīvvalsts laikos veikti izpētes darbi un spriests par dziednīcas būvi pie sēravotiem. Nav gan zināms, kāpēc plāni netika īstenoti.

Šī ir izcila vieta atpūtai – te ierīkota lapene ar koka solu un galdu, līdzās atrodas informatīvais stends. Pie tuvējā zemes ceļa – norāde, pāri grāvjiem – tiltiņi. Iekopta arī ūdens pasmelšanas vieta un taka.

- Daudzses pagasts, Aizkraukles novads
- www.visitaizkraukle.lv
- 56.48416, 25.26279
- Jaunjelgava – 24 km, Aizkraukle – 18 km, Daudzese – 3 km

Ellītes sēravots

20 Korkuļu sausgultne un pazemes upe

Upes sausgultne, pazemes upe,
dolomīta atsegumi, grava

Korkuļu jeb Kubuļu strauts atgādina nelielu, bet labi izteiktu upīti ar smilšainu gultni. Upīte tek pa labi izveidojušos 10–15 m dziļu, pirmatnīgu gravu, aptuveni 300 m lejpus Korkuļu mājām sāk pazust ūdensrijējos, līdz kļūst pilnīgi sausa. Upīte no pazemes atkal uzniirst Lauces stāvkrastā, kur tā izveidojusi nelielu gravu. Šī ir lielākā upes ūdeņu pārplūdes vieta Latvijā, ko iespējams tiešā veidā novērot dabā. 650 m garā senlejas posmā sastopami vismaz 10 ūdensrijēji – vietas, kur ģeoloģisku procesu rezultātā upe

🏠 Sērenes pagasts,
Aizkraukles novads

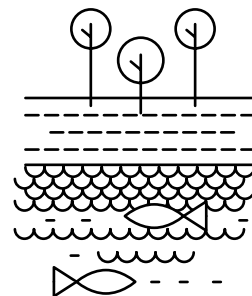
🌐 www.visitaizkraukle.lv

📍 56.56662, 25.24909

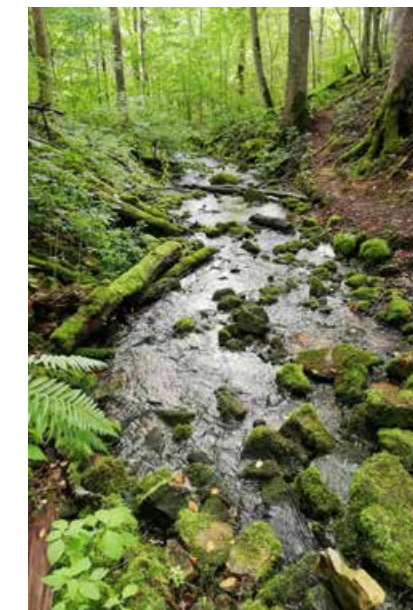
📍 Aizkraukle – 3 km,
Jaunjelgava – 13 km

Korkuļu upe

pazūd pazemē un tālāk turpinās kā sausgultne. Pazudušie Korkuļu ūdeņi izplūst astoņās vietās Lauces senlejā – vairāk nekā 550 m attālumā. Viens no lielākajiem “avotiem” izplūst cirkveida pazeminājumā – iegrauzumā Lauces senlejas nogāzē. Tas ieguvis apzīmējumu “karsta kritenis”. Reljefa starpība starp Korkuļu upīti un Lauci ir 25 m. Ūdeņi te pārplūst caur plaisainiem dolomīta slāņiem. Korkuļu un Lauces senielejās saglabājusies pirmatnēja daba ar stāvām nogāzēm. Nogāžu un gravu mežos aug platlapju koki un retas augu sugas. Pie objekta var tuvu piebraukt ar auto no “P 76” ceļa, pie tā ierīkota arī stāvvietā. Taču jārēķinās, ka Korkuļu sausgultne un pazemes upe ir īpatnējs dabas objekts, un, lai gan tā pieejamība vērtējama kā vidēji sarežģīta, īsti aptvert tā burvību varēs, tikai nebaidoties un pilnībā izbrienot visu teritoriju.

Sērenes karsta kritenis

Pa kreisi: Korkuļu sausgultne

21 Staburags

Klints (atrodas zem ūdens)

Staburags ir ar senlejas nogāzi savienots, šaurs un aptuveni 18 metrus augsts avotu kaļķakmens kupols. Senlejas nogāzes augšmalā atsedzas augšdevona Daugavas svītas dolomītu slāņi. Kādreiz tūristu iecienīto klinti mūsdienās klāj Pļaviņu ūdenskrātuves ūdeņi, bet tā augstākā atseguma daļa (virs ūdenslīmeņa patlaban tā ir līdz 2 m augsta) atrodas dabas pieminekļa vidū, blakus betonētām noejas kāpnēm. Daugavas senleju ietverošie dolomīta atsegumi ir veidojušies leduslaikmeta noslēgumā, ledāja kušanas ūdeņiem iegrauzoties zem tā vāka esošajos iežos. Domājams, ka senleja netapa viena apledošanas rezultātā, bet sāka veidoties jau senāk – pirms vairākiem simtiem tūkstošu gadu. Pirms ūdenskrātuves izveides, zināma loma atsegumu regulārā atjaunošanā bija Daugavas upes erozijai, bet pats Staburags ir veidojies no cieta avotu ūdens, izgulsnējoties kalcija karbonāta materiālam – avotu kaļķakmenim jeb šūnakmenim.

Staburaga piemiņas vietā interesantiem pavērsies neparasts skats un īpašas sajūtas. Lai gan klints jau vairāk nekā 50 gadus atrodas zem ūdens, tās īpašā aura jūtama vēl šobaltdien. Īpašo sajūtu paspilgtina boja, kas ielaista vietā, kur kādreiz atradusies Staburaga klints spice ar avotu. Appludinātās klints un tās apkaimē esošo dabas objektu atcerei izveidota piemiņas vieta Vienības birzī, kas atrodas netālu no dzelmē dusošā Staburaga.

Skulptūra "Daina" Vīgantes parkā 20. gs. vidū

Skulptūra "Daina" Vīgantes parkā mūsdienās

Tuvumā aplūkojama arī Staburaga klints piemiņas zīme "Dieva auss", dienliliju dārzs, Staburaga Saieta nams un tajā iekārtotās izstādes. Tāpat te skaistas pastaigas piedāvā Vīgantes parks, ir iespēja apmeklēt P. Barisona lapenīti, kur ne tikai var paklausīties komponista radītos skaņdarbus, bet arī uzzināt visu par par dziesmu svētku tradīciju. Staburaga piemiņas vieta baudāma vieglā, īsā pastaigā. Pieejamas arī ekskursijas gida pavadībā.

No Latvijas folkloras krātuvē atrodamajiem Staburagam veltīto teiku 82 variantiem izplatītākā versija vēsta par meiteni, kuras līgavainis bijis zvejnieks. Reiz, kad viņa kā allaž gaidījusi savu zvejnieku uz klinšu radzes, sacēlusies liela vētra, un puisis noslīcis. Meitene, to redzēdama, palikusi raudam augstajā krastā, līdz sastingusi un pārvērtusies par akmens radzi, taču viņas asaras nav rimušas tecēt.

Dienliliju dārzs

- Staburaga pagasts, Aizkraukles novads
- www.visitaizkraukle.lv
- 56.57425, 25.49706
- Aizkraukle – 25 km, Jēkabpils – 29 km, Jaunjelgava – 30 km

Staburaga klints 20. gs. vidū

22

Strūves ģeodēziskais loka punkts "Bristene" ar lauka observatoriju

Industriāls piemineklis

Strūves ģeodēziskais loks ir triangulācijas uzmērīšanas ķēde, kas iekļauta UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā. Punktā "Bristene" veikti gan ģeodēziskie, gan astronomiskie mērījumi, un tam kopā ar 1826. gada pavasarī izveidoto observatoriju ir ne tikai zinātniska, bet arī kultūrvēsturiska un izglītojoša nozīme.

Pēdējie izpētes darbi te veikti 2011. gada 31. augustā, kad tika atsegts autentiskā punkta centrs. Tā paša gada rudenī punkts izziemots, lai tas saglabātos un lai varētu veikt papildu izpētes

Strūves meridiāna loka ģeodēziskais punkts "Bristene", Seces pagasts, Aizkraukles novads

www.visitaizkraukle.lv

56.58127, 25.3595

Aizkraukle - 16 km,
Jaunjelgava - 24 km,
Jēkabpils - 40 km

darbus, plānojot šī objekta popularizēšanu. Patlaban vēsturiskais punkts, kas iekļauts arī Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, ir atjaunots un slēpjas zem kupola, bet laukumā izvietotas norāžu zīmes vēl uz citiem tuvumā esošajiem Strūves punktiem.

Punkts ir brīvi pieejams un viegli atrodams visiem interesentiem, sekojot norādēm no ceļa "P 76". Te ierīkotas vairākas ugunsкура un atpūtas vietas, guļamie tīkli, velo novietnes, lai apmeklētāji varētu nesteidzīgi iepazīties ar šīs vietas vēsturi un izbaudīt īpašo auru, kas ieskauj Bristeni.

Aizkraukles pilskalns.
Dabas parks "Daugavas ieleja"

Cepļa (Jaunzemju) dolomīta atsegums.
Dabas parks "Daugavas ieleja"

23

Dabas parks “Daugavas ieleja”

Upes ieleja

Dabas parks aptver daļu Daugavas senlejas ziemeļu nogāzes, kurā (gan augšdaļā, gan lejasdaļā) konstatēti 27 dolomīta atsegumi, kā arī avoksnāji un avoti. Lielākā daļa no tiem ietilpst dabas pieminekļa “Cepļa dolomīta atsegums” teritorijā.

Dabas parks izveidots, lai aizsargātu Daugavas senlejas raksturīgāko posmu, kas palicis nepārveidots, būvējot Pļaviņu HES. Galvenā vērtība te ir senlejas pamatkrasta stāvajai nogāzei – līdz pat Dīvajas ietekai, kur atrodami vērtīgi platlapju nogāžu un gravu meži. Tuvāk Aizkrauklei atrodas arī dolomītu atsegumi, avotu izplūdes vietas krastā. Te aplūkojams Cepļa (Jaunzemju) dolomīta atsegums, ko veido divi lielāki un virkne sīkāku atsegumu, kas ir gan dabīgi, gan mākslīgi veidoti, senlejas nogāze, avoti, avoksnāji un avotu kaļķakmens izgulsnējumi.

Teritorijā atrodas daudz dabisku, botāniski vērtīgu sausu pļavu kaļķainās augsnēs un mēreni mitru pļavu, kurās sastopamas retas

un aizsargājamas augu sugas. Konstatētas arī kaļķainas smiltāju pļavas, eitrofas augsto lakstaugu audzes.

Dabas parka teritorijā atrodas vairāki valsts aizsardzībā esoši kultūras pieminekļi: Aizkraukles pilskalns, Lejasžagaru kapulauks, Aizkraukles pilsdrupas pie Karikstes upes ietekas Daugavā un citi. Te var nokļūt gan no Skrīveriem, gan Aizkraukles – ceļš viegli atrodams kartē, taču interesenti var izmantot arī īpaši marķēto Daugavas taku, kas ved gar likteņupi, savienojot šīs divas apdzīvotās vietas aizraujošā ceļojumā.

Dabas parks lieliski piemērots pastaigu un pārgājienu cienītājiem, vēstures interesentiem un aizraujošu vietu atklājējiem – apmeklētājus pārsteigs neskartā daba un tās savdabīgums. Taču jāatceras, ka tas veidots, lai rūpētos par vides vērtībām un saglabātu tās nākamajām paaudzēm, tādēļ Daugavas ielejā jārīkojas atbildīgi pret apkārtējo vidi.

Dabas parks “Daugavas ieleja”, Aizkraukles novads

www.visitaizkraukle.lv

56.61092, 25.16388

Aizkraukle – 3 km,
Skrīveri – 2 km

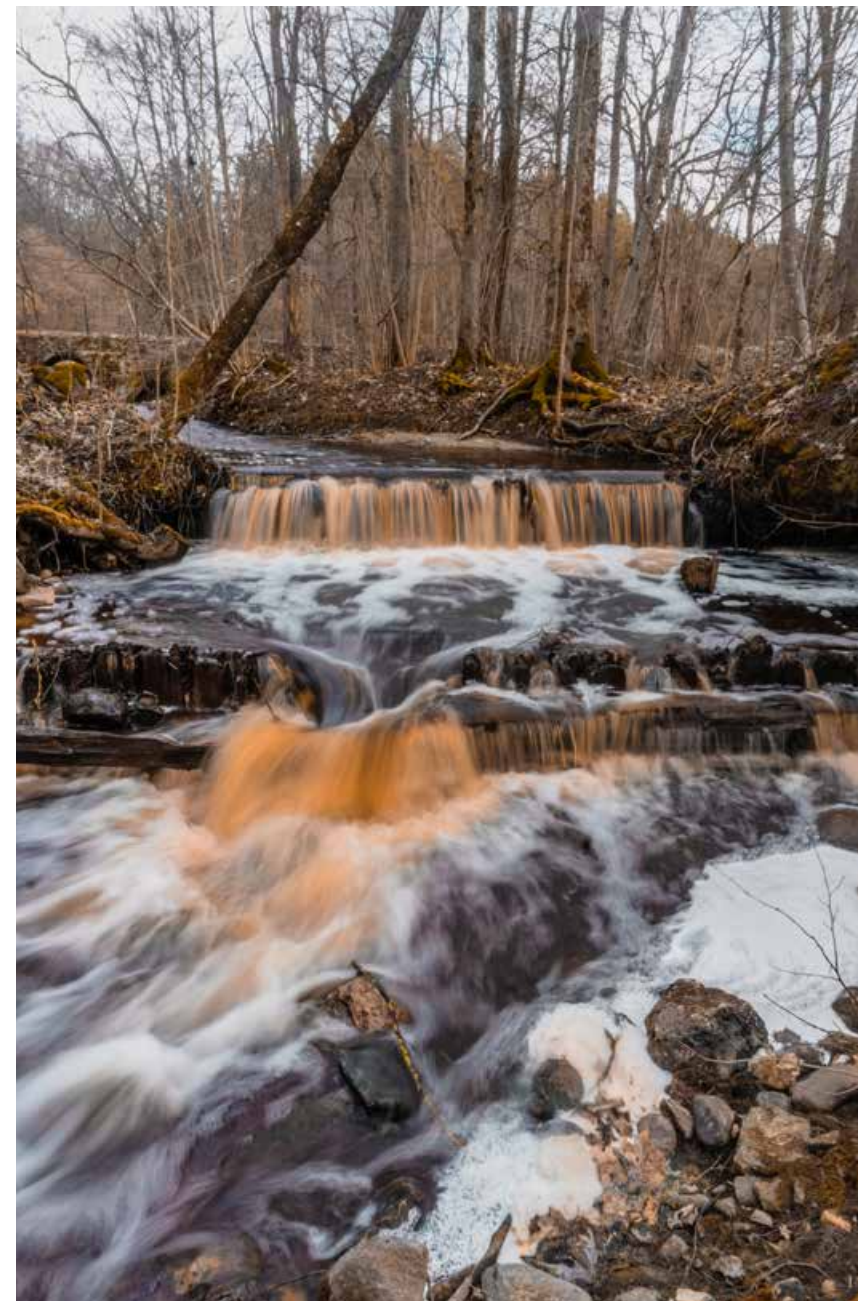

Pavasara palu laikā Karikstes upe met izaicinājumu laivošanas entuziastiem, bet Ašķeres upes krastos atrodama labiekārtota Spīdālas pastaigu taka ar tiltiņiem un kāpnēm. Ainava te ir elpu aizraujoša – sevišķi pavasaros, kad vairāku pakāpju kaskādēs ūdens skaļi mutuļo un plūst uz Daugavu. Taka noslēdzas augstākajā pilskalnā Daugavas krastos – Aizkraukles pilskalnā.

Secē pierakstīta teika “Kā cēlušies Daugavas krasti”. Tā stāsta, ka senos laikos Daugavai nav bijis krastu. Reiz velns sadusmojies un gribējis Daugavu aizdambēt – gribējis lielu akmeni iemest Daugavā, lai tā pārplūstu un noslīcinātu visus ļaudis. Vienu nakti tas sadomājis tiešām tādu akmeni nest. Nesis arī, bet, tā kā elle bijusi ļoti tālu, pagājis ilgs laiks, akmeni nesot. Jau aiznesis gandrīz līdz Daugavai, te piepeši – gailis dzied. Velns nometis akmeni zemē un bēdzis uz ellī.

Bet toreiz pie ļaudīm dzīvojis Milzis. Viņš sarunājis ar darbīgajiem zemniekiem un gājis mūrēt Daugavai vaļņus: gar vienu pusī mazāku, bet gar otru – lielāku. Tā cēlušies Daugavas krasti.

24 Kraukļu akmens

Dižakmens

Kraukļu akmens garums ir 3,9 m, platums – 3,8 m, augstums – 2 m, tilpums – aptuveni 15 m³, un tas ir 40 tonnu smags rapakivi granīts bāli rozā krāsā. Šis ir vienīgais tāda tipa akmens Latvijā, kurš neatbilst ne klasiskajiem upurakmeņiem ar muldām, ne citiem svētakmeņiem. Akmenī iekalta dziļa V veida rene un caurums, un tam ir nevis šļūdoņu nestajiem akmeņiem raksturīgā ovālā, bet gan cirvja forma. Akmens atrodas iepļakā, blakus Kraukļupītei. Piemērots objekts tiem, kas vēlas pabūt vienatnē. Ideāls apskates punkts mierīgajiem dabas baudītājiem, kuri ceļo ar velo, kājām vai automašīnu.

-- ATMINIET MĪKLU:
“NEKAD NEPIEDZIMST,
NEKAD NEAUG, NEKAD
NEMIRST, BET PASTĀV.”

/ATBILDE: AKMENS/

Nostāsti vēsta, ka zem Kraukļu akmens paslēpts naudas pods un ka velns gribējis ar šo akmeni aizbērt Daugavu.

Savukārt dižakmens nosaukums teikās tiek skaidrots šādi: pie Kraukļu akmens kādreiz upurēti cilvēki, kuru miesas turpat arī pamestas, tāpēc ap tām pulcējušies kraukļi. No tā tad arī akmens ieguvis savu vārdu.

⌂ Skrīveru pagasts, pie Rīgas-Daugavpils šosejas (pagriezienā uz Purapuķes ielu), Aizkraukles novads

🌐 www.visitaizkraukle.lv

📍 56.62783, 25.12126

📏 Skrīveri – 1 km, Aizkraukle – 13 km, Koknese – 21 km

25 Melķitāru Muldakmens

Dižakmens

Saukts arī par Upurakmeni un Velna akmeni. Izrakumi un tautas nostāsti liecina, ka Melķitāru Muldakmens kā kulta vieta izmantots līdz pat 19. gs. vidum, jo vietējie uzskatījuši, ka ūdens, kas sakrājis muldā, dziedina. Par ārstēšanos ļaudis metuši muldā sīkas monētiņas.

Akmens ir no rapakivi granīta, tā garums – 4,9 m, platums – 3,7 m, tilpums – 25 m³, apkārtmērs – 14,9 m. Pēc formas dižakmens ir daļēji noapaļots, bet tā virspusē atrodas iedobums, kura garums ir 1,95 m, platums – 0,5 m, dziļums – 0,18 m. Iespējams, tas ir lielākais tāda veida iekalums Latvijā, tomēr vairākums pētnieku domā, ka dobums ir dabas veidots. Akmens atrodas privāta lauka vidū, taču līdz tam viegli nokļūt no blakus esošā ceļa.

⌂ Aizkraukles pagasts, Aizkraukles novads

🌐 www.visitaizkraukle.lv

📍 56.66019, 25.202777

📏 Aizkraukle – -10 km, Skrīveri – -11 km

26 Aizkraukles multifunkcionālais veloparks

Industriāls objekts

Mūsdienīgi pievilcīgais multifunkcionālais veloparks atrodas iepretim Aizkraukles sporta centram – ainaviski skaistā vietā, un tas ir piemērots ļoti plašai auditorijai. Laukumā ir asfaltēta velotrase jeb pamptreks un skeitparks. Velotrase paredzēta visu vecumu un jebkuras fiziskās sagatavotības braucējiem un visam, kas ripo – riteņiem, skrejriteņiem, skeitborda dēļiem, skrituļslidām. Savukārt skeitparkā braucēji var izpausties mazliet ekstrēmākā gaisotnē. Upes krastā iekārtotais veloparks ataino Daugavas ūdenskrātuves ģeomorfoloģisko modeli un ļauj izbaudīt arī tās kādreizējo reljefu, kas mākslīgi izveidots tieši tāds, kāds bija, pirms upes appludināšanas. Aizkrauklē Daugavas ģeomorfoloģija ir īpaši interesanta, jo te dabas procesus ietekmējis gan ledāja aktivitātes ģeoloģiskais periods, gan mūsdienu ekonomiskie procesi, radot lielāko hidroelektrostaciju

- "Vecmaurēni-1", Aizkraukle, Aizkraukles novads
- www.visitaizkraukle.lv
- 56.59933, 25.26276
- Koknese – 15 km, Skrīveri – 13 km

Latvijā. Tās būvniecība mainīja upes formu. Tagad, izmantojot daudzfunkcionālā veloparka nelīdzeno reljefu, apskatāma Daugavas ūdenskrātuves dziļākā vieta, senā upes gultne, senie pakalni, kas mūsdienās kļuvuši par salām. Drosmīgākie braucēji pamanīs arī trases augstāko punktu – "Sirds salu", bet tās pelēkā pamatne simbolizē Daugavas pamatdolomītu – tieši pateicoties tā cietībai, Aizkrauklē izvēlējās vietu HES celtniecībai. Šī būs īstā vieta aktīvās atpūtas cienītājiem, velobraucējiem un skeiteriem.

27 Pastmuižas velnakmens

Dižakmens

Pastmuižas velnakmens ir viens no plašāk pazīstamajiem mitoloģiskajiem akmeņiem Latvijā. Tas sastāv no divām daļām: lielākās daļas garums ir 3,5 m, platums – 3,1 m, bet augstums – 0,9 līdz 1,9 m. Lai arī par šo objektu tradicionāli tiek runāts vienskaitlī, patiesībā šeit atrodas divi dažādi akmeņi, kurus tradīcija uzskata par vienu. Attālums starp lielāko un mazāko akmeni ir 3,15 m. Mazākā akmens virsma ir pilnīgi plakana un līdzena (tās lielākais garums – 2,6 m, lielākais platums – 1,7 m). Tikmēr lielā akmens virsma ir slīpa, plakana, maksimāli 3 x 3,4 m liela, daudz nelīdzenāka un robaināka, nekā mazākajam akmenim. Pēc sastāva gan abi akmeņi ir līdzīgi – pelēcīgi, vidēji kristāliski–sīkkristāliski granīti.

Akmeņiem nav cilvēku veiktas kalšanas vai šķelšanas pazīmes. Domājams, ka dižakmens sašķēlies ledāja atkāpšanās laikā. Abi akmeņi gandrīz pilnīgi (95 %) atrodas virs zemes, tie ir ērti apskatāmi un ļoti ainaviski.

Ainaviski skaists skats no akmeņa paveras uz līdās plūstošo Daugavu. Veroties upes tecējumā, tālumā var saskatīt arī Kokneses pilsdrupas. Kādreiz netālu no akmeņa atradusies muiža ar bagātu vēsturi – Pastmuiža.

- Kokneses pagasts, Aizkraukles novads
- www.visitaizkraukle.lv
- 56.627123, 25.453154
- Koknese – 3 km, Pļaviņas – 21 km, Aizkraukle – 15 km

Ar šo akmeni saistītas dažādas teikas ar samērā līdzīgu sižetu – velns nesis akmeni, lai aizdambētu Daugavu, bet iedziedājiem gailis, un akmens sasperts divās daļās. Kādā nostāstā minēts, ka velns akmeni uzmetis virsū raganas būdai, bet Pērkons, velnu vajādams, akmeni saspēris. Pētniekiem gan nekādas zīmes vai "velna pirkstu nospiedumus" akmeņos nav izdevies atrast.

28 Klintaines sausgultne un karsta kritenes

Upes sausgultne un
karsta kritenes

Karsta procesu ietekmē Pļaviņu apkārtnē esošā Klintaines upīte pamazām pazūd, aiz sevis atstājot vien sausu gultni. Upītei tās izteiktākajā posmā ir skaidri izveidojusies grava, bet ūdens pa to plūst tikai ļoti lietaiņās vasarās. Pirms Daugavas ielejas applūdināšanas, Klintaines upīte atkal parādījusies virszemē avota veidolā pašā Daugavas krastā. Tagad tā ir aizsargājams dabas objekts valstiskā līmenī, un tās teritorija daļēji atrodas Klintaines dabas liegumā, kā arī Daugavas senlejā – vietā, kur senleju ietverošās paugurvaļņu makroformas nodala Viduslatvijas zemieni no Austrumlatvijas zemienes.

Dabas pieminekli veido Klintaines jeb Būdas dzirnavu upītes ieleja ar upes gultnē esošajām kritenēm – ūdensrijējiem un sausgultnes posmu. Upītes gultnes augšgalā, tās malās atrodas sīki dolomīta atsegumi.

Klintaines sausgultne un karsta kritenes

Gultnē ir vairāki ūdensrijēji, bet lielākais no tiem atrodas gultnes vidusdaļā un mazūdens periodā uzņem gandrīz visu upes noteci. Šā brīža karsta procesi dabas pieminekļa teritorijā izpaužas kā ūdensrijēju un sausgultnes funkcionēšana, kas ģeoloģiskas pārvērtības īsā laikposmā neizraisa. Taču šis dabas veidojumu komplekss ir nozīmīgs visas Latvijas mērogā kā viena no izteismīgākajām un vieglāk pieejamajām ūdensrijēju izpausmes vietām. Objekts atrodas Klintaines pagastā, netālu no autoceļa “A 6” jeb Rīgas-Daugavpils šosejas un ir brīvi pieejams visiem interesentiem.

Apkārtnē daļā pļavu nav bijušas uzartas un regulāri apsaimniekotas, tāpēc ir tipisks dabisko pļavu paraugs, un te sastopamas īpaši aizsargājamas augu sugas.

Te iespējama mierīga dabas baudīšana, pie objekta uzstādīts informatīvais stends, kur pieejamas ziņas arī par tuvējās apkārtnes pastaigu un velomaršrutiem.

Velomaršruti novadā

Klintaines sausgultne,
Klintaines pagasts,
Aizkraukles novads

www.visitaizkraukle.lv

56.58336, 25.59012

Pļaviņas - 10 km,
Koknese - 13 km

29 Robežakmens jeb Stukmaņu Pētera akmens

Dižakmens

Akmens ir viens no četriem Lokstenes robežakmeņiem. Tas uzlūkojams kā senākais datētais robežakmens Latvijā, tajā iekalti Rīgas arhibīskapa un viņa vasaļa Vrangeļa ģerboņi (arhibīskapa īpašuma zīme – bīskapa krusts un zizlis – joprojām labi saskatāma). Saukts arī par Zviedru akmeni un Lielo akmeni, tas ir labi pazīstams kultūrvēsturisks objekts jau vairākus gadsimtus. Tā garums ir 2,6 m, platums – 2 m, augstums – 1,9 m, apkārtmērs – 8 m. Akmenim ir interesanta vēsture. 1437. gada dokumentā, kur aprakstīta Lokstenes pilsnovada robeža, minēti četri akmeņi ar iekaltiem krustiem un Vrangeļa ģerboni. Minēto robežakmeņu sakritība ar 1839. gadā Fr. Kruzes sastādīto plānu, kurā viens no četriem robežakmeņiem noteikti identificējams kā mūsdienu Stukmaņu Pētera akmens, dod iespēju uzskatīt, ka tajā iekaltā vairogveidīgā zīme patiešām ir agrīns muižnieku Vrangeļu ģerbonis.

Uzskata, ka Heinrihs Vrangelis 1277. gadā bija saņēmis lēni no arhibīskapa un pārvaldījis zemes ap Pļaviņām (Lokstenes pilsnovadu). Savukārt 14. gs. 40. gados kāds Voldemārs Vrangelis bijis arhibīskapa fogts Koknesē. Tātad zemju norobežošana ar minētajiem akmeņiem varēja notikt laikā no 13. gs. 70. gadiem līdz 14. gs. 40. gadiem. Pie objekta ir viegli piekļūt; pie tā iekārtota arī atpūtas vieta ar soliņiem.

- Klintaines pagasts, Aizkraukles novads
- www.visitaizkraukle.lv
- 56.60185, 25.66632
- Pļaviņas – 1,5 km, Koknese – 24 km, Aizkraukle – 40 km, Jēkabpils – 20 km

Nostāsti vēsta, ka Napoleona karagājiena laikā 1812. gadā pie akmens esot pusdienojuši franču karavīri, kas par piemiņu akmenī iekaluši naža un dakšiņas attēlus... Jāuzsver gan, ka lielle iekalumi nemaz neatgādina minētos priekšmetus, un jau 1794. gadā kartogrāfs Ludvigs Augusts Mellins, apmeklējot akmeni, redzējis tajā iekalto vairoga un zobena atveidojumu. **Apkārtnes ļaudis to sauc par Pētera I akmeni, jo cita teika stāsta, ka Ziemeļu kara laikā pēc pusdienošanas Krievijas cars palicis zem akmens sudraba nazi un dakšiņu. Ja kāds spēj, var akmeni pacelt un apskatīties, vai tā ir tiesa!**

30 Skanstupītes ūdenskritums

Ūdenskritums

Skanstupītes trīspakāpju ūdenskritumu veido Daugavas svītas dolomīti. Tā aptuvenais augstums ir 1,5 m, bet platums – 4 līdz 6 m. Ūdenskritums vērojams visā upītes platumā, bieži vien arī ziemā. Patlaban gan vērojama apakšējās kāples jūtama aizsērēšana, tādēļ tā pilnībā aplūkojama tikai gadījumos,

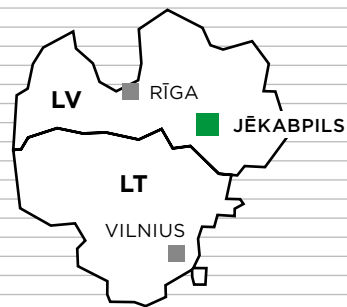
kad Pļaviņu ūdenskrātuvē tiek nosēdināts ūdens līmenis. Šis ir viens no nedaudzajiem vienmēr apskatāmajiem Daugavas pieteku ūdenskritumiem, kurš nav appludināts. Tautā šim ūdenskritumam ir dažādi nosaukumi: Skanstupītes kaskāde, Skanstnieku upītes ūdenskritums, Skanstnieku Maiļupītes ūdenskritums.

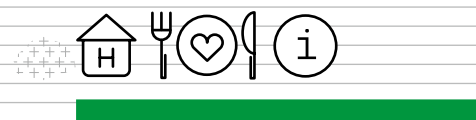
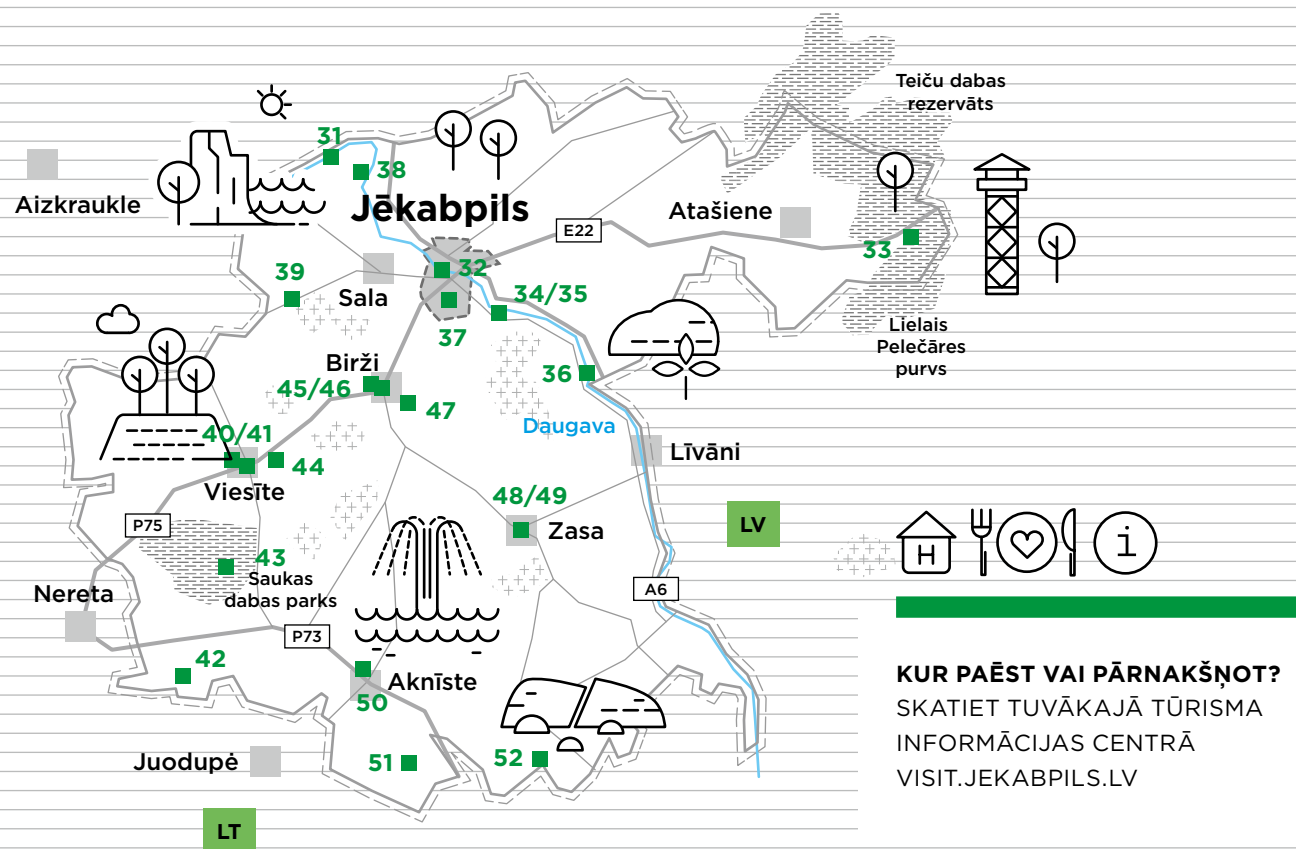
Tas atrodas Draudzības parka labajā malā, pie ūdenskrituma izbūvēta skatu platforma un soliņi, līdzās ir Zviedru skanste, kur var izstaigāties, un vēl te aplūkojams piemiņas akmens J. Jaunsudrabiņam.

- Gostiņu parks, Pļaviņas, Aizkraukles novads
- www.visitaizkraukle.lv
- 56.6174, 25.7614
- Pļaviņas – 2 km, Jēkabpils – 19 km

LATVIJA
ZEMGALES REĢIONS

JĒKABPILS UN APKĀRTNE

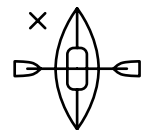
KUR PAĒST VAI PĀRNAKŠNOT?
SKATIET TUVĀKAJĀ TŪRISMA
INFORMĀCIJAS CENTRĀ
VISIT.JEKABPILS.LV

Zvejnieklīcis, Sēlpils

Skats uz Krusta līci, 20. gs. 30. gadi

- Aptuveni 100 m no "Zvejnieklīča", Sēlpils pagasts, Jēkabpils novads
- visit.jekabpils.lv
- 56.582509, 25.625397
- Jēkabpils – 22 km, Aizkraukle – 32 km

31 Krustalīča klintis

Klintis

Tās ir garākās klintis Latvijā un vijas vairāk nekā 2,5 km gar Daugavu. Augstums virs ūdens līmeņa – vairāki metri. Daugavā šajā posmā ir Pļaviņu hidroelektrostacijas (HES) ūdenskrātuves uzpludinājums, un bijušā (līdz 40 m dziļā) kanjona klintis šobrīd ietver upi kā nepieejamas 2-4 m augstas sienas. Klintis veido no senās devona jūras nogulumiem veidojušies ieži – gan plātņaini, gan kavernozi dolomīti, kas ietver fosilās atliekas un interesantus minerālus veidojumus. Vertikālās kraujas ir šodienas Latvijas ainavai neparastas un izcili ainaviskas. Tajās kāpt ir bīstami, un tās aplūkojamas gandrīz tikai no upes puses – braucot ar laivu vai ziemā no ūdenskrātuves ledus. Ekskursijās tiek piedāvāts klintis apskatīt ar ūdens transportiem. Objekts ir 2022. gada ģeovieta un piemērots atpūtas cienītājiem uz ūdens; te iespējams doties ekspedīcijā ar kādu no mazajiem ūdenstransportiem – laivu, SUP dēli, kanoe – vai apskatīt klintis ar kuģīti.

Daugava pie Sēlpils pilskalna

Laiva "Mežmalas vikings"

32

Strūves ģeodēziskā loka punkts “Jakobstadt” jeb “Jēkabpils”

Industriāls piemineklis

Šis punkts noslēdz Tērbatas-Krustpils triangulācijas daļu, ko Frīdrihs Georgs Vilhelms Strūve uzmērīja no 1822. līdz 1827. gadam. Tieši Jēkabpils punkts tika uzmērīts un ierīkots 1826. gada jūnijā. Interesanti, ka šī punkta, iespējams, nemaz nebūtu, ja Krustpils pils tornī būtu bijis iespējams novietot visus nepieciešamos astronomiskos instrumentus (no Tartu (Tērbatas) observatorijas bija atvesti gan divi Repsolda svārsta pulksteņi, gan Ertela vertikālriņķis, Reihenbaha universālinstruments un Dollonda astoņu pēdu pasāžinstrumenti). Tā kā tornis tam nebija piemērots, Strūve atrada piemērotu vietu Daugavas pretējā krastā, no kurienes bija pārredzami nepieciešamie triangulācijas punkti. Jēkabpils punkts atrodas nelielā parkā, kas nosaukts Strūves vārdā.

Šim punktam ir ērta piekļūšana, tas atrodas Jēkabpils pilsētā. Apmeklētāji var nesteidzīgi izbaudīti neparasto Strūves punktu, uzzināt visu par šī punkta vēsturi informācijas stendā, kā arī izmēģināt aizraujošos vides objektus, kas ir izveidoti izzinošu rotaļu iekārtu veidā (kaleidoskops, teleskops, kompass, ūdens spēle un dažādi interesanti spoguļi).

	Strūves parks, Jēkabpils, Jēkabpils novads
	visit.jekabpils.lv
	56.501024, 25.855491
	Pļaviņas - 19 km, Viesīte - 32 km

1931. gadā novērošanas vajadzībām virs Strūves punkta uzbūvēja 42 m augstu triangulācijas koka torni. Vairākas vasaras Latvijas Universitātes mācību spēki un studenti tur veica astronomiskos un ģeodēziskos vērojumus un mērījumus

33

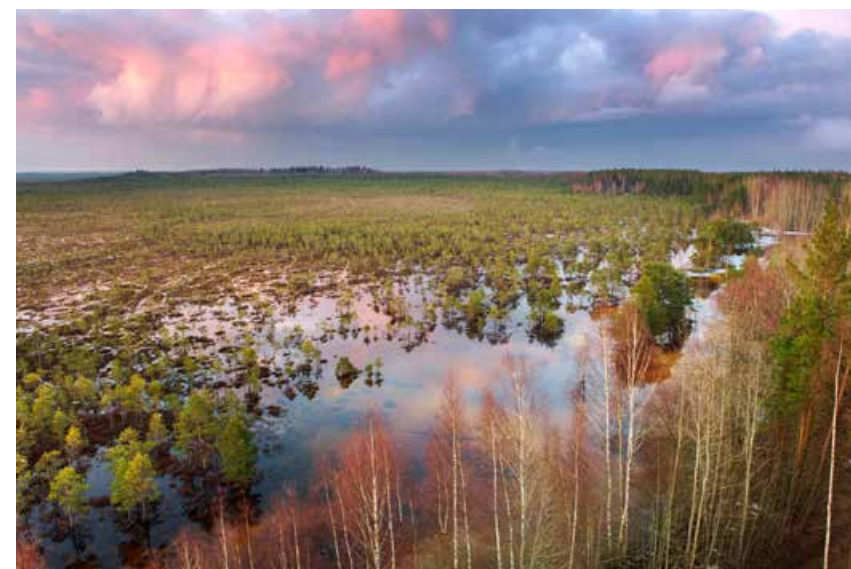
Kristakrūga skatu tornis

Dabas rezervāts

Lai gan pastaiga pa Teiču dabas rezervātu iespējama vien atsevišķos gadījumos un gida pavadībā, aplūkot šīs teritorijas dabas vērtības un skaisto ainavu, iespējams, arī no attāluma. Šim nolūkam Kristakrūgā speciāli izveidots 27 metrus augsts skatu tornis. Tas dod iespēju paraudzīties uz Teiču purvu no tā dienvidu malas. Teiču dabas rezervāts ir lielākais dabas rezervāts Latvijā un viens no lielākajiem neskartajiem sūnu purviem Baltijā. Rezervāts ir nozīmīgs purvam specifisku un retu putnu sugu saglabāšanā, kā barošanās un atpūtas vieta migrējošiem ūdensputniem, mitrājiem raksturīgo augu sugu un biotopu saglabāšanā, daudzu bezmugurkaulnieku sugu eksistences nodrošināšanā. Lielāko daļu jeb 69 % no kopējās teritorijas aizņem sūnu purva masīvs. Tas sācis veidoties pirms 10 000 - 12 000 gadiem un ir tā sauktais augstais purvs ar daudziem kupolveida pacēlumiem, kuri pār pārējo teritoriju paceļas pat līdz septiņiem metriem.

Purvā ir 18 ezeri, kas lielāki par hektāru. Tie pārsvarā atrodas kupolu nogāzēs. Tā kā kopš rezervāta dibināšanas teritorijā nenotiek saimnieciskā darbība un apmeklējumi tiek ierobežoti, te atrodamas daudzas retas un aizsargājamas sugas.

Teiču dabas rezervāts

	Atašienes pagasts, Jēkabpils novads
	visit.jekabpils.lv
	56.539718, 26.566149
	Jēkabpils - 45 km, Atašiene - 12 km

Ausainās pūces mazulis

34 Rogāju grava

Grava

Gravai cauri ved iekopta taka, kuru, rāmi snaužot, sargā kokā veidotās latvju dievības no Rogāju gravas radīšanas mīta. Šo vietu iecienījuši mīlētāji, savu kopdzīvi iesākot, jo te plūst Mīlestības avotiņš. Gravā var arī izstaigāt ainavisko pastaigu taku un apskatīt Rogāju dižakmeni. Taka ved līdz pat Daugavas krastam, kuras paveras brīnišķīgs skats uz likteņupi. Mitrā laikā taka gan var būt slidena.

Apkārtne ir labiekārtota ar atkritumu urnām, soliņiem. Patiks gan mierīgas dabas baudītājiem, gan aktīvas atpūtas cienītājiem. Rogāju gravas apskati iespējams sākt arī no Daugavas puses, meklējot norādi "Ūdens tūrisma ceļš".

Daugavas salas

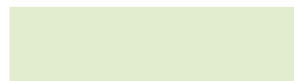

Kūku pagasts, Jēkabpils novads

visit.jekabpils.lv

56.472283, 25.943945

Jēkabpils - 6 km

Legenda vēsta, ka Rogāju grava ir Pērkona dusmu rezultāts – tā radusies no Pērkona radītās ūdens šalts. Avots ir vēl viens liecinieks velna un Pērkona cīņai par Laimas mīlestību, taču to nav radījis ne viens, ne otrs – tas ir mīļās, labās Laimas asaru avots.

35 Rogāju akmens

Dižakmens

Lai arī Rogāju akmens nav pašu dižāko Latvijas akmeņu desmitniekā, tas ir visai iespaidīgs. Akmens atceļojis no Karēlijas zemes šauruma uz Kūku pagastu. Tas ir 6,5 metrus garš, 4,6 metrus

plats un 3,7 metrus augsts, to papildina turpat blakus esoša 4 metrus gara atlūza. Tā apkārtmērs stiepgas nepilnu 19 metru platumā, savukārt tilpums – 40 m³. Akmens ir ar izteiktu reljefu un no bāli rozā granīta. Šādus akmeņus, kuru sastāvs ļauj noteikt to cilmes vietu, sauc par vadakmeņiem. Lai apskatītu akmeni, jādodas pastaigā pa speciāli izveidotu ainavisku tūristu taku, sekojot norādēm gar Rogāju upīti. Pa ceļam iespējams apskatīt vēl veselus sešus brīnumus.

Patiks gan mierīgas dabas baudītājiem, gan aktīvas atpūtas cienītājiem. Lai atvilktu elpu pēc pastaigas, uz Rogāju akmens izvietots neliels soliņš un, ja izdodas sagaidīt pērkona negaisu, tad jāatceras, ka tautas gudrība vēsta – ūdens, kas negaisa laikā akmens virsmā esošajā iedobē sakrāties, palīdzot atbrīvoties no bailēm no pērkona.

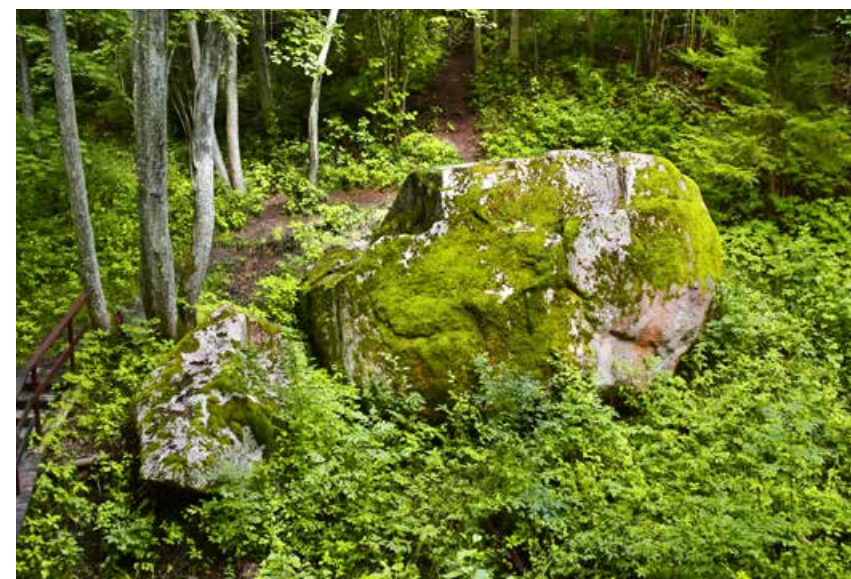

Kūku pagasts, Jēkabpils novads

visit.jekabpils.lv

56.471952, 25.944167

Jēkabpils - 6 km

Pērkons ar Laimu priecājies par tīro Daugavas ūdeni, taču velns lasījis pa laukakmenim un apmētājis mīlniekus. Kādu reizi Pērkons sadusmojies ne pa jokam un ieniris Daugava dzelmē, un to pavadījuši zibeņu zibeņi. Daugava aprimusi, viss kluss. Tomēr pēc brītiņa velns pamanījis satracinātā Pērkona nikno seju. Lielajās plaukstās Pērkons no daudzajiem dzelmē atrastajiem akmeņiem izveidojis vienu lielu un metis ar to velnam...

36 Vaiķu akmens

Dižakmens

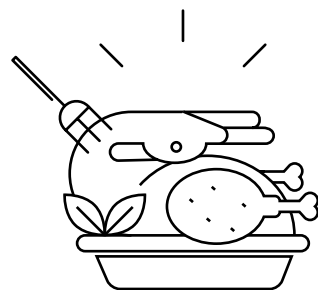
Vaiķu akmens ir viens no 15 lielākajiem akmeņiem Latvijā. Izmēros izcilais dižakmens (7,5 x 5,7 x 2,6 m; tilpums – 45 m³) ir sarkanbrūns rapakivi granīts, un saulē mirdz tajā ietvertie lielle kristāli.

Labi pamanāms no Rīgas-Daugavpils šosejas, kur visā savā godībā tas redzams aptuveni 50 m attālumā no ceļa. Iespaidīgā akmens pakāje reizēm mirkst ūdenī, taču arī lietainā laikā, kad akmens virsma var būt slidena, akmens plakano virsmu izdosies sasniegt, jo pie akmens izvietotas koka trepītes. 2008. gadā Latvijas Pasts izdevis arī Vaiķu dižakmenim veltītu pastmarku. Patiks mierīgas dabas baudītājiem.

Akmens virspuse līdzinās galda virsmai, un leģenda vēsta, ka to šurp atnesis neviens cits kā pats velns. Taisnība vai nē – to vairs pārbaudīt nevar, bet ļaudis runā, ka tādi karavadoņi kā Pēteris I un Napoleons, savos iekarojumos garām iedami, uz šī akmens galda ieturējuši pusdienas. Pēteris I zem tā pat esot atstājis savu sudraba karotīti.

- Vīpes pagasts, Jēkabpils novads
- visit.jekabpils.lv
- 56.4254, 26.0759
- Jēkabpils – 16,5 km

Daugava pie Vīpes, atpūtas vieta un laivu noma “Daugmales”

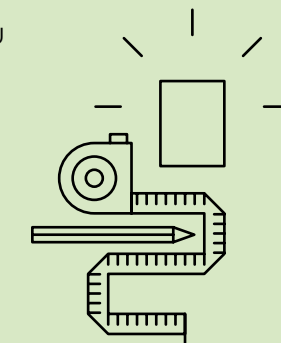
-- KĀ IZMĒRĪT AKMENI? KAS NEPIECIEŠAMS: MĒRLENTE (10–20 M) UN DIVAS KARTĪTES, KAS IR JĀTUR VAI JĀIEVIETO ZEMĒ BLAKUS AKMENIM.

KAS JĀDARA: APTUVENO AKMENS IZMĒRU IEGŪST, NOSAKOT TĀ GARUMU (ATTĀLUMS STARP VISATTĀLĀKAJĀM PRETĒJĀM MALĀM), PLATUMU (MĒROT TĀ PLATĀKAJĀ VIETĀ PERPENDIKULĀRI GARUMAM) UN AUGSTUMU (AKMENS AUGSTĀKAIS PUNKTS VIRS ZEMES LĪMEŅA).

VĒRTS ZINĀT: LIELĀKAJAI DAĻAI AKMEŅU IR NEREGULĀRA FORMA, TĀPĒC PRECĪZA MĒRĪŠANA IR SAREŽĢĪTA.

-- KĀ IZMĒRĪT AKMENS TILPUMU? JA AKMENIM IR MAIZES KLAIPA FORMA: GARUMS X PLATUMS X AUGSTUMS / 2. JA AKMENIM IR PIRAMĪDAS FORMA: GARUMS X PLATUMS X AUGSTUMS / 3.

ŠĀDS APRĒĶINS BŪS TIKAI VIRSMAS (REDZAMĀS DAĻAS) TILPUMS, TOMĒR TIEŠI ŠO PARAMETRU VISBIEŽĀK IZMANTO AKMEŅU IZMĒRU SALĪDZINĀŠANAI. LAI NOTEIKTU AKMENS SVARU TONNĀS, TĀ TILPUMU KUBIKMETROS REIZINIET AR 2,5.

37 Radžu akmens

Dižakmens

Radžu akmens jeb Brodu karjera akmens ir vislielākais dižakmens Zemgalē, kā arī otrs lielākais Latvijā. Tā apkārtmērs ir 19 m, garums – 6,5 m, platums – 6,1 m, augstums – 4,0 m (virs ūdens redzamā daļa 2,4 m), tilpums – virs 85 m³. Akmens svars novērtēts uz 200 tonnām. Lielkristālisks rapakivi granīts ar ovoīdiem (4 cm), un atsevišķiem laukumiem bez tiem. Akmens

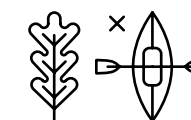
tika atklāts 1970. gadu otrajā pusē, dolomīta karjerā, norokot virsējo morēnas slāni. Tas atrodas ūdenskrātuvē, ap 40-70 metrus no krasta. Lielākais Zemgales dižakmens atrodas Jēkabpils

Mežaparka teritorijā esošajā Radžu ūdenskrātuvē – kādreizējā dolomīta ieguves karjerā. Kopš karjera applūšanas, tas kļuvis par iecienītu jēkabpiliešu un pilsētas viesu atpūtas vietu visos gadalaikos. Dižakmens ir redzams no krasta un sasniedzams ar kādu no ūdens transportiem. Gar Radžu ūdenskrātuvi vienā posmā ir asfaltēts ceļš, bet, lai aplūkotu dižakmeni no krasta, nāksies doties caur pļavu uz vienu no pussalām. Mežaparkā ir izvietoti arī dažādi vides objekti, informatīvi stendi, pieejams plašs aktīvās atpūtas pakalpojumu klāsts.

Radžu ūdenskrātuves galvenajai pludmalei ik gadu tiek piešķirts peldvietu kvalitātes sertifikāts “Zilais karogs”. Šeit pieejama laivu, katamarānu un SUP dēļu noma. Līdzās atrodas arī kempings “Radži”, paintbola klubs “X3M” un “veikparks.lv”, kas piedāvā vizināšanos ar veikbordiem. Līdzās ūdenskrātuvei esošais Mežaparks piedāvā iespēju pastaigāties pa labiekārotām gājēju takām, sporta laukumus, vissezonas kameršļūkšanas trasi, disku golfa parku “Lūša ķepa” un citas aktivitātes.

Radžu ūdenskrātuve

Radžu ūdenskrātuve, Jēkabpils, Jēkabpils novads

visit.jekabpils.lv

56.4796, 25.8645

Pļaviņas – 19 km, Viesīte – 32 km

38 Strūves ģeodēziskā loka punkts “Dabors-kalns”

Industriāls piemineklis

Punktu no 1825. līdz 1827. gadam uzmērīja un ierīkoja izcilais ģeodēzists Karls Tenners – Frīdriha Georga Vilhelma Strūves līdzgaitnieks. Zinātniekiem dabā to izdevās atrast 2015. gadā. Ģeodēzisko uzmērījumu punkts atrodas Taborkalna virsotnē – apmēram 158 m virs jūras līmeņa. Blakus atrodas 28 m augstais Taborkalna skatu tornis. Punkts atrodas Sēlijas paugurvalnī, ledāja malas veidojumu zonā. Apkārtņē ir izplatīti nelieli kuploveida pauguri, kas, visticamāk, ir kēmi. Tie veidojas ledāja caurkusumos un plaisās, kur kušanas ūdeņi sanes galvenokārt smilts materiālu. 19. gadsimtā, lai Frīdrihs Georgs Strūve un Karls Frīdrihs Tenners varētu veikt ģeodēziskos mērījumus, viņiem vajadzēja būvēt augstus koka torņus.

Jaunā skatu torņa apmeklētājiem nekas nav jāmēra, bet viņi var piedzīvot sajūtu, kāda ir, no augšas pārredzot plašu teritoriju, un izprast, uz kuru pusi pirms diviem gadsimtiem tika vērstas mērierīces Zemes izmēru un formas noteikšanai.

Pie objekta piebraukšana ir vienkārša, stāvvietā vietas pietiks arī autobusam. Ir labierīcības, izvietots informācijas stends, arī pati taka ir labiekārtota, ejot pa to kalnā augšā, būs soliņi, kur atpūsties, lai pēc tam dotos tālāk.

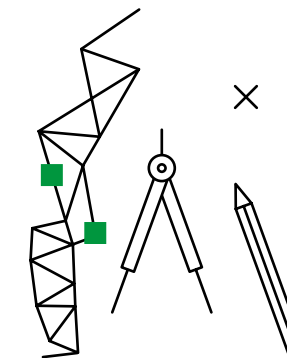

- Taborkalns, Sēlpils pagasts, Jēkabpils novads
- visit.jekabpils.lv
- 56.584220, 25.689651
- Jēkabpils – 20 km

39 Strūves ģeodēziskā loka punkts “Arbidāni”

Industriāls piemineklis

Šis ir viens no četriem autentiskajiem Latvijā atrastajiem Strūves ģeodēziskā loka punktiem. Punktu no 1825. līdz 1827. gadam uzmērīja un ierīkoja izcilais ģeodēzists Karls Tenners – Frīdriha Georga Vilhelma Strūves līdzgaitnieks. Zinātniekiem dabā to izdevās atrast 2008. gadā. Atrodas Sēlijas paugurvalnī, ledāja malas veidojumu zonā. Savulaik izpostīts, tagad rekonstruēts un atjaunots, darbu noslēdzot ar zīmes izliešanu svinā. Strūves ģeodēziska loka punkti ir liecības par 19. gadsimta garāko un precīzāko ģeodēzisko mērījumu sistēmu, ko veica Frīdrihs Georgs Vilhelms Strūve un Karls Tenners. Mērījumi jāva noteikt mūsu planētas izmēru un formu, tie apstiprināja Īzaka Ņūtona teoriju, ka Zemei nav precīzas lodes formas, bet tā ir saplacināta polu virzienā.

- “Arbidāni”, Sēlpils pagasts, Jēkabpils novads
- visit.jekabpils.lv
- 56.483282, 25.628598
- Jēkabpils – 19 km, Viesīte – 20km

“Arbidāni” atrodas meža ielokā, ceļš līdz šim punktam būs piemērtos īsteniem piedzīvojumu meklētājiem. Bez GPS viedierīcē neiztikt, jo ceļa norāžu dabā nav. Punkts atrodas stāva kalna virsotnes padziļinājumā (akmeņiem izklātā bedrē).

40

Valeskalniņš

Valņveida oss

Saukts arī par Āža muguru un Milža kapu, Valeskalniņš atrodas Viesītes pilsētas teritorijā. Tas ir garš paugurs, kas apaudzis ar priedēm, veidojies ap 2. gs. pirms mūsu ēras, un ir ievērojams kā Sēlijas valņa vienīgais oss – īpatnējs ģeogrāfisks veidojums, kas iekļauts dabas aizsargājamo objektu sarakstā.

Šaurs stāvs (augstums 8 m) valnis aptuveni 140 m garumā. Pēc ģeoloģiskās situācijas spriežot, veidojies kušanas ūdeņiem sanesot smilts un grants materiālu ledāja plaisā vai tunelī. Ūdeņu noplūde zem ledāja notikusi dienvidaustrumu virzienā. Pēc ledus nokušanas sanestais materiāls palicis kā valņveida forma reljefā.

Valeskalniņš ir vienīgais ģeoloģiskais piemineklis Viesītē un tās apkārtnē. Pieklūt kalna virsotnei un kalnā esošajai Viesītes Evaņģēliski luteriskajai jeb Brīvības baznīcai ir iespējams pa kāpnēm no Viesītes vidusskolas vai Kalķu ielas (Stadiona puses).

🏠 Vaļņu iela 14, Viesīte, Jēkabpils novads

🌐 visit.jekabpils.lv

📍 56.345703, 25.550916

📍 Jēkabpils – 32 km, Nereta – 25 km

Valeskalniņš atrodas vēsturiski interesantā vietā, no tā paveras skats uz pilsētu, tālumā redzams vēsturiskais Stacijas laukums un aiz tā kultūras centra “Sēlija” grandiozā celtne.

Patiks dabas un vēstures pētniekiem un baudītājiem.

Teika vēsta, ka te reiz cīnījušies divi milži. Cīņiņā zaudējušais milzis turpat arī apglabāts. Milža kaps tad nu arī ir pats Valeskalniņš.

41

Mīlestības taka

Purvaina ieplaka

Mīlestības taka ir labiekārtota pastaigu laipa dumbrājā ar atpūtas vietām un bērnu rotaļu laukumu. Taka iesākas ar trijām aktīvās atpūtas spēlēm uz bruģa un aizved līdz labiekārtotai atpūtas un ugunsкура vietai pie Mazā ezeriņa Viesītē. Tas ir neliels ezers Sēlijas paugurvalnī. Izveidojies ledāju kušanas rezultātā purvainā ieplakā, kas stiepjas cauri pilsētas centram. Te iespējams vērot putnus, un tā piekrastē paceļas divas “saliņas” ar smilšainu grunti sastāvu un atšķirīgu augu valsti, pretēji bagātajai kūdras augsnei zemākajās vietās.

Tālāk taka caur dumbrāju turpinās kā koka laipa, cauri bērnu aktīvās atpūtas laukumam Draudzības kalniņā (jauka vieta atpūtai ģimenēm ar bērniem!) aizvedot līdz pat pilsētas estrādei Mīlestības saliņā. Taka ir vienvirziena, tās garums ir aptuveni 600 m.

Šī taka ir lieliska vieta aktīvai atpūtai, pastaigām, vides izglītībai.

Taku var izbaudīt, sākot pastaigu no divām vietām – pilsētas vēsturiskā centra puses Brīvības ielā 2 vai Mīlestības saliņas. Labiekārtotas atpūtas vietas, ugunsкура vieta, bērnu rotaļu laukums, putnu vērošanas un Viesītes pilsētas centra apskates iespējas.

🏠 Brīvības iela 2, Viesīte, Jēkabpils novads (no otras puses takas sākums pie estrādes stāvlaukuma)

🌐 visit.jekabpils.lv

📍 56.348698, 25.554939

📍 Jēkabpils – 32 km, Nereta – 25 km

42

Stupeļu Lielais akmens

Dižakmens

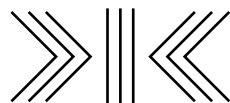
Sarkanīgs lielkristālisks granīts; akmens tilpums ir aptuveni 40 m³, tā izmēri – 6,80 x 4,90 x 2,75 m. Citādi līdzienajā 25 m² lielajā virsmā atrodamas vairākas lēzenas iedobes, kas šķiet īpaši interesantas augsnes dziļākajos slāņos atrastā akmens tiešā tuvumā izveidotā lēzenā grāvīša dēļ. No Stupeļu pilskalna uz Stupeļu lielo akmeni ved neliela taka.

Atkarībā no gadalaika apkārtne, var būt aizaugusi, tādā gadījumā piekļuve ir apgrūtināta.

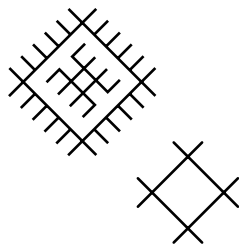
Jau senie apkārtnes iedzīvotāji bija atklājuši šīs vietas mītisko potenciālu, jo Stupeļu pilskalnā esošā lielā akmens apkārtņē atrastas 10.–13. gadsimta senlietas, trauku lauskas un pat kauli. To 20. gs. 80. g. pētījuši arheologi, norādot, ka šis, iespējams, ir sens kulta akmens. Paša akmens forma nedaudz atgādina apgāztu piramīdu, kas veidojusies no īpaša paveida granīta – viborgīta. Akmens ir ļoti liels un uzmanību piesaistošs. Patiks tiem, kas spēj novērtēt vēsturi un dabu, vēlas pabūt vienatnē.

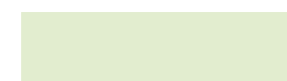
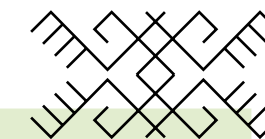
Stupeļu Lielais akmens

- Stupeļu pilskalns, Rites pagasts, Jēkabpils novads
- visit.jekabpils.lv
- 56.169892, 25.464335
- Nereta – -15 km, Aknīste – 21 km

Stupeļu pilskalns

43

Sēlijas paugurvalnis

Reljefa forma, morēnu valnis

Sēlijas paugurvalnis ir Augšzemes augstienes sastāvdaļa, un tā reljefa formas veidojās aptuveni pirms 14 tūkstošiem gadu Skandināvijas ledusvairoga dienvidu sektora perifērās segas segledāja maksimālās uzvirzīšanās laikā, 79 000 ha platībā.

Ormaņkalna skatu tornis

Valnis 10 km platumā izvietojies Latvijas dienvidu daļā, kā reljefa pacēlums tas iezīmējas ziemeļos no Pļaviņām un stiepjas ziemeļu-dienvidu virzienā līdz pat Latvijas dienvidu robežai

pie Rites pagasta. Rietumos šis paugurvalnis robežojas ar Taurkalnes līdzenumu, bet austrumos ar Aknīstes nolaidumu, un no abām pusēm ir purvainu ieleju ieskauts.

Sēlijas paugurvalnis ir veidojies pēdējā ledus laikmeta noslēgumā. Kušanas ūdeņi pārsvarā zemledāja apstākļos plūda austrumu virzienā, izveidojot subglaciālās iegultnes un osus. Subglaciālās iegultnēs šobrīd izvietojas Viesītes un Saukas ezers, kā arī Daugavas senlejas posms, pa tām šobrīd rietumu virzienā plūst Daugava, Viesīte un Dienvidsusēja. Valnis ir bagāts ar seno baltu pilskalniem. Absolūtais tā augstums svārstās no 105 līdz 165 m virs jūras līmeņa. Augstākie paugurvalņa punkti ir Ormaņkalns 167 m un Taborkalns 158 m. Ormaņkalna virspuse un stāvās nogāzes ir pārsvarā klajas, tāpēc no tā paveras plašas ainavas uz Saukas dabas parku un Saukas ezeru. Tagadējais kalna nosaukums cēlies no "Ormaņu" mājām, kas atrodas pie netālā Līgo kalniņa.

Viesītes ezers

Ormaņkalnā izveidota atpūtas vieta, bet netālais Borīšu kalnā skatu tornis, kas parasti tiek saukts par Ormaņkalna skatu torni. No tā paveras plašs un ainavisks skats uz Saukas dabas parku un Saukas ezeru. Šī ir tradicionāla līgošanas vieta. Vēsturiski Ormaņkalnā (Urmen) atradies arī viens no Strūves ģeodēziskā loka punktiem. Apkārtne patiks mierīgas dabas baudītājiem, bet aktīvākas atpūtas cienītājiem – ceļš uz skatu torņa virsotni.

Saukas ezers

- Borīši, Elkšņu pagasts, Jēkabpils novads
- visit.jekabpils.lv
- 56.260522, 25.532377
- Viesīte - 15 km

44

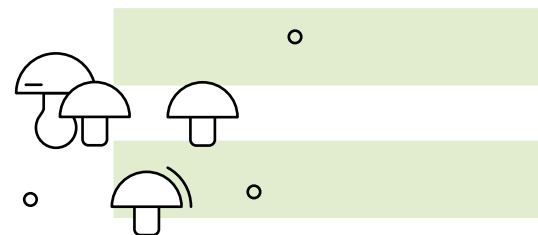
Viesītes ezers

Subglaciāla ieleja

Ezers atrodas subglaciālajā vagā, un tam ir tāda veida ezeriem raksturīgā šaurā, garā forma, stāvi krasti un liels dziļums – dziļākā vieta sasniedz 24 metrus. Veidojies pēdējā ledus laikmeta beigu cēlienā, kustošajam ledājam pārraujot morēnu valni (Sēlijas paugurvalni) un izveidojot subglaciālo vagu tagadējā ezera vietā.

Tā platība ir 214,9 ha, dziļums – līdz 24 m, vidējais dziļums – 5,9 m, garums – 7,5 km, platums – 0,5 km. Viesītes ezera austrumu gala nosaukums ir Melnezers.

No tā iztek Viesītes upe, kas savus ūdeņus nes uz Mēmeli un Lielupi. Ezerā ietek Ļaudīte, Roņupīte, grāvis no vasarāja un četri avoti. Šī būs laba vieta mierīgas dabas baudīšanai, ir iespēja arī makšķerēt, un prasmīgi makšķernieki te var tikt pie labiem lomiem. Viesītes ezerā mīt līdakas, plauži, raudas, ruduļi, līņi, sudrabkarūsas, sapali, auslejas, grunduļi, asari, ķīši un akmeņgrauži. Aktīvākas atpūtas cienītāji var doties uz labiekārtoto peldvietu un atpūtas vietu. Ir arī bērnu spēļu laukumiņš, laipa.

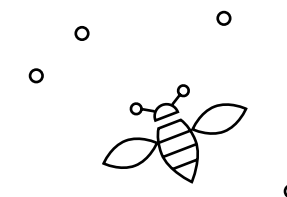
Sen senos laikos Viesītes ezers bija apaļš ezeriņš. Velnam tas nepaticis, tāpēc viņš gribējis aiznest to uz Biržu pagastu. Kādu nakti velns ezeru saņēmis aiz malām, bet nevarējis panest, vilcis pa zemi. Vilcis, līdz nodziedājis gailis, un viss bijis jāatstāj. Līdz galam nebija ticis – aizvilcis vien apmēram 7 kilometrus. Tā nu ezers vairs nav apaļš, bet garens.

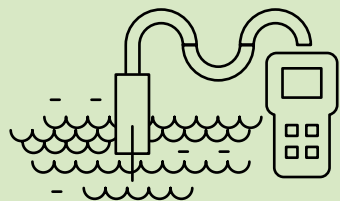

- Viesītes ezers, Viesītes pagasts, Jēkabpils novads
- visit.jekabpils.lv
- 56.345573, 25.604963 (publiskā peldvieta)
- Jēkabpils – 32 km, Nereta – 25 km

Viesītes ezers

-- SVARĪGI ATCERĒTIES:

AVOTA ŪDENS IZSKATS UN SMARŽA VAR BŪT MALDINOŠI, TĀPĒC BEZ IEPRIEKŠĒJAS PĀRBAUDES NAV IETEICAMS TO LIETOT VAI DEGUSTĒT.

-- VĒRTS ZINĀT:

AVOTA ŪDENS SASTĀVU VISTIEŠĀK IETEKMĒ IEŽI, CAUR KURIEM TAS PLŪST, UN VIETA, NO KURAS ŪDENS IR NĀCIS.

-- KĀ PARŪPĒTIES PAR ŪDENS KVALITĀTI?

ŪDENS KVALITĀTI IETEKMĒ NE TIKAI TAS, KUR UN CAUR KĀDU AVOTU TAS PLŪST, BET ARĪ TAS, CIK TĪRA IR AVOTA APKĀRTNE. SAUDZĒJIET DABU, NEATSTĀJIET ATKRITUMUS!

45 Saules avots

Avots

Saules avots neaizsalst arī ziemas bargākajos salos. Pieeja pie tā ir ērta un patīkama, izveidoti celiņi, izbūvētas kāpnes, padziļināta un iekārtota arī ūdens ņemšanas vieta.

Vietējie iedzīvotāji uz avotu dodas pēc dzeramā ūdens, vēsturiski tas ticis uzskatīts par svētu un dziedniecisku.

Avots atrodas vēsturiskā un ainaviskā vietā, bijušajā Biržu ūdensdzirnavu teritorijā. Aptuveni 300 metrus no avota atrodas senās ūdensdzirnavu slūžas, bet pats avots ir atpūtas kompleksa "Ūdensdzirnas" centrā. Ienākšana un uzturēšanās atpūtas kompleksa teritorijā ir bez maksas.

Patiks vēstures un mierīgas dabas baudītājiem. Iespējams doties arī pastaigā pa atpūtas kompleksa teritoriju.

- Podvāzes upes krasts, Birži, Salas pagasts, Jēkabpils novads
- visit.jekabpils.lv
- 56.415535, 25.772851
- Jēkabpils - 14 km

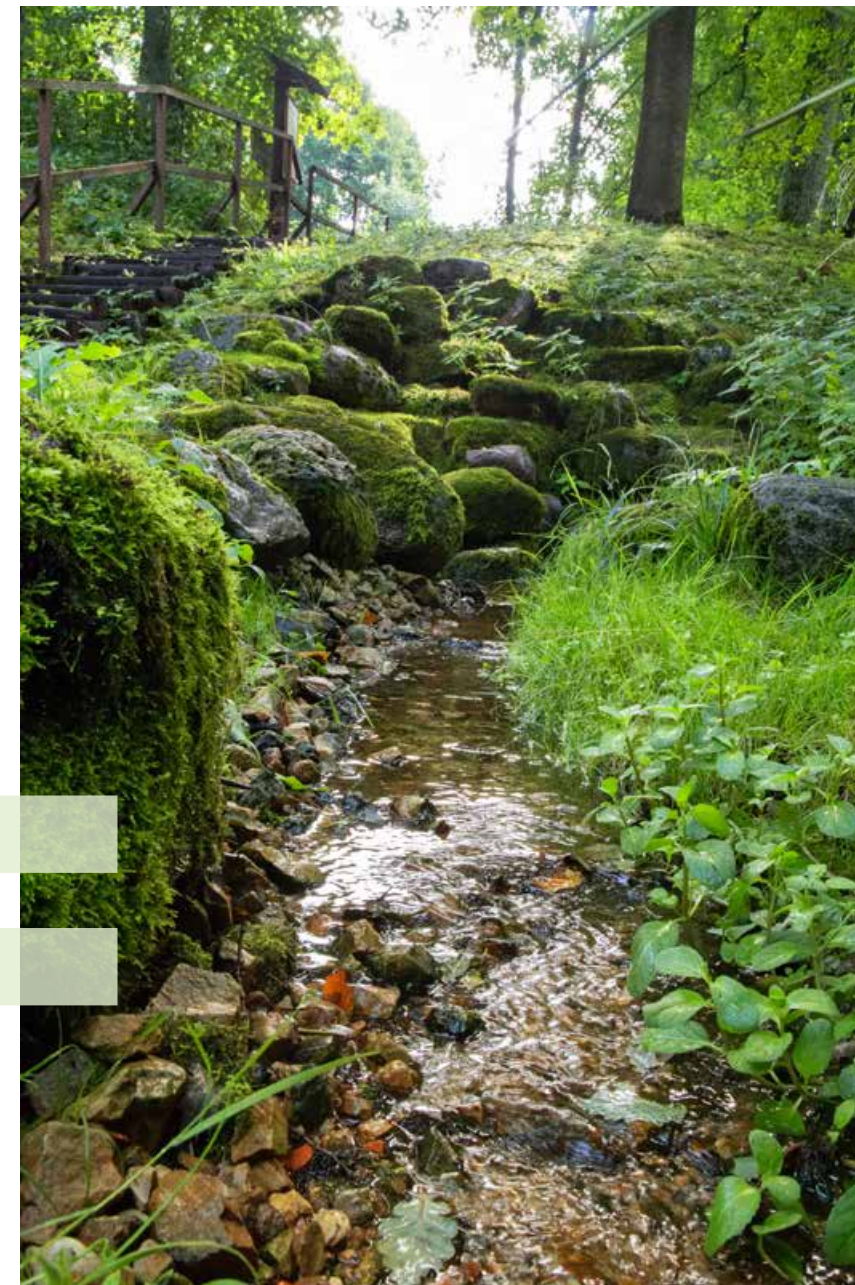
Teika vēsta, ka izsenis uz Saules avotu muti mazgāt devušās meitas, kas kārojušas pēc īpaša skaistuma. Ļaudis runā, ka meita, kas, saulei lecot, Saules avota ūdenī muti mazgā, kļūst ne vien vaigā daiļa, bet – arī sirdī mīļa un jauka. Šī iemesla dēļ pie avota bieži dodas jaunavas, kas lūkojas pēc precinieka.

46 Biržu Zeltenes avots

Avots

Biržu Zeltenes avots atrodas Podvāzes upes krastā. Lai nokļūtu līdz avotam, jādodas pa piebraucamo ceļu garām atpūtas kompleksa "Ūdensdzirnas" teritorijai un bijušajai 20. gs. celtajai Meža skolai, piekļuve tam ir ērta, izbūvētas kāpnes. Avota iztekas vieta iezīmēta ar akmeņiem. Vēsturiski avots ticis uzskatīts par dziedinošu un svētu vietu. Šī vieta patiks vēstures un mierīgas dabas baudītājiem. Iespējams doties pastaigā pa labiekārtotu atpūtas kompleksa teritoriju, izveidodas takas, tiltiņi.

- Podvāzes upes krasts, Birži, Salas pagasts, Jēkabpils novads
- visit.jekabpils.lv
- 56.415535, 25.77504
- Jēkabpils - 14 km

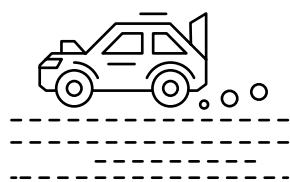
47

Biržu dižakmens

Dižakmens

Akmens augstums ir – 2,8 m, apkārtmērs – 12,8 m, tilpums – 22 m³, svars – ap 57 t. Līdz 1980. gadam bija pamanāma tikai neliela daļa no dižakmens. Tas atradies gravā, koku, krūmu un savestu akmeņu kaudzes ieskaits. Kad 20. gs. 80. gados norisinājās zemes meliorācijas darbi, akmeņu kaudzi aizveda, lauku nolīdzināja, bet Biržu dižakmens palika. 1983. gadā bija centieni šo milzeni pārvest uz Salas pagasta Biržu centru. Atrokot zemi, skatam pavērās akmeņa milzīgie apmēri, kā dēļ tas nebija izkustināms un iecere palika nerealizēta. Pie akmens ir labiekārtota atpūtas vieta, atrodas uz lauka. Akmeni ir iespējams aplūkot arī no autoceļa, no kura tas labi redzams.

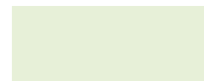
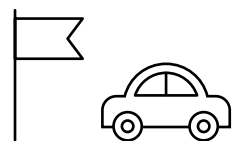

 Birži, Salas pagasts, Jēkabpils novads

 visit.jekabpils.lv

 56.407026, 25.797232

 Jēkabpils – 16 km, Viesīte – 18 km

Piemērots dabas baudītājiem vai autosporta cienītājiem, jo atrodas līdzās auto sacensību trasei. Dižakmens apskati iespējams ieplānot, dodoties uz kādām sacensībām.

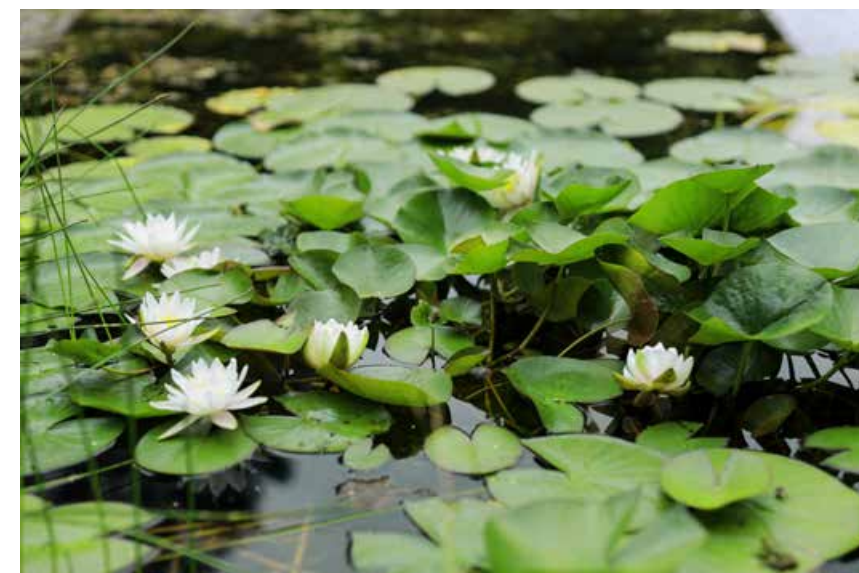
48

Sūnu dīķis

Dīķis ar avotiem

Dīķī sākas 12 avoti, temperatūra tajā nepārsniedz 5 līdz 7 grādus, tam nav dibena, bet ir baltas, mutuļojošas smiltis. Savulaik dīķī baronu dzimta audzējusi dažādas aļģes. Tas atrodas Zasas muižas parkā, kas ir vietējās nozīmes īpaši aizsargājams objekts un kuru veido dīķu sistēma un saliņas, tādēļ parkā ir vairāki tiltiņi. 18. gs. parks veidots pie Zasas upītes dzirnavu dīķu kaskādes kā ainavu parks, ir labiekārtots ar soliņiem, atpūtas vietām. Izcila vieta atpūtai, kur paveras arī plašas izklaides iespējas. Te var doties pastaigā pa vēsturisko Zasas parku, kur vērts apskatīt arī Vilkaču koku, Velna akmeni un Seno sēļu svētavotu.

 Zasas muižas parks, Zasas pagasts, Jēkabpils novads

 visit.jekabpils.lv

 56.29475, 25.97468

 Aknīste – 30 km, Jēkabpils – 35 km

49

Senais sēļu svētavots

Avots

Zasas muižas parkā atrodas Senais sēļu svētavots. Avots tek austrumu virzienā. Avotu izmantojuši senie sēļi, kas šeit dzīvoja 5.-7. gs.

18. gs. parks, veidots pie Zasas upītes dzirnavu dīķu kaskādes kā ainavu parks, ir vietējās nozīmes īpaši aizsargājams objekts. Parks ir labiekārtots ar tiltiņiem, soliem, atpūtas vietām. Zasas muižas parkā atrodas arī Sūnu dīķis un citi apskates objekti.

Zasas muižas parks

- Zasas muižas parks, Zasas pagasts, Jēkabpils novads
- visit.jekabpils.lv
- 56.294956, 25.975832
- Aknīste - 30 km, Jēkabpils - 35 km

Avots tek virzienā uz austrumiem, un senie latvieši ticēja, ka šādi avoti ir dziednieciski, jo īpaši Māras dienā - 25. martā. Tā ūdeni dzerot un mazgājot tajā seju, sievietes kļūst daiļākas un veselākas, bet vīrieši - veselāki un spēcīgāki.

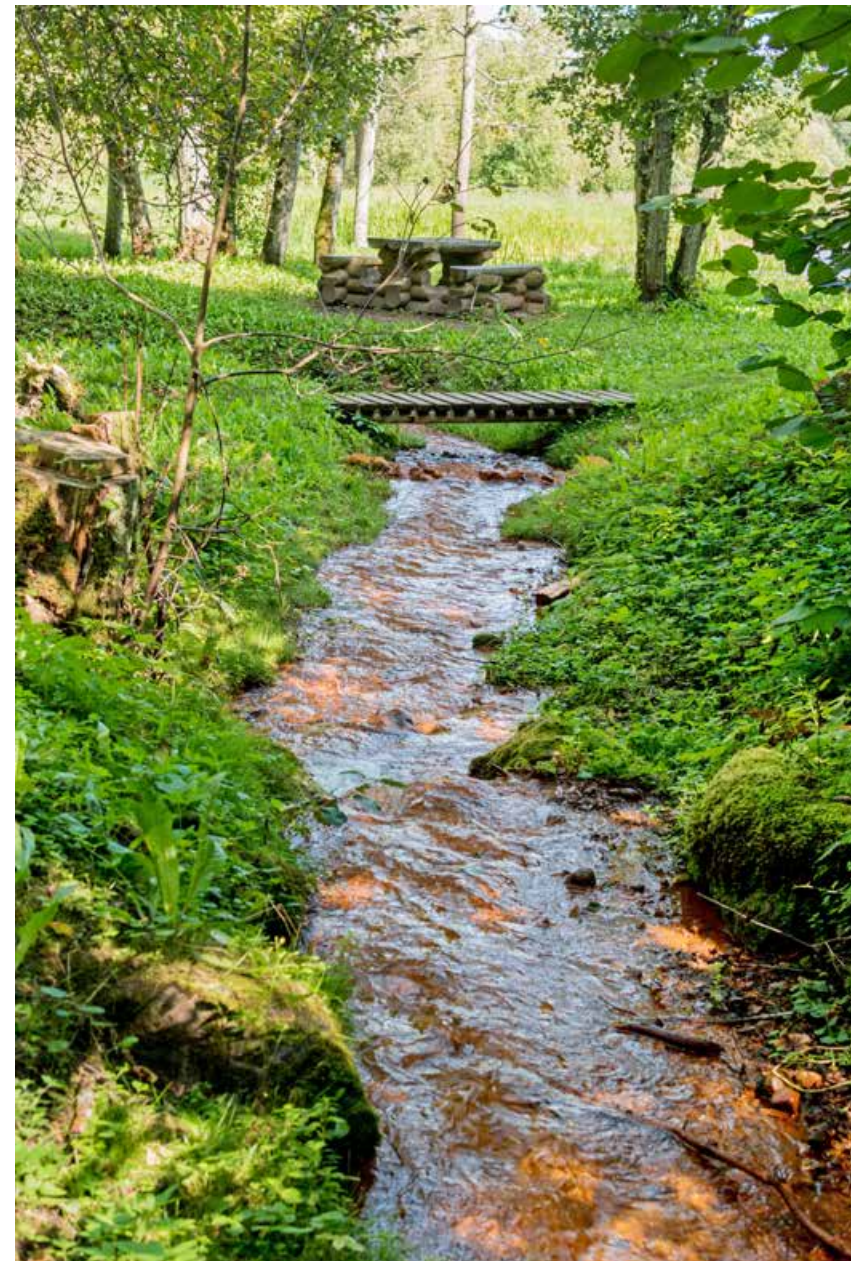
50

Saltupju svētavots

Avots

Svētavots iztek Dienvidsusējas senlejas dienvidu nogāzes lejasdaļā un ir ūdeņiem tik bagāts, ka izveido nelielu upīti - Saltupi, kas pēc aptuveni simts metriem ietek Dienvidsusējas upē. Filtrējoties caur devona iežiem, avota pazemes ūdeņi ir bagātinājušies ar dzelzi, kas padara tā gultni spilgti oranžu. Saltupju svētavota gultnē 3,5 m no lielākās avota iztekas atrodas akmens ar dabīgu, lēzenu iedobumu virsmā. Tas izmēros ir mazs, bet, domājams, atrodas savā sākotnējā vietā. Ir nostāsts, ka tas ir sens kulta akmens, uz kura likti ziedojumi. Avots ir viegli pieejams, ar norādēm, labiekārtots.

- Torņa iela, Aknīste, Jēkabpils novads
- visit.jekabpils.lv
- 56.171686, 25.735198
- Gārsene - 11 km, Jēkabpils - 46 km, Viesīte - 29 km

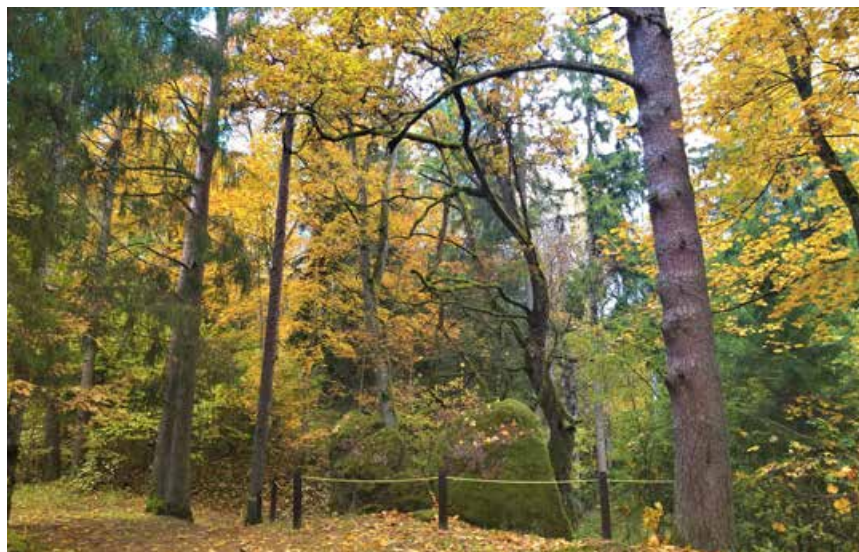

- “Labieši”, Gāršenes pagasts, Jēkabpils novads
- visit.jekabpils.lv
- 56.0994, 25.8098
- Jēkabpils – 55 km, Aknīste – 8 km

51 Dienvidsusējas senieleja

Upes ieleja

Atrodas Gāršenes dabas taku teritorijā, kur takas pa senieleju ved apmēram 7 km garumā. Te varēs apskatīt neparasti likumotu upi, stāvas kraujas, dižkokus un dižakmeņus. Taku sākums atrodas pie Gāršenes pils, kur var apskatīt un izstaigāt bijušo muižas parku 4 ha platībā. Dabas takas vēsturiski veidotas vienlaicīgi ar

Dienvidsusējas senieleja

pils kompleksa būvniecību, un ieeja takās atrodama pie mākslīgi veidotā, ar bruģa pamatni izliktā

barona peldēšanās dīķa. Takas sākumā saglabājusies arī ošu aleja, ko savulaik stādījis barona dārznieks, savukārt vidusposmā apmeklētājiem ir iespēja pasēdēt uz Barona krēsla – akmens ar cilvēku veidotu sēdvietu tajā. Gāršenes mežā vijas dažāda garuma labiekārtotas pastaigu un izziņas takas – Kultūrvēsturiskā taka, Zaļā taka, Baronu pastaigu taka, Staburaga taka, ar ierīkotām atpūtas un ugunsroku vietām. Kopumā te apskatāmi vairāk nekā 40 unikāli dabas objekti – gan dižakmeņi, gan dižkoki – un arī pagasta ievērojamākie arhitektūras un kultūrvēstures pieminekļi. No 2016. gada maija ir iespēja iziet arī Krēslas stundas taku, kas īpaši patiks zinātkāriem mazajiem ceļotājiem. Taka stāsta par Rūķu dzīvi mežā, un tās pamatā ir stāsti no Lielās Rūķu enciklopēdijas. Taku iespējams gan izbraukt ar velosipēdu, gan doties mierīgā pastaigā. Te ir vairākas labiekārtotas atpūtas vietas, tiltiņi; būs interesanti arī bērniem.

52 Romzas dižakmens

Dižakmens

Romzas dižakmens ir pagaidām vēl ir nenosvērts un līdz galam neizpētīts, taču tik un tā pievilcīgs ar savu neizskaidroto vēsturi. Joprojām aktuāls ir jautājums, – vai akmens ir sašķēlies, saplēsts, atvests vai bijis šai vietā jau izsenis?

Visticamāk, akmens ar tā ziemeļrietumu pusē esošo atlūzni bijis viens vesels, bet sašķēlies vai pāršķeltis (kalumu vietas gan neredz). Lielākās daļas garums ir 3,4 m, platums – 2,3 m, augstums – 2,4 m. Kopējais abu daļu garums līdz 5,9 m, bet platums – 2,6 m. Abu daļu tilpumi attiecīgi ir 10 un 6 m³. Lielkristālisks un milzkristālisks sarkans granīts. Akmens atrodas dabiskā lauku vidē, netālu no zemes auto ceļa. Līdz tam var tikt, iebraucot Ancenē, šķērsojot krustojumu virzienā uz Bebreni un tālāk sekojot norādēm. Dižakmens atrodas privātā teritorijā, taču piekļuve tam ir viegla, jo tas atrodas netālu no piebraucamā ceļa.

- Ancene, Asares pagasts, Jēkabpils novads
- visit.jekabpils.lv
- 56.102000, 26.005000
- Aknīste – 20 km, Gāršene – 17 km

Romzas dižakmens

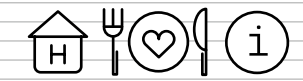
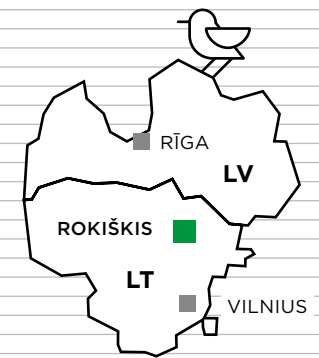
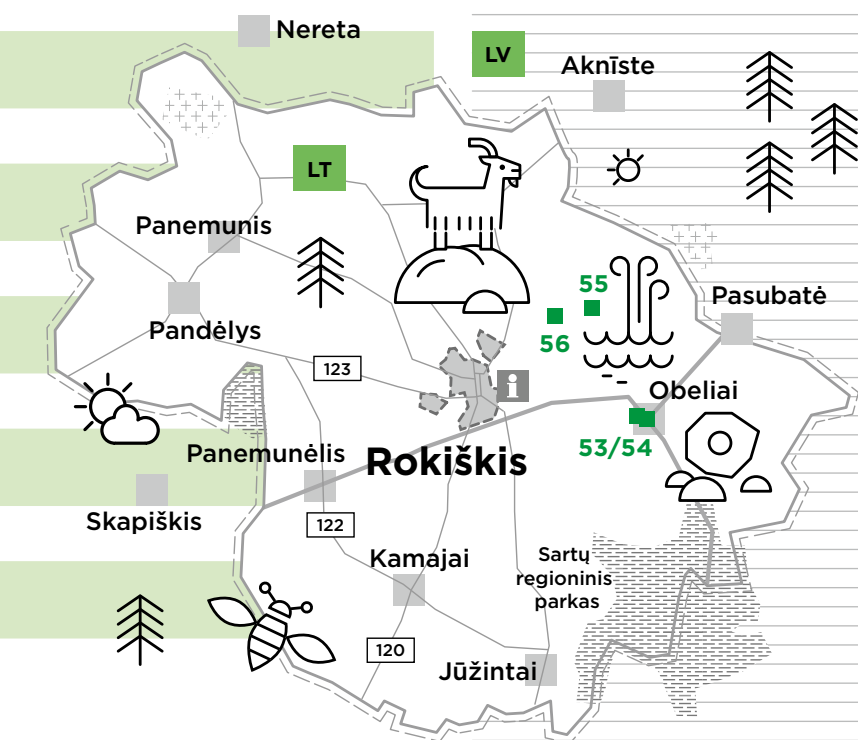

**-- ATRODIET
LIELĀKO AKMENI!**
KOPĀ AR ĢIMENI
DODOTIES APSKATĪT
DABAS OBJEKTUS,
NOVĒRTĒJIET, KURŠ IR
LIELĀKAIS AKMENS, TO
NOSEDZOT.

LIETUVA

LIETUVA
PANEVĒŽAS APGABALS

ROKIŠKI UN APKĀRTNE

KUR PAĒST VAI PĀRNAKŠNOT?
SKATIET TUVĀKAJĀ TŪRISMA
INFORMĀCIJAS CENTRĀ
WWW.ROKISKIOTIC.LT

Attēlā pa kreisi:
Sartu ezers

53

Ramintas avots

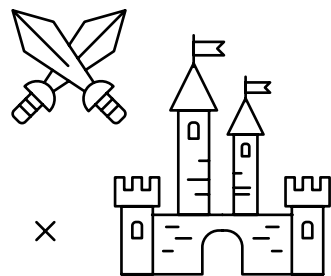
Avots

Avotu rotā akmens mūra siena ar cauruli un notekcauruli ūdens izvadīšanai. Skaisti izrotāto avota izteku ieskauj parks, kur paēnā apmeklētājus gaida koka soliņi, lapenes un pat trīs tiltiņi pār Rastupes strautu.

Ūdens ir svaigs, dzidrs, bez krāsas un smaržas, un auksts (8,9 °C), tā sastāvā ir kalcijs, magnija nātrijs, bikarbonāts, sulfāts. Uz avota akmeņiem redzama dzelzs nosēdumu (dzeltenīgā) krāsa.

Legēnda vēsta par mīlestību starp meiteni vārdā Raminta un karotāju Žvitrū, kurš neatgriezās no kaujas.

Ir arī nostāsts par Obeļu ezeru, kas vēsta par nogrimušu vācu pili un naudas lādi. Atrast apslēpto naudu duļķainajā un vecajā ezerā ir grūtāk nekā pavasarī satikt drosmīgo gaišmataino lietuvieti ar viņas balto zirgu. Nevienam neredzot, Raminta palīdz, mierina un dod pārlicēbu tikai godīgiem cilvēkiem, kuri mīl savu zemi.

🏠	Obeļi, Rokišķu rajons
🌐	www.lgt.lt
📍	55.942256, 25.79328
📏	Rokišķi - 18 km

Tiek uzskatīts, ka sēdēšana uz šī akmens var dot laimi un panākumus.

54

Obeļu akmens

Laukakmens

Obeļu akmens atrodas Obeļu parkā - turpat, kur tika atrasts, tikai tagad ir nedaudz pacelts. Arheologiem tam nav konkrētu pierādījumu, taču tiek uzskatīts, ka kādreiz šajā vietā bijusi pagānu svētvieta.

🏠	Obeļi, Rokišķu rajons
🌐	www.rokiskiotic.lt
📍	55.943072, 25.792667
📏	Rokišķi - 18 km

55

Lukštu avots

Avots

Avots izplūst no gleznaina iedobuma vismaz trijās dažādās vietās, satekot veido diezgan strauju strautu, bet dažus desmitus metru tālāk ietek Šaltoja strautā, kas ir Vīžonas pieteka. Ūdens ir dzidrs, bez krāsas un smaržas, tā temperatūra praktiski visu laiku ir 7,7 °C. Ūdens ir svaigs, satur maz minerālvielu (488 mg/l), tam ir zema dzelzs koncentrācija (0,05 mg/l), tas ir ciets, un tā sastāvā konstatēts kalcijs, magnija bikarbonāts.

🏠	Lukštu ciems, Jodupes pagasts, Rokišķu rajons
🌐	www.lgt.lt
📍	56.019023, 25.726875
📏	Rokišķi - 14 km

56

Āžakmens

Laukakmens

Akmens atrodas Ignotišķu mežā. Tā izmēri ir 5,1 x 3 x 3,3 m, plagiogranīts ar biotītu. Laukakmens sānos ir zīmes, ko varētu būt atstājuši briežu, aļņu vai stirnu ragi.

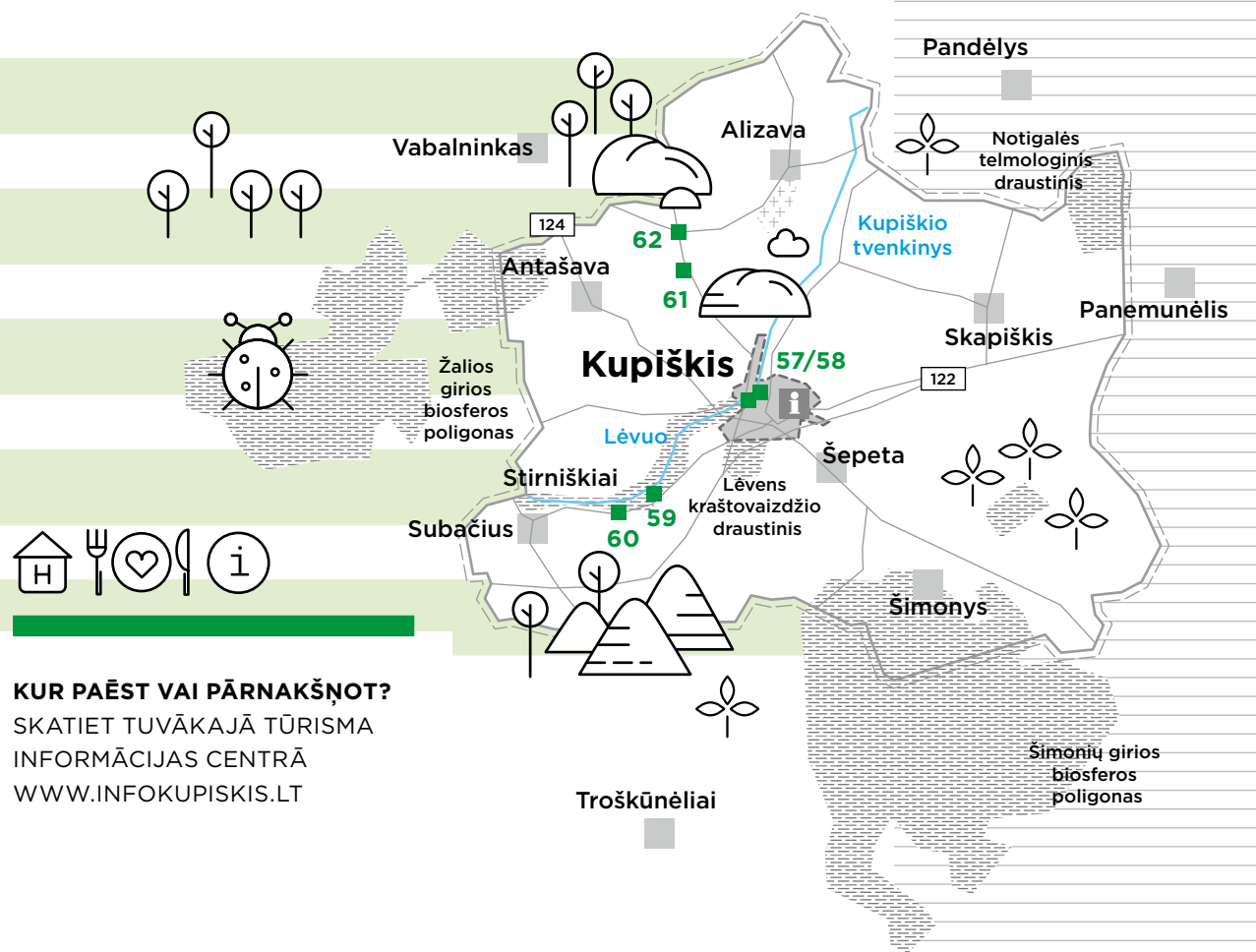
Legēnda vēsta, ka uz šī laukakmens reiz uzlēcis savvaļas āzis, lai aizstāvētos pret vilkiem. Kopš tā laika pie Āžakmens naktī varot redzēt baltu āzi.

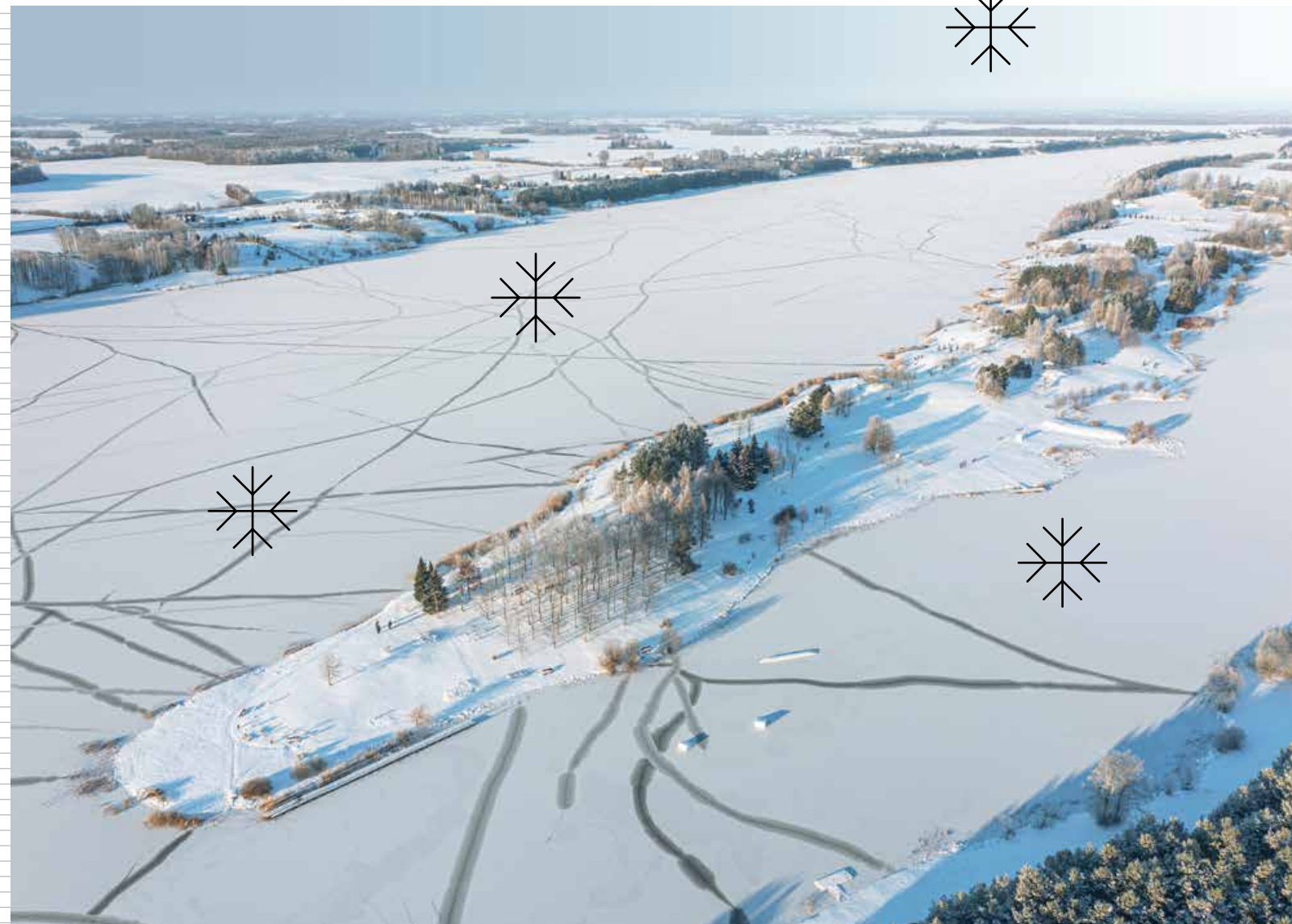
🏠	Raguču ciems, Jodupes pagasts, Rokišķu rajons
🌐	www.lgt.lt
📍	56.014049, 25.681654
📏	Rokišķi - 10 km

KUPIŠKI UN APKĀRTNE

KUR PAĒST VAI PĀRNAKŠNOT?
SKATIET TUVĀKAJĀ TŪRISMA
INFORMĀCIJAS CENTRĀ
WWW.INFOKUPISKIS.LT

Dendroloģiskais parks Kupiškū ūdenstilpnē

57

Akmenītes avots

Avots

Avots tek Lēvas kreisajā krastā un ir vietējas nozīmes hidroģeoloģiskais dabas piemineklis, kas ataino Kupišķu reģiona dabas daudzveidību. No 1951. līdz 1952. gadam Kupišķu dzīles tika pētītas ar dziļiem urbumiem, kas sniedzās līdz augšdevona Šventojas svītas iežiem. Šis avots iztek no tolaik izurbta 88,31 m dziļa urbuma atveres. Pirms tam avots izplūda no ~3 m garas un 1,5 m platas atveres Lēvas krastā un kā tikai dažus metrus garš strauts ieplūda upē. Avota ūdens sastāvā ir kalcijs, magnijs, nātrija bikarbonāts, sulfāts.

Nosaukums Akmenīte (lietuviešu valodā – “akmens”) ir saistīts ar akmeņu pārpilnību šajā apvidū.

🏠 P. Matuļoņa iela, Kupišķi

🌐 www.infokupiskis.lt

📍 55.844555, 24.967426

📍 Birži – 51 km

Akmenītes avots

Kupišķu dolomīta karjera akmens

58

Kupišķu dolomīta karjera akmens

Laukakmens

Lielākais laukakmens Kupišķu apkārtnē. Visticamāk, tas ņemts no tuvējā dolomīta karjera. Akmeni veido pelēks (nodilis) granīta gneiss. Akmens augstums ir 2,20 m, garums – 4 m, platums – 3,30 m, perimetrs – 12,40 m.

🏠 Palēvenēs iela, Kupišķi

🌐 www.lgt.lt

📍 55.841808, 24.965493

📍 Birži – 52 km

Lēvas upe

Pauļanka

59

Pauļanka

Karjera siena

Tā ir noapaļotu akmeņu grupa no nogulumiežiem, magmatiskajiem un metamorfajiem iežiem. Sienas unikalitāte slēpjas tajā, ka akmeņos ir izspiedušies morēnas nogulumu. Atrodas aizsargājamā teritorijā – Lēvas ainavu rezervātā.

🏠 Palēvene, Kupišķu rajons

🌐 www.lgt.lt

📍 55.792202, 24.866407

📍 Kupišķi – 13 km

60 Stirnišķu atsegums

Atsegums

Dolomīta atsegums atrodas Stirnišķu ciemā, Lēvas ielejas kreisajā krastā, kur ietek Sosa. Tā augstums ir 3 m, garums – 40 m. Tajā atsedzas Sosas dolomītu slāņi no Frankonijas devona daļas augšdaļas un ir redzams kavernozs slāņains dolomīts. Stirnišķu atsegums kopā ar blakus esošo ēku, kam ir dolomīta kolonnas, 1964. gadā pasludināts par ģeoloģisko pieminekli. To sauc dažādos vārdos: Stirnišķu karjera siena, Pauļankas dolomīta atsegums un dolomīta ēka, Pauļankas dolomīta atsegums un Stirnišķu atsegums. Minētās ēkas dolomīta kolonnas ir ne tikai ģeoloģisks, bet arī kultūretnogrāfisks vēstures piemineklis, jo Sosas slāņu dolomīti no Buivēnu un Stirnišķu karjeriem jau sen tiek izmantoti celtniecībā. 1988. gadā Norūnu apkaimē esošā Sosas strauta lejtece starp Pasošu, Karaļūnu, Radžūņu un Stirnišķu ciemiem tika pasludināta par ģeoloģisko rezervātu. Tā platība ir 21,6 hektāri.

Rezervāta mērķis ir aizsargāt atsegumus un vēlā devona Sosas slāņu atsegumus Sosas strauta gultnē. Šos devona slāņus ģeologi sāka pētīt jau 19. gadsimtā.

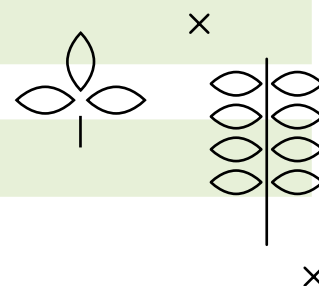
🏠	Stirnišķu ciems, Subaču pagasts, Kupišķu rajons
🌐	www.infokupiskis.lt
📍	55.782953, 24.834447
📏	Kupišķi – 16 km

61 Ģīvakara akmens ar velna pēdu

Laukakmens

Akmens izceļas ar saviem ievērojamajiem izmēriem un uz tā esošo iespaidumu, kas atgādina velna nagu. Daļa akmens ir iegrimusi zemē. Akmens augstums ir 1,55 m, garums – 3,35 m, platums – 2,6 m, perimetrs – 9,9 m. “Velna pēdas” padziļinājuma izmērs ir 10 x 6 cm, bet dziļums – 6 cm.

🏠	Ģīvakaru ciems, Alizavas pagasts, Kupišķu rajons
🌐	www.lgt.lt
📍	55.915311, 24.895755
📏	Kupišķi – 11 km

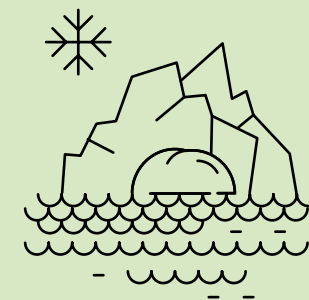
62 Salamiesta akmens

Laukakmens

Laukakmens augstums ir 2,45 m, garums – 4,45 m, platums – 3,45 m, perimetrs – 12,5 m. Masīvais laukakmens atrodas autoceļu “Vabalninki–Salamiests–Kupišķi” un “Salamiests–Alizava–Kuprelišķi–Galintišķi” krustojumā.

🏠	Nodiejišķu ciems, Alizavas pagasts, Kupišķu rajons
🌐	www.saugoma.lt
📍	55.933513, 24.894291
📏	Kupišķi – 14 km

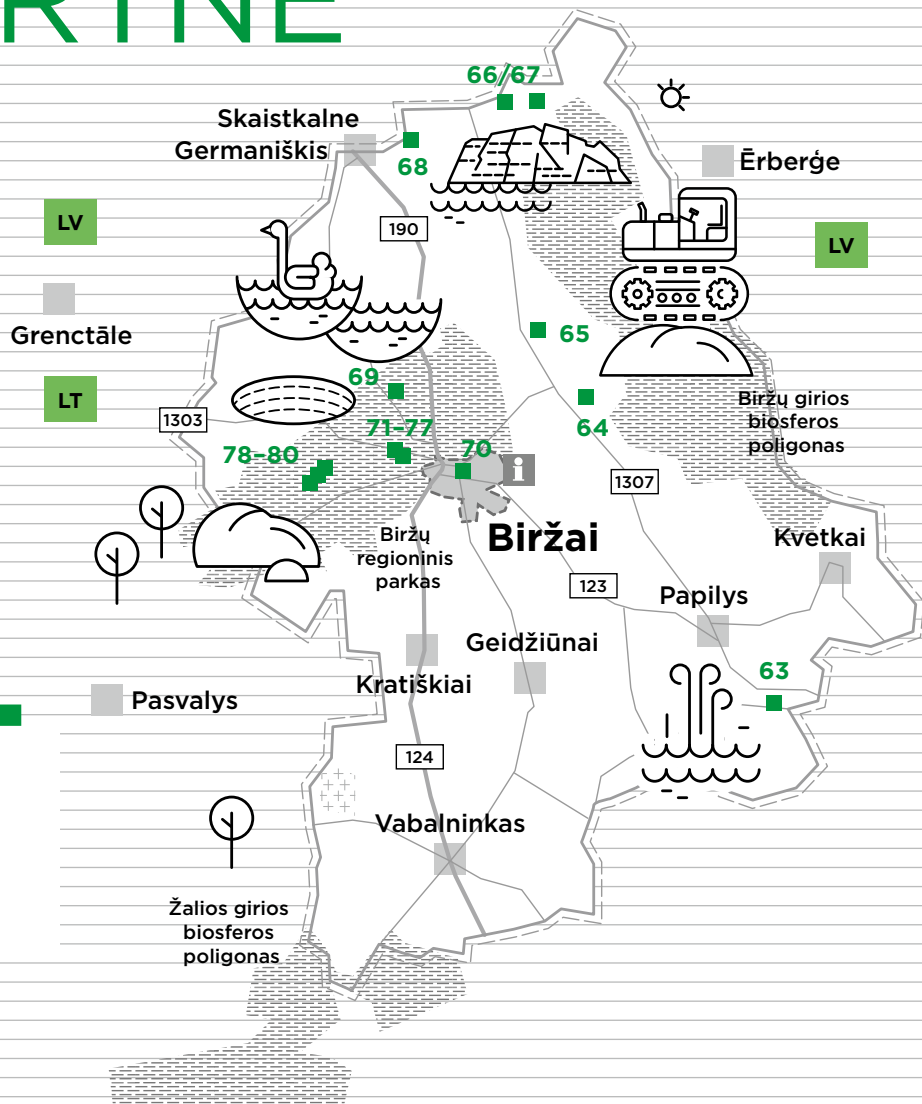
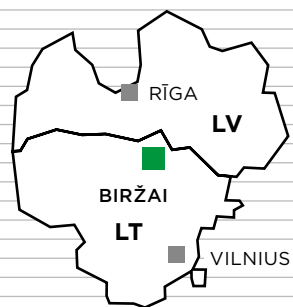

-- KAS IR LAUKAKMENS (LEDĀJA, NEREGULĀRS)?

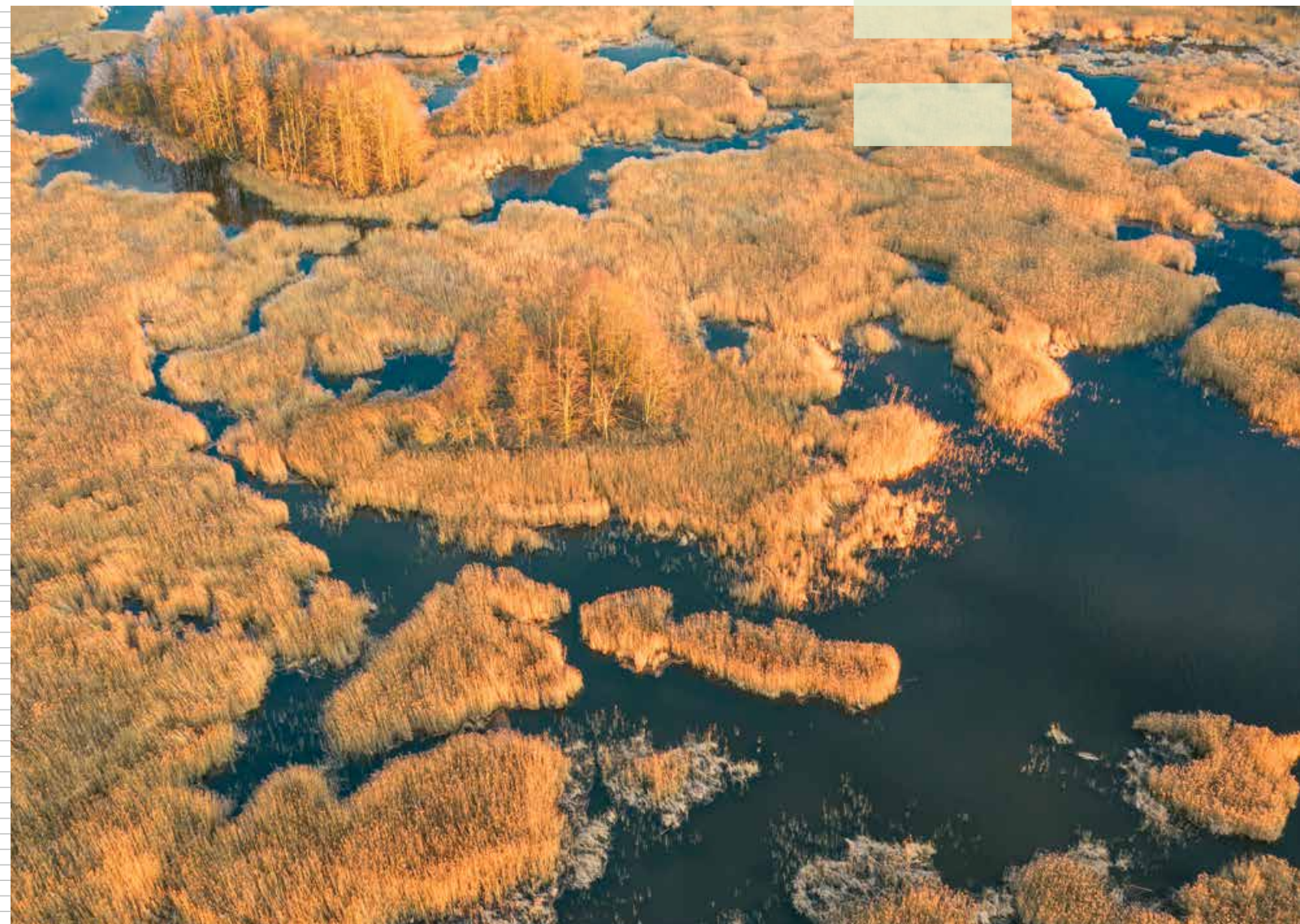
LAUKAKMENS (LEDĀJA, NEREGULĀRS) IR LEDĀJU NOGULSNĒTS IEZIS, KAS ATŠKIRAS NO TĀ ATRAŠANĀS VIETĀ TIPISKĀ IEŽU VEIDA. NEREGULĀRO AKMEŅU IZMĒRS VAR BŪT DAŽĀDS – NO OĻIEM LĪDZ LIELIEM LAUKAKMEŅIEM.

BIRŽI UN APKĀRTNE

KUR PAĒST VAI PĀRNAKŠNOT?
SKATIET TUVĀKAJĀ TŪRISMA
INFORMĀCIJAS CENTRĀ
WWW.VISITBIRZAI.LT

Širvėnas ezers

63

Kučgaļu avots

Avots

Avotam ir diezgan interesanta vēsture. Runā, ka 1946. gadā Krievijā pietrūka naftas, kas lika sākt to meklēt Lietuvā. Tika izurbti daudzi urbumi, nafta netika atrasta, taču Kučgaļos, kur tika urbts, sāka plūst ūdens, radot avotu. Avota ūdens ietek Apaščā. 2015. gadā avota apkārtnē tika atjaunota un sakopta: ierīkota ugunsкура vieta, iekārtota bērzu birzs, izbūvēta jauna lapene, atjaunots avota jumts.

🏠 Kučgaļu ciems, Papīles pagasts, Biržu rajons

🌐 www.visitbirzai.lt

📍 56.073751, 25.07252

📍 Birži - 26 km

64

Jodžoņu neregulāro laukakmeņu lauks

Laukakmeņu lauks

Laukakmeņu lauks ir dabiski veidojies un sastāv no daudziem kristāliskiem akmeņiem, no kuriem daži apauguši ar sūnām. Akmeņus pleistocēna periodā ledājs atstūma no Fenoskandijas. Laukakmeņi ir izklīdēti 5 hektāru plašā laukā.

🏠 Jodžoņu ciems, Parovejas pagasts, Biržu rajons

🌐 www.visitbirzai.lt

📍 56.244642, 24.88089

📍 Birži - 11 km

65

Medeiķu akmens

Laukakmens

Nejauši šajā vietā ir atstāts nebojāts liels laukakmens, kas sākotnēji tika izmantots kā pjedestāls vecās tehnikas eksponātam – kāpurķēžu traktoram. Tā garums ir 3,5, platums – 2,7, augstums – 0,95, horizontālais apkārtmērs – 11,25 m. Sastāvs: rupjgraudains porfīra granīts.

🏠 Medeiķu ciems, Parovejas pagasts, Biržu rajons

🌐 www.lgt.lt

📍 56.283029, 24.833847

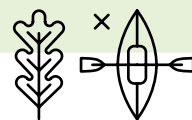
📍 Birži - 13 km

66

Tabokines atsegums

Atsegums

Tabokines atsegumā devona iežu vertikālās sienas ir nevienmērīgi izvietotas divos līmeņos. Augšējā klints izceļas ar to, ka tās siena parasti sasniedz 3 līdz 4 m augstumu, un to veido diezgan lieli saplaisājuši dolomīta gabali, kurus caurvij kraujā augošo bērzu un citu koku spēcīgās saknes. Atseguma posma garums gar Nemunēli ir 130, augstums – 11,2 m.

🏠 Tabokines ciems, Nemunēles Radvilišķu pagasts, Biržu rajons

🌐 www.visitbirzai.lt

📍 56.410337, 24.832798

📍 Birži - 31 km

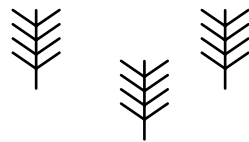
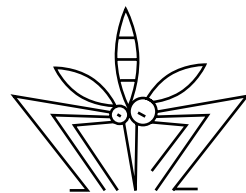

67 Morišku atsegums

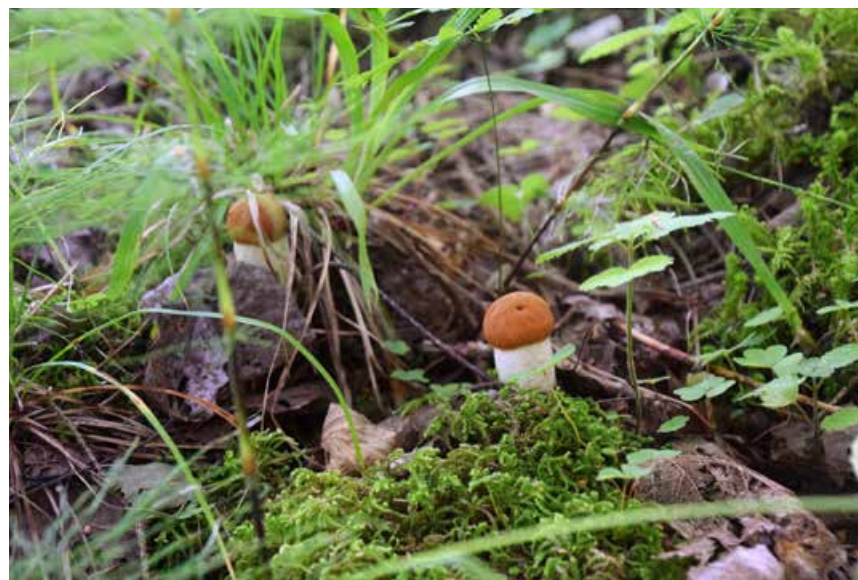
Atsegums

Šis atsegums ir Nemunēles vertikālās un horizontālās erozijas rezultāts. Tā iespaidīgākais vertikālais posms gar Nemunēli ir 80 m garš, taču tajā jāiekļauj vēl vismaz 30 metri no abiem galiem. Tādējādi visa objekta kopējais garums ir 140 m. Atsegums ir 7,4 m augsts, ielejas nogāze – 9,6 m augsta, pakāje atrodas 0,8 līdz 1 m virs Nemunēles ūdens virsmas, bet atsevišķās vietās pat līdz 6 m virs upes. Tas ir lielākais atsegums Biržu novadā, un tā atšķirīgā iezīme ir paleokarsta virsma.

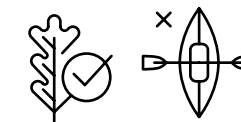
Tas ir dabisks atsegums, kas radies ilgstošas Nemunēles dziļuma un sāniskas erozijas rezultātā. Tam ir stāva siena ar asiem cieto iežu izvirzījumiem, daudzām nišām, alām, dziļām plaisām, mikrokrokām un citām klintīs notikušām izmaiņām. Tas ir ļoti ievērojams, skaists krauju nogāžu apgabals Nemunēles ielejā. Atsegums ietilpst Nemunēles un Apaščas valsts ģeoloģiskajā rezervātā, kas izveidots 1960. gadā.

Morišku atsegums ir vērsts pret Mūšas-Nemunēles viļņotā morēnas līdzenuma ziemeļu malu ar Nemunēles ieleju, kas iespiežas ziemeļu malā. Nemunēles ūdenslīmeņa absolūtais augstums atseguma pakājē ir 35,5 m. Reljefa absolūtais augstums aptuveni divu kilometru rādiusā ir no 33 m (Nemunēles ūdenslīmenis Morišku ciemā) līdz 61 m (Benupes ciemā), bet augstākā vieta – Pučakalne (75 m).

Nemunēles un Apašču upju satekas vieta

- Morišku ciems, Nemunēles Radvilišķu pagasts, Biržu rajons
- www.visitbirzai.lt
- 56.411291, 24.802997
- Birži – 30 km

68

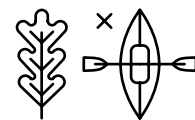
Velnapils ala

Atsegums

Velnapils ala ir dolomīta un ģipša atsegums, kas atrodas Nemunēles kreisajā krastā. Šo ģeoloģisko dabas objektu veido devona perioda jūras un lagūnas izcelsmes ieži.

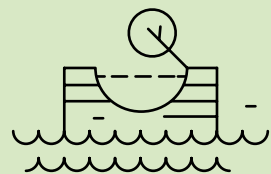
Atsegums, kas atrodas apmēram 6 km no Nemunēles, paceļas līdz 5 m augstumā un ir -8 m plats. Unikāla ir arī augšupejošā 0,5 m platā plaisa, kas ved uz 4,3 m dziļu alu. Šeit ir labi redzami savijušies dolomīta, ģipša un citu ģeoloģisko veidojumu slāņi. Nogāzes virsotnē atrodas sena karsta kritene ar diametru 10-12 m, kas nolaižas 2,5 m dziļumā.

Par šo dabas ģeoloģisko vērtību klīst dažādas leģendas. Stāsta, ka šeit kopš seniem laikiem dzīvojis velns. Atsegums kalpoja arī kā patvērums vietējiem ciema iedzīvotājiem, kad tos skāra dažādas nelaimes un viņiem ļoti bija vajadzīga slēptuve.

- Padvarieču ciems, Nemunēles Radviliškų pagasts, Biržu rajons
- www.visitbirzai.lt
- 56.38613, 24.702729
- Birži - 27 km

-- KĀ VEIDOJAS SAUSĀS UN MITRĀS KRITENES? AR KO TĀS ATŠĶIRAS?

KRITENE IR DOBUMS, KAS VEIDOJAS, PAZEMES ŪDEŅIEM IZŠĶĪDINOT PAZEMES ŠĶĪSTOŠO IEŽU SLĀŅUS. GRUNTSŪDEŅU IETEKMĒ AUGŠĒJĀ AUGSNE KĻŪST SMAGA, IEBRŪK UN PIEPILDA DOBUMU AR VIRS TĀ ESOŠAJIEM AKMEŅIEM UN AUGSNI. KRITENES VAR BŪT SAUSAS VAI MITRAS ATKARĪBĀ NO GADALAIKA UN DAŽĀDIEM KLIMATA FAKTORIEM – POZITĪVĀS UN NEGATĪVĀS GAISA TEMPERATŪRAS MAIŅĀM, NOKRIŠŅU VEIDA, DAUDZUMA UN SASALŠANAS DZIĻUMA. KRITENES, KAS VEIDOJAS ZEM GRUNTSŪDENS LĪMEŅĀ, PIEPILDĀS AR ŪDENI UN VEIDO MAZUS EZERUS, KO SAUC PAR EZERIŅIEM.

69 Kirkilu karsta ezeriņi

Karsta ezers

Kirkilu ezera karsta ezeriņi ir veidojušies karsta procesos un ir jaunākie šāda veida ezeriņi Eiropā. Vislielākais to skaits atrodas Kirkilu un Draseiku ciemā un to apkārtnē. Tās ir ūdenstilpes no 30 līdz 100 kvadrātmetru platībā. Ezeriņu vidējais dziļums ir 0,8 līdz 4,5 m. Karsta ezeriņi atrodas ne tikai vienā karsta kritenē, bieži vien tie apvieno dažas karsta kritenes vai pat to grupas. Viena karsta kritene var atkārtoti ieņemt vairākas reizes, bet, ieņūstot blakus esošo kriteņu starpsienām, izveidojas karsta ezeri ar sarežģītu kontūru. Kirkilu ezers (saukts arī par Ilgasi vai Upegali), kas ir ievērojamākais no visiem karsta ezeru zemes ezeriem, atrodas Kirkilu ciema ziemeļrietumu nomalē. Ezeru veido vismaz 30 ar ūdeni piepildītas un apvienotas dažādu vecumu un lielumu kritenes (ezera piekļuves zonā ir arī daudz atsevišķu ar ūdeni pilnu, pārpuvotu un sausu kriteņu). Šī teritorija aptuveni 3,9 līdz 6 hektāru platībā tiek uzskatīta par labirintu ar daudziem ezeriem

un ļoti līkumotu piekrasti ar zemesragiem. Krasta līnijas garums ir vairāk nekā 2,5 km. Karsta ezeriņos notiek dažādi bioloģiskie procesi. Tikai te ir sastopamas dažādas sēra baktēriju kolonijas, kas ir redzamas ar neapbruņotu aci. Ezeriņos arī aug dažādi ūdensaugi: mieturalģes, *Ceratophyllum demersum*, ko parasti sauc par iegrimušo raglapi, kuprainie ūdensziedi, ezera meldri. Vecāko karsta ezeriņu piekrastes zona ir apaugusi kokiem. Vasarā, pazeminoties ūdens līmenim, to krastos veidojas niedrāji. Pavasara atkušņa laikā un pēc lietusgāzēm ūdens līmenis paaugstinās un pussalas tiek applūdinātas. Tas izraisa vairāku salu veidošanos. Šī ļoti sarežģītās formas ezera maksimālais garums ir apmēram 600 m, platums – 300 m, maksimālais dziļums – 6 līdz 7 m.

- Ežerēļu iela, Kirkilu ciems, Šīrvēnas pagasts, Biržu rajons
- www.saugoma.lt
- 56.248296, 24.688952
- Birži – 8 km

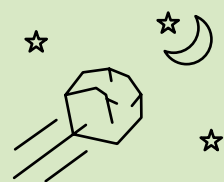

Ceratophyllum demersum

1926. gadā no Kirkilu ezera dienvidu atzara tika izrakts notekgrāvis (kas ietekmēja jaunu karsta kriteņu izveidošanos šā kanāla ceļā), un tā rezultātā ezers apvienojās ar dienvidrietumos 3 km attālumā esošo Užubaļu kūdrāju. Meliorētais Šilineles strauts iztek no Kirkilu ezera

ziemeļu gala. Pēc kilometra strauts tek cauri 3,5 hektāru lielajam Jonavas (Šiliņa) ezeram un vēl pēc 1,2 km ietek Apaščā. Ūdens pārpalikums izplūst no Kirkilu ezera pa Šilineļa strautu, un, ja ūdenslīmenis Apaščā ir augstāks, palu ūdeņi plūst augšup pa Šilineļa strautu un caur to pašu Jonavas (Šiliņu) ezeru sasniedz Kirkilu ezeru. Tas paaugstina ūdenslīmeni, kas parasti saglabājas 46,7 m absolūtajā augstumā (ūdenslīmeņa svārstību amplitūda ir 2,4 m).

KAS NOTIKS, JA TIEŠI 31. DECEMBRA PUSNAKTĪ KIRKILU KARSTA EZERIŅOS KĀDS IEMETĪS DOLOMĪTA GABALU?

ATBILDE:
TAS KĻŪS SLAPJŠ! :)

Kirkilu ezeru un tā apkārtni ar lauku viensētām apmeklētāji uzskata par pievilcīgu un neaizmirstamu.

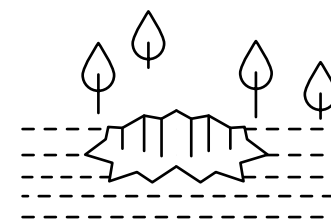
Biržu reģionālā parka skatu tornis ir uzbūvēts 2015. gadā. No torņa paveras skats uz unikālo Kirkilu karsta ezeriņu ainavu. Skatu tornis ir gandrīz 32 m augsts, tā skatu laukums atrodas 30 m augstumā. No šī laukuma paveras skats ne tikai uz karsta ezeriņiem, bet arī Kirkilu ciemu un tuvējo apkārtni.

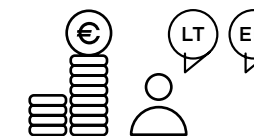
70 Biržu reģionālā parka apmeklētāju centrs

Apmeklētāju centrs,
ekspozīcija

Apmeklētāju centra ekspozīcija iepazīstina ar Biržu reģionālā parka unikālajām vērtībām: kriteņem, akmeņiem un ģeoloģiskajiem procesiem. Apmeklētāji var darboties ar interaktīvām ekspozīcijām, kas iepazīstina ar karstu, akmeņiem un daudz ko citu. Ekspozīcijas galvenā uzmanība pievērsta tēmai “Iebrūkošās zemes novads”, jo Birži ir unikāls reģions ar zemes virsmu, kura turpina aktīvu veidošanos, kas maina ainavu. Zemes iebrukumi notiek, kad gruntsūdeņi izskalo ģipša nogulumus, kam seko noslēpumainu kriteņu veidošanās: dažas kritenes ir sausas (piemēram, Govs ala, kas ir slavens dabas mantojuma objekts), bet citas ir pārvērtušās par maziem ezeriem, kas ir pilni ar sēra baktērijām, ko var saskatīt ar neapbruņotu aci (piemēram, Kirkilu ezeri).

Centrā izvietotās ekspozīcijas ietvaros uzņemšanas telpa no stikla atgādina kriteņi, tādējādi apmeklētājiem radot iespaidu, ka tie jau atrodas kriteņes iekšienē. Ekspozīcija piedāvā interaktīvus standus un divas spēles – “Kriteņu veidošanās process” un “Karsta ezeriņu ekosistēma”. Stends, kas darbojas kā smilšu pulkstenis, atgādina iebrūkošu kriteņi, savukārt citi stendi attēlo kriteņes pirms un pēc iebrukšanas, ļaujot apmeklētājiem izprast Biržu novadā sastopamās dabas parādības. Otrajā ekspozīciju zālē ir iekārtota minerālu un iežu ekspozīcija, kas iepazīstina ar reģiona ģeoloģiskajām bagātībām. Šeit apmeklētājus gaida vēl viens interesants akmeņu uzkalniņa interaktīvais ekspozīcijas stends. Pateicoties šim stendam, apmeklētāji var izprast urbuma dziļumu un iepazīt ģeoloģisko slāņu izmaiņas.

Rotušē iela 10, Birži

www.saugoma.lt

56.202479, 24.755325

Pasvale – 29 km

Tāpat ir iekārtota arī āra ekspozīcija, kas iepazīstina ar Biržu novada ģeoloģiskajām dīvainībām. To veido laukakmeņu un akmeņu ekspozīcija, kriteņes shēma, kriteņu veidojuma shēma, pazemes alu modelis un ģeoloģiskās laika skalas shēma. Ekspozīcijā apmeklētāji var aplūkot dažādu Biržu novada struktūru laukakmeņus un akmeņus un iepazīties ar kriteņu veidošanās procesu, izmantojot interaktīvus modeļus. Pazemes alu modelis ļauj sajusties, kā atroties Govs alā, bet ģeoloģiskās laika skalas modelis iepazīstina ar zemes evolūcijas procesu.

71

Ģeologu kritene

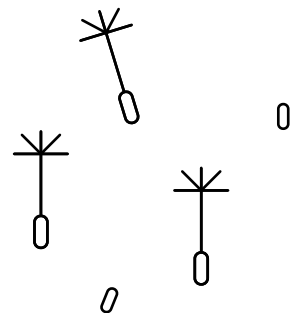
Karsta kritene

Ģeologu kritene atrodas Karajimišķu ainavu liegumā. Kritenes diametrs ir apmēram 12 x 9,5 m, bet dziļums – 5 m. Kritene atvērās 2003. gada 22. aprīlī, dažas dienas pirms Lietuvas Ģeologu dienas, tāpēc ieguvusi šādu nosaukumu. Toreiz kritenes diametrs bija 4,8 x 4,2 m, bet dziļums – 8,11 m. 2004. gada 15. oktobrī noteiktie izmēri jau bija šādi: diametrs – 5,35 x 5,05 m, dziļums – 9,25 m.

2004. gada beigās tika novērota jauna karsta kritene, kas atvērās metru no Ģeologu kritenes ziemeļrietumu malas. Sienas augšdaļā atsedzās kvartāra nogulumu morēnas smilšmāls, kam sekoja augšējā devona Tatulas svītas ieži. Abas kritenes saplūda 2005. gadā.

	Karajimišķu ciems, Širvėnas pagasts, Biržu rajons
	www.saugoma.lt
	56.210133, 24.693008
	Birži – 4 km

72

Āpša alas kritenes ģeoloģiskā izziņas taka

Karsta kritene

2011. gada pavasarī Biržu reģionālā parka Karajimišķu ainavu lieguma kritēņu daļā, kur karsta parādības aktīvi turpina veidot zemes virsmu, Mantagailišķu Gojeļa (birzs) mežā, vecas karsta kritenes ziemeļu nogāzes sienas pakājē, starp akmeņu blūķiem speleologi atrada atveri, kas veda uz alu. Neilgi pēc tam kritene, kurā tika atrasta šī ala un konstatētas pazīmes, kas liecināja par āpša klātbūtni, tika nosaukta par Āpša alu.

2012. gada rudenī aptuveni 2,5 hektāru platībā tika izveidota ģeoloģiskā izziņas taka ar sablietētu grunts segumu. Kopējais takas garums ir apmēram 700 m. Taka sākas pie Ģeologu kritenes, tālāk ved gar Lapsas alas kriteni un, sasniedzot Gojeļa meža dienvidrietumu malu, aizved apmeklētājus uz šeit esošo kritēņu apvidu, kur atrodas arī Āpša ala un citas pat vēl lielākas un dziļākas kritenes.

Taka turpina virzīties uz ziemeļiem un ved gar mežmalā esošajām kritenēm, tad virzās lejup pa karsta palieku, apmet loku ap vienu no lielākajām kritenēm un atceļā virzās lejup uz citu, no kuras, kāpjot augšup starp mazākām kritenēm, apmeklētāji atkal atgriežas Gojeļa malā. No takas apmeklētāji var redzēt 13 kritenes, trim no tām ir sarežģītāka forma. Divas vai trīs kritenes, kas ir radušās agrāk, savienojas ar iepriekšējo kritēņu atveri.

	Karajimišķu ciems, Širvėnas pagasts, Biržu rajons
	www.saugoma.lt
	56.210133, 24.693008
	Birži – 4 km

73

Lapsas ala

Karsta kritene

Lapsas ala atrodas Karajimišķu ainavu liegumā. Alas diametru augšdaļā veido gandrīz ideāls aplis (16 x 17 m). Kritene ir aptuveni 7,4 m dziļa un no citām atšķiras ar tajā haotiski izvietotajiem dolomīta blokiem ar ģipša starpslāņiem.

Lapsas ala vienmēr ir sausa: pavasarī, sniegam kūstot, tā nepārplūst, pateicoties kritenes apakšā esošajām atverēm, kas joprojām nav aizsērējušas. Šīs atveres ir līdzīgas dobumiem, kas radušies karsta procesu laikā pazemē ieģrimušajos šķīstošajos iežos.

Karajimišķu ciems, Šīrvēnas pagasts, Biržu rajons

www.saugoma.lt

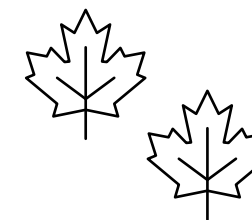
56.210254, 24.691627

Birži - 4 km

74

Kļavu kritene

Karsta kritene

Kļavu kritene atrodas Karajimišķu ainavu liegumā. Savu nosaukumu tā ieguvusi nogāzēs un apkārtnē augošo kļavu dēļ. Domājams, ka kritene veidojusies pirms vairāk nekā 100 gadiem (ņemot vērā vecāko tajā augošo koku vecumu). Kļavas bedre veidojusies, augsnes virskārtai ieģrimstot dziļāk zem zemes esošajā tukšumā, kas aizstāja ģipsi, kurš piederēja pie vēlīnā devona Tatulas, Nemunēles un, iespējams, Pasvales slāņiem. Bedrei ir ovāla kontūra, tās diametrs ir 23 x 27 m, dziļums - 6,7 m.

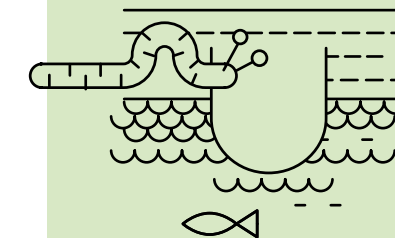
Kritenes dziļākā vieta ir pie austrumu nogāzes. Tās apakšējā un vidējā daļā atklājas devona ģipša ieži, kuros pārklājas smalki ģipša un dolomīta slāņi.

Karajimišķu ciems, Šīrvēnas pagasts, Biržu rajons

www.saugoma.lt

56.207509, 24.690701

Birži - 4 km

-- KUR KRITENES VEIDOJAS?

TĀS VEIDOJAS VIETĀS, KUR GRUNTSŪDEŅU IETEKMĒ RODAS PAZEMES DOBUMI.

-- KĀDA IR KRITENĀU IETEKME UZ VIDI?

LIELĀKOTIES NELIELA, TAČU VAR BŪT ILGLAICĪGA, IETEKMĒJOT KONKRĒTĀ APVIDUS GRUNTSŪDENS RESURSUS, KAS VAR SKART ARĪ HIDROLOĢISKĀS SISTĒMAS, EZERUS UN AVOTUS, MAINOT ŪDENS ĶĪMISKO SASTĀVU UN ATJAUNOŠANĀS VAI NOTECES ĀTRUMU.

VĒRTS ZINĀT: KRITENES VAR VEICINĀT PAZEMES DOBUMU RAŠANOS UN IR GANDRĪZ NEPAZĒDZAMAS.

75 Govs ala

Karsta kritene

Govs ala, iespējams, ir vispazīstamākais un visvairāk izpētītais valsts nozīmes ģeoloģiskais objekts Lietuvas ziemeļu daļā. Kritene ir unikāla ar savu akai līdzīgo formu, kas sasniedz 12,6 m dziļumu, vēlā devona dolomīta sastāvu, ģipša iežu atsegumiem uz kritenes sienām un piecu alu sistēmu zem tās. Govs ala ir akas tipa piltuvveida karsta kritene, kas agrāk bija gandrīz apaļa. Tās diametrs augšdaļā bija aptuveni 12 m ziemeļu-dienvidu virzienā un apmēram 10 m austrumu-rietumu virzienā.

Mūsdienās ziemeļaustrumu daļā blakus esošā mazākā kritene ir saplūdusi ar Govs alu. Garākās ass kopējais garums ir 22,2 m. Rietumu (lielākās) daļas diametrs ir 15,3 m, dziļums pārsniedz 12,5 m, bet austrumu (mazākās) daļas diametrs ir 9,4 m, dziļums - apmēram 5,3 m. Kritenes dziļumā, sākot ar 9,5 m, ir redzams pazemes dobums, kas izveidojies ģipša šķīšanas rezultātā (tas ir 3,1 m augsts un ar līdzīgu platumu).

Dobuma sānos stiepjas arī vairākas alas. Pazemes dobuma tilpums kopā ar alām ir 28 m³, platība 42 m², kopējais garums 46 m (viena no alām ir 10 m gara). Pavisam ir piecas alas: Slapjā ala, Šaurā ala, Sikspārņu ala, Krupja ala ar pazemes "ezeriņu" (1,5 m dziļu) un Spīdīgā ala.

	Karajimišku ciems, Širvėnas pagasts, Biržu rajons
	www.saugoma.lt
	56.20672, 24.694397
	Birži - 5 km

Leģenda vēsta, ka reiz vietā, kur tagad ir kritene, iekritusi gov - redzams palicis tikai tās ķēdes gals. Tā kritene ieguvusi savu nosaukumu.

Govs ala

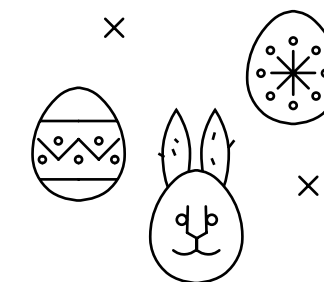

76 Lieldienu kritene

Karsta kritene

Lieldienu kritene atrodas Karajimišku ainavu liegumā un tika atklāta 1981. gada 18. aprīlī. Tās nosaukums ir cēlies, tai iebrūkot tieši Lieldienu laikā.

Kritenes izmēri: diametrs - 19,9 x 19,5 m, dziļums - 6 m. Lieldienu kritene ir sausa un aizaugusi ar kokiem, bet tās nogāzes veido kvartāra nogulumu. Tā ir dabiska karsta kritene, kuras nogāzes jau ir pilnībā izveidojušās un stabilas.

	Karajimišku ciems, Širvėnas pagasts, Biržu rajons
	www.saugoma.lt
	56.206579, 24.697370
	Birži - 4 km

Lieldienu kritene

77 Ievas kritene

Karsta kritene

Ievas kritene atrodas Karajimišķu ainavu liegumā. Savu nosaukumu tā ieguvusi no nogāzē augošajiem ievu krūmiem. Kritenes diametrs ir 13 x 14 m un dziļums 5,8 m. Kritenes ziemeļu nogāzē var redzēt līdz 3,2 m augstu atsegumu, kuru veido devona iezu, ģipša, dolomīta slāņi un pulverveida dolomīta ieslēgumi.

	Karajimišķu ciems, Širvėnas pagasts, Biržu rajons
	www.saugoma.lt
	56.204947, 24.696386
	Birži - 5 km

78 Smardones avots

Avots

Smardones avots ir karsta avots, hidroģeoloģisks dabas piemineklis. Agrāk avotam bijusi liela caurplūde – 540 l/s, bet pēc meliorācijas sistēmu ierīkošanas apvidū tā samazinājās līdz 122 l/s. Šis karsta izcelsmes avots, kas 1985. gadā tika pasludināts par ģeoloģisko pieminekli, atrodas Biržu rajona Likēnu ciemā. Tā ir Tatulā ietekošās Smardones izteka. Avota iedobi veido kritene, kas atgādina ovālu piltuvi ar ļoti slīpu pamatni. Kritenes krusteniskie diametri ir 15 un 17 metri. Virs avota ūdenslīmeņa paceļas ar zaļu velēnu segta 1,5 metrus augsta smilšmālaina mala. Šī avota iedobē ir divi straumes baseini ar daudziem virpuļiem (īpaši pavasarī sniega kušanas laikā), bet tās dibenā ir dūņu nogulsnes un akmeņi (laukakmeņi). Šīs straumes iespiežas zemē 1,5–3 m dziļumā. Smardones avotā ūdens iekļūst no karsta nogulumiežu (ģipša, dolomīta u. c.) slāņiem. Ūdens ir nedaudz rūgts un ar vieglu sērūdeņraža gāzes smaku, kas atgādina puvušu olu smaku.

	Likēnu ciems, Pabirzes pagasts, Biržu rajons
	www.saugoma.lt
	56.200105, 24.623613
	Birži - 10 km

No tā arī cēlies Smardones avota nosaukums (lietuviešu valodā “smirda” nozīmē “smird”). Pirmais avota ūdens sastāva pētījumus veica un to rezultātus 1816. gadā publicēja elektroķīmiķis Teodors fon Grothuss. Agrāk avota ūdens tika lietots ārstniecības nolūkos, taču pašlaik cilvēki vairs to nelieto vispār.

79

Salomējas avots

Avots

Salomējas avots ir karsta avots Smardones straucha meliorētā posma labajā nogāzē.

Avota iedobes platums ir 2 līdz 3 m, dziļums - 0,5 līdz 0,8 m. Ūdenim ir zema mineralizācija, tas satur kalcija sulfātu un bikarbonātu, ir nedaudz sārmais, auksts (temperatūra aptuveni 7,4 grādi pēc Celsija), dzidrs un ar rūgtu garšu. Ziemā tas neaizsalst.

Avots tika atklāts ap 1995. gadu un 2005. gadā nosaukts par godu ģeoloģei Salomējai Bucevičūtei, kura pētīja šī novada zemes dzīles.

- Kiršoņu ciems, Pabirzes pagasts, Biržu rajons
- www.saugoma.lt
- 56.194247, 24.609678
- Birži - 10 km

- Likēnu ciems, Pabirzes pagasts, Biržu rajons
- www.lgt.lt
- 56.198054, 24.617897
- Birži - 10 km

80

Kiršoņu akmens

Laukakmens

Kiršoņu akmens ir lielākais rozā granīta laukakmens Biržu reģionālajā parkā, tā garums ir 5,05 m, platums - 3,44 m, augstums 1,9 m, horizontālais apkārtmērs - 12,98 m.

Tas ir liels pēdējā ledāja atnests laukakmens, kas atrodas Kiršoņu ciemā, apmēram 1 km uz dienvidrietumiem no Likēnu parka, kādreizējā grants karjera vietā.

Kiršoņu akmens

LIETUVA PANEVĒŽAS APGABALS

PASVALE UN APKĀRTNE

KUR PAĒST VAI PĀRNAKŠNOT?
SKATIET TUVĀKAJĀ TŪRISMA
INFORMĀCIJAS CENTRĀ
WWW.PASVALIOMUZIEJUS.LT

Dobakmeņu un dzirnakmeņu kolekcija

81 Krinčinas avots

Avots

Pasvales rajona Krinčinas bagātība ir ar sērūdeņradi un dažādiem minerāliem piesātināts avots, kas kopš seniem laikiem izplūst no zemes dziļēm. Avota ūdenim ir rūgta garša, un tas ož pēc sērūdeņraža. Vietējie stāsta, ka avota ūdenim piemīt ārstnieciskas īpašības.

- Krinčina, Krinčinas pagasts, Pasvales rajons
- www.pasvaliomuziejus.lt
- 56.084594, 24.529207
- Pasvale - 10 km

82 Dobakmeņu un dzirnakmeņu kolekcija

Ekspozīcija

Pasvales novadpētniecības muzejā etnogrāfa Antana Stapuļoņa kolekciju veido brīvdabas dobakmeņu un dzirnakmeņu kolekcija ar apmēram 320 eksponātiem: 214 dzirnakmeņiem, 64 dobakmeņiem, 7 “kāju balsta” akmeņiem, 2 akmens robežzīmēm un malšanas piederumu izstādi. Visu eksponātu apkopošana un aprakstīšana ilga gandrīz trīs gadu desmitus.

- Lėvuo iela 2, Pasvale
- www.pasvaliomuziejus.lt
- 56.065253, 24.406022
- Birži - 29 km

Lielākais ekspozīcijā ir vairāk nekā metru plats dobakmens, bet mazākā diametrs ir tikai 20 cm. Eksponātu vākšana sākās 1979. gadā, bet tagad tas ir viens no visapmeklētākajiem Pasvales objektiem.

Krinčinas avots

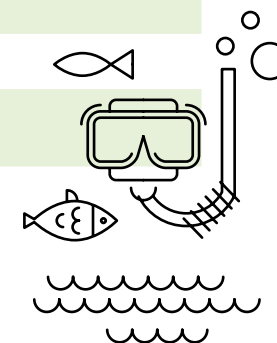
83 Zaļganais avots

Avots

Šis karsta avots izplūst no 1960. gadā radušās kritenes tikai dažu metru attālumā no Lėvas. Gruntsūdeņi, kas izplūda no kritenes pamatnes, izlauzās cauri palienei vairākus metrus paralēli upes gultnei. Zem ūdens redzama 5 m plata ala, kas stiepjas 20 m dziļumā un ir Lietuvas dziļākā ala. Avota dibenu klāj gaiši pelēkas, gandrīz zaļganas nogulsnes, kas ūdenim piešķir tā nokrāsu, taču tas ir dzidrs un auksts un ož pēc sērūdeņraža. Tā kritenēs ir redzami daži ģipša un dolomīta gabali.

Zaļganais avots ir iekļauts Lietuvas rekordu grāmatā “Factum”. 1985. gadā Zaļgano avotu pasludināja par dabas pieminekli, un 2006. gadā tika sākti zemūdens pētījumi.

Šis zemūdens alas avota pirmā izteka ir aptuveni 5 m diametrā, tā ir 21 m dziļa un to noslēdz akmeņu un klinšu atlūzas. Tālāk ala sadalās divās daļās: “Saulainajā” un “Enigmā”. Enigmās daļa slīpi stiepjas dienvidu-dienvidaustrumu virzienā, tās platums ir 5 - 12 m, un tā sniedzas 7 - 16 m dziļumā. Griestu velve ir nelīdzena un pakāpienveida, tās augstums sasniedz 5 m. Alas grīdu klāj klinšu atlūzas un no griestiem nokrituši bluķi.

Saulainā daļa turpinās ziemeļu-ziemeļrietumu virzienā. Pēc uzbūves tā ir ļoti līdzīga Enigmās daļai, tikai nedaudz šaurāka: platums ir 5 - 10 m, tā sniedzas 15 m dziļumā, kur griesti un grīda šķietami saplūst kopā. Nav skaidri saskatāmas robežas, kur savienojas alas griesti un grīda, taču ejas sašaurinās tiktāl, ka ir palikusi tikai sprauga, ko aizbērušas no griestiem krītošās

atlūzas. Telpas galā ir šaura un vertikāla eja, kas ved uz apakšējo nodalījumu. Ūdens plūsmā avota apakšā un alās ir praktiski nemanāma. Redzamība ātri pazūd pēc pieskaršanās sienām, ūdens kļūst duļķains, un saulainā dienā dabiskā apgaismojuma nav vai tas vispār nav jūtams. Lielākās grūtības nirējiem Zaļganajā avotā var sagādāt ļoti duļķainais ūdens. Velvi veido kārtainais ģipsis vai kaļķakmens iezis, kas ir diezgan nestabils, un horizontālās alās peldētāju izelpotā gaisa burbuļi no griestiem atdala akmeņu fragmentus, kas ļoti līdzinās krītošam sniegam. Dažkārt atdalās arī lielāki akmeņi. Problēmas rada arī ļoti šaurās ejas alas nodalījumos.

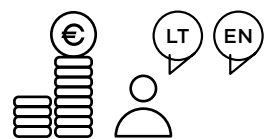

- Kalna iela, Pasvale
- www.saugoma.lt
- 56.06455, 24.40086
- Birži - 29 km

84 Pasvales novadpētniecības muzejs

Muzejs

Muzeja ģeoloģijas ekspozīcijā ir bagāta minerālu, iežu, augu un dzīvnieku fosiliju paraugu kolekcija no apkaimes, visas Lietuvas un citām pasaules vietām. Apmeklētāji var iepazīties ar valsts ģeoloģisko uzbūvi un vecākajiem eksponātiem, kas veido sava veida saikni starp senākajiem Zemes vēstures posmiem un mūsdienām. Muzejs tika atklāts 1998. gadā uz novadpētnieka Antana Stapuļoņa (1930–2011) uzkrāto etnogrāfisko un arheoloģisko kolekciju bāzes. Citu starpā ir pieejamas ģeoloģijas, arheoloģijas, vēstures un etnogrāfijas ekspozīcijas.

P. Avižoņa iela 6, Pasvale

www.pasvaliomuziejus.lt

56.060227, 24.398898

Birži - 29 km

85 Karsta kriteņu parks

Karsta kriteņi

Šis unikālais kriteņu parks izveidots 2004. gadā Avižoņu zemnieku zemēs. Padomju laikā šī zeme tika nacionalizēta. Parkā ir vairāki desmiti dažādu izmēru un vecumu kriteņu, bet ierīkoti arī velosipēdistu un gājēju celiņi, skeitborda trases, spēļu, sporta un treniņu laukumi.

Karsta kriteņu parks

Panevėžas iela, Pasvale

www.pasvaliomuziejus.lt

56.055673, 24.397229

Birži - 29 km

Ir arī šūpoles mazajiem apmeklētājiem, lampas, daudzas koka skulptūras un atpūtas soliņi. Kāda tukša kriteņi ir aprīkota kā amfiteātris ar sešsimt sēdvietām. Tajā notiek dažādi Pasvales kultūras un sporta pasākumi.

86 Petraišu akmens

Laukakmens

Tas ir viens no lielākajiem laukakmeņiem šajā līdzenajā apvidū. Tā izmēri ir 5,15 x 4,80 m, augstums - aptuveni 3,5 m. Tas ir brūns ar pelēku nokrāsu un sadalās plāksnēs. Lielais laukakmens gandrīz visā augstumā ir redzams ceļa kreisajā pusē, meža ielokā. Savulaik akmens atradās blakus esošajā Šimkūnu viensētā - to turp bija aiznesuši ledāji. Virs zemes bija redzama tikai neliela daļa milzīgā akmens. 1985. gadā meliorācijas laikā laukakmens tika izrakts un ar jaudīgiem traktoriem pievilks tuvāk ceļam. Taču tā zemākā vieta aizķērās un virves pārtrūka, tāpēc laukakmeni nācās atstāt tur, kur tas redzams patlaban - iegrimušu aptuveni metru zemē.

Ļukpetru ciems, Daujēnu pagasts, Pasvales rajons

www.pasvaliomuziejus.lt

55.982666, 24.556897

Pasvale - 16 km

87

Baltais avots

Avots

Šis ir unikāls avots savas kodīgās smaržas un rūgtās garšas dēļ. Nosaukumu tas ieguvis tādēļ, ka oļi straute dibenā un zāle tā malās ir balta (saukts arī par Orijas avotu).

Pašlaik avots izplūst no Orijas straute tā kreisajā krastā, bet agrāk atradās citā vietā un tam bija spēcīgāka ūdens plūsma – 30 līdz 40 cm strūkļa. Izplūstot tas sasniedz viena metra augstumu, bet pēc tam pa 3 m garu un 0,4 m platu gultni ieplūst strautā.

Avota ūdens ir dzidrs, bezkrāsains, ar kodīgu sērūdeņraža smaržu, taču bezgaršīgs, jo tajā ir daudz sulfātu (ģipša) un citu ķīmisku savienojumu. Tas izplūst no Tatulas karsta apgabala ģipša nogulumu veidojumiem, kas atrodas 10-15 m dziļumā zem kvartāra perioda nogulumiem. Avota ūdens ir ļoti auksts – 8 grādi pēc Celsija. Lai gan Lietuvā ir vairāki sulfātu un ūdens avoti, šī avota ūdens ir vairāk piesātināts ar ķīmikālijām: visu tā gultni klāj balti nosēdumi. Dzīvnieki šo ūdeni nedzer.

🏠 Barklainu ciems, Daujēnu pagasts, Pasvales rajons

🌐 www.pasvaliomuziejus.lt

📍 55.958949, 24.544269

📍 Pasvale – 16 km

Mūšas upe

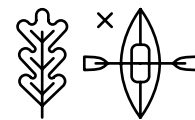

88

Skaļu kalna atsegums

Atsegums

Dolomīta atsegums Mūšas labajā krastā atrodas stāvā nogāzē. Austrumos tas lēzeni iesniedzas upes terasē, rietumos virzās lejup pa vairākus simtus metru garu un 7 m augstu, stāvu nogāzi, kas apaugusi ar krūmiem. Atseguma garums – 45 m, platums – 6 m, platība – 0,083 hektāri. Skaļu kalna atsegums atrodas pie Stipinu ciema, un to sauc arī par Stipinu atsegumu.

🏠 Stipinu ciems, Joniškēļu pagasts, Pasvales rajons

🌐 www.pasvaliomuziejus.lt

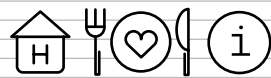
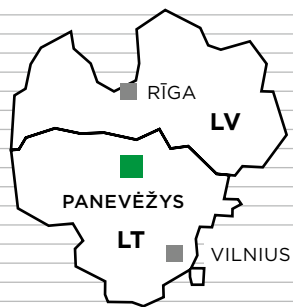
📍 56.065902, 24.113519

📍 Pasvale – 25 km

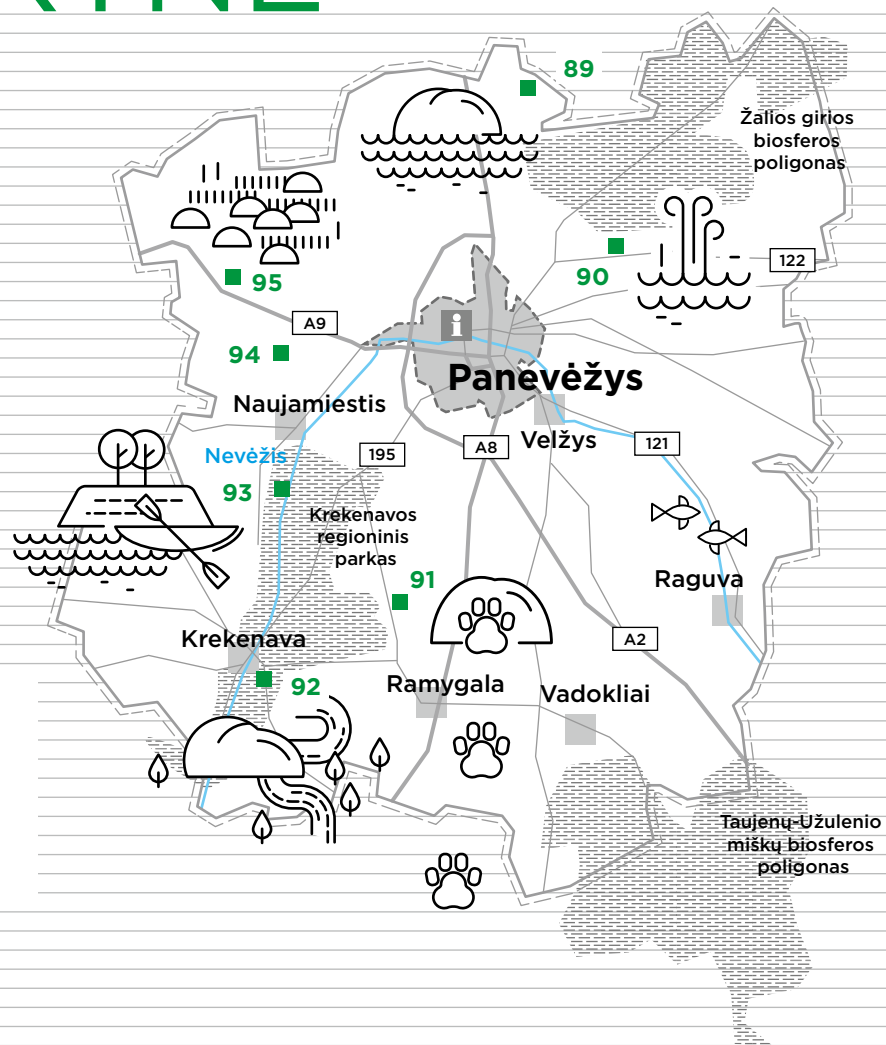
Tā mērķis ir saglabāt augšdevona Stipinu veidojuma karbonātu nogulumiežus, kas pirms 350 miljoniem gadu ir veidojušies no jūras dibenā uzkrātajiem karbonātu nogulumiem, un Pamūšas veidojuma karbonāta māla slāņus, kas atrodas zem tiem. Jūrai izžūstot, atsedzās tās dibens, ieži oksidējās un mainīja krāsu – pelēkais dolomīts kļuva dzeltenīgi pelēks. Atsegumu veido devona perioda Pamūšas un Stipinu veidojumu ieži. Šajos iežos ir daudz pirītu, limonītu un gliemežvāku, un tajos izveidojušies dažādi dobumi. Rietumu daļā ir redzami senākie ieži – Pamūšas reģiona māla un dolomīta veidojumi. Austrumu daļā redzami Stipinu reģiona dolomīta veidojumi un klints virsotnē ir sastopami devona perioda ieži ar apmēram metru bieziem kvartāra perioda nogulumiem. Zem šīs klints atseguma izplūst ūdens, kas apūdeņo zāli.

PANEVĖŽA UN APKĀRTNE

KUR PAĒST VAI PĀRNAKŠNOT?
SKATIET TUVĀKAJĀ TŪRISMA
INFORMĀCIJAS CENTRĀ
WWW.PANEVEZYSNOW.LT

Krekenavas regionālais parks

89

Baņoņu akmens

Laukakmens

Akmens garums ir 6,5 līdz 7 m, platums – 5,5 līdz 6 m, bet augstums pārsniedz 3 m. Precīzs augstums nav noteikts, jo akmens nav pilnībā atrakts un atrodas iegrimē, kur sakrājas ūdens, aplājot pusi akmens. Ap akmeni plešas viļņota smilšaina līdzenuma ainava (Mūšas-Nemunēles morēnas līdzenums). Tiek uzskatīts, ka šis akmens varētu būt viens no lielākajiem Lietuvā, pat lielāks nekā slavenais Puntuks. Akmens atrasts ap 1977. gadu. 1982. gadā to mēģināja izrakt, taču tas neizdevās, un akmens palika turpat, kur bijis. Izraktajā bedrē sakrājās ūdens, pārklājot daļu akmens.

- Kļokmanišķu ciems, Paistres pagasts, Panevėžas rajons
- www.lgt.lt
- 55.901211, 24.414109
- Panevėža – 23 km

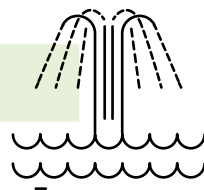
90

Vilktupja avots

Avots

Avota plūsmas ātrums ir 0,19 l/s, mineralizācija – 235,92 mg/l, platība – 0,002 ha, sastāvdaļas – svaigs magnija hidroģēnkarbonāta ūdens ar kalcija saturu. Apmeklētāju ērtībām pie avota iekārtotas stāvvietas, lapenes un soliņi. Avots izplūst no stāvā, mežainā Lēvas krasta. Gruntsūdeņu izplūde tiek novirzīta horizontālā caurulē, un plūsmas krituma vietā ir izvietoti akmeņi.

Baņoņu akmens

- Paļūnišķu ciems, Karsakišķu pagasts, Panevėžas rajons
- www.lgt.lt
- 55.800092, 24.505884
- Panevėža – 14 km

91

Velna pēdas akmens

Laukakmens

Velna pēdas akmens (arī Velnakmens, Akmens ar velna papēžiem) ir valsts aizsargājams dabas mantojuma objekts. Akmenim ir noapaļota forma, vairāk atgādinot puslodi vai konusu. Tā izmēri (virs zemes): augstums – 1,8 m, garums – 3,82 m, platums – 2,55 m, bet maksimālais horizontālais apkārtmērs – 9,44 m. Akmeni veido kataklāzes ietekmēts smalkgraudains un vidēji graudains amfibols biotisks gneiss (svītrainais migmatīts) pelēkā un melnbaltā krāsā (raibs).

- Ērišķu ciems, Upītes pagasts, Panevėžas rajons
- www.lgt.lt
- 55.578275, 24.266482
- Panevėža – 23 km

Velna pēdas akmens

Legenda vēsta, ka velns stāvējis uz akmeņa un sargājis kāda kunga apslēpto naudu, tāpēc tajā palikušas nelabā pēdas.

🏠 Krekenava,
Panevėžas rajons

🌐 www.saugoma.lt

📍 55.530341, 24.114818

📏 Panevėža - 30 km

92 Rapola akmenys

Laukakmenys

Akmens atrodas Linkavas gultnē, un to radījis kataklāzes trieciens (granīta gneisa kataklāze). Kaut gan lietuviešu teikas mēdz vēstīt, ka šādus akmeņus vienā vai otrā vietā nomet velns, patiesībā uz Lietuvu tos atnesis vēl daudz varenāks spēks - ledājs. Akmenim ir iespaidīgs izmērs: apkārtmērs - 14,54 m, augstums - 2,55 m, garums - 5,14 m, bet platums - 4,18 m. Neparasto vārdu akmenis, vistīcāmāk, guvis no netālu dzīvojušā viensētas īpašnieka vārda.

Nevėžis upės ieleja

Rapola akmenys

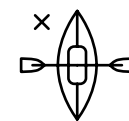
93 Murmūļu atsegums

Atsegums

Tas ir gleznains atsegums Nevėžis kreisajā krastā, kas veidojies pēdējā ledus laikmetā. Atseguma augstums ir 9 m, garums gar upes gultni - 60 m. Atsegumā atsedzas brūngansarkans morēnas smilšmāls, kas palicis no Nemunas pēdējā ledus laikmeta Baltijas posma.

Murmūļu atsegums

🏠 Jaciniškių ciems, Krekenavos
pagasts, Panevėžas rajons

🌐 www.lgt.lt

📍 55.648551, 24.135404

📏 Panevėža - 22 km

94

Nauradu akmens

Laukakmens

Nauradu akmens ir masīvs laukakmens ar augstumu – 2,4 m, garumu – 7,1 m, platumu – 5 m, perimetru – 19,5 m. Tas ir magmatisks granīta gneiss ar pegmatīta dzīslām.

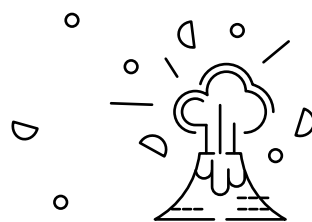
- Nauradu ciems, Naujamiestes pagasts, Panevėžas rajons
- www.lgt.lt
- 55.736225, 24.134656
- Panevėža – 17 km

95

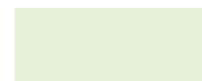
Perekšļu akmeņu josla

Laukakmeņu lauks

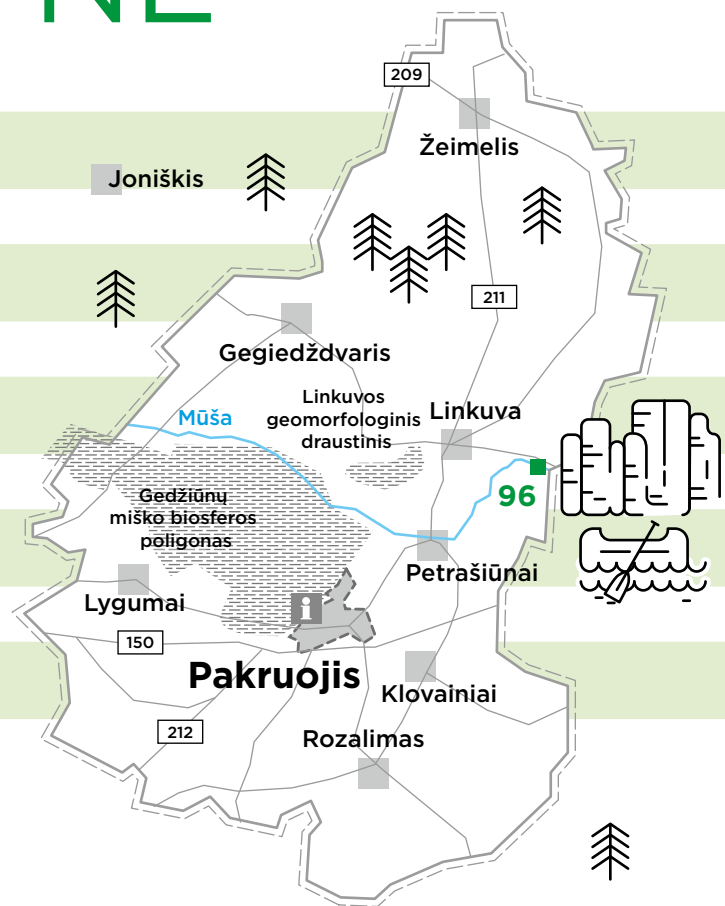
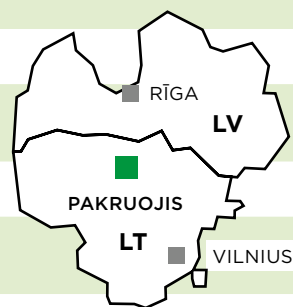
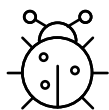
Aprakstot laukakmeņus, jāmin raksturīgie ledus laikmeta liecinieki – Perekšļu veltņu ģeotops, kas atrodas apvidus ziemeļrietumu daļā, uz ziemeļiem no Perekšļu ciema, Valilišķu mežā. Tas ir saglabājies dabiska laukakmeņu uzbēruma fragments, kas izveidojies ledāja spraugā. Uzbērumu veido laukakmeņi, kas galvenokārt ir magmatiskas izcelsmes.

- Perekšļu ciems, Smilgu pagasts, Panevėžas rajons
- www.lgt.lt
- 55.783574, 24.080012
- Panevėža – 22 km

PAKROJA UN APKĀRTNE

KUR PAĒST VAI PĀRNAKŠNOT?
SKATIET TUVĀKAJĀ TŪRISMA
INFORMĀCIJAS CENTRĀ
WWW.PAKRUOJOVIC.LT

96 Raudonpamūšes atsegums

Atsegums

Šis atsegums paveras upes līkuma kreisajā krastā. To veido dolomīts, un tas Mūšas stāvkrastā stiepjas 35 m garumā, augstums - 4 m, platība - 0,04 akri. Šeit var apskatīt ne tikai Mūšu, bet arī aplūkot dolomīta slāņus.

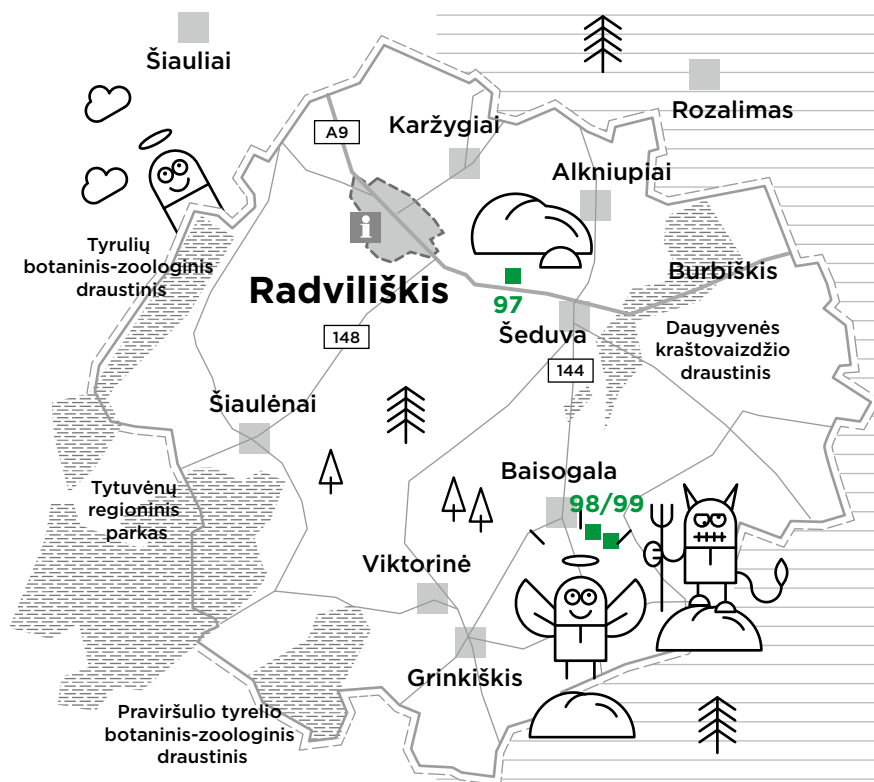
- Gostagales pagasts, Pakrojas rajons
- www.pakruojovic.lt
- 56.07120, 24.08343
- Pakroja - 25 km

RADVILIŠKI UN APKĀRTNĒ

KUR PAĒST VAI PĀRNAKŠNOT?
SKATIET TUVĀKAJĀ TŪRISMA
INFORMĀCIJAS CENTRĀ
WWW.INFORADVILISKIS.LT

Arimaičiai ezers

97

Kurkļu akmens

Laukakmens

Laukakmens ar iespaidīgiem izmēriem, tā augstums ir 1,7 m, garums – 3,75 m, platums – 2,9 m, perimetrs – 10,75 m.

Kurkļu akmens

🏠 Kurkļi, Šeduvu pagasts, Radviliškų rajons

🌐 www.inforadviliskis.lt

📍 55.778261, 23.686609

📍 Šauļi – 40 km

98

Velna akmens

Laukakmens

Akmens atrodas mežā starp Baisogalu un Valatkoņiem.

🏠 Baisogalu pagasts, Radviliškų rajons

🌐 www.inforadviliskis.lt

📍 55.613080, 23.774422

📍 Radviliškų – 35 km

Veci ļaudis stāsta, ka reiz velns vilcis pa zemi lielu akmeni, lai aizsprostotu Baisogalu baznīcas durvis, taču savus ļaunos nodomus viņam nav izdevies īstenot, jo iedziedājies gailis. Līdz mūsdienām ir saglabāties dziļš grāvis, slikti piestiprinātā ķēde pašu akmeni ir pāršķēlusi uz pusēm, bet iespiedumus akmens virsmā esot atstājušas velna kājas.

Velna akmens

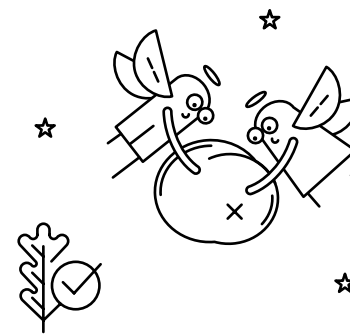
99

Eņģeļa akmens

Laukakmens

Šis laukakmens tiek uzskatīts par mitoloģisku akmeni. Valsts aizsardzībā esošais 2,3 m augstais un 5,25 m garais laukakmens atrodas Baisogalu mežā, 2 km uz dienvidaustrumiem no Baisogalu dzelzceļa stacijas un 2 km uz dienvidrietumiem no Valatkoņiem.

Eņģeļa akmens

🏠 Baisogalu mežs, Baisogalu pagasts, Radviliškų rajons

🌐 www.visitsiauliai.lt

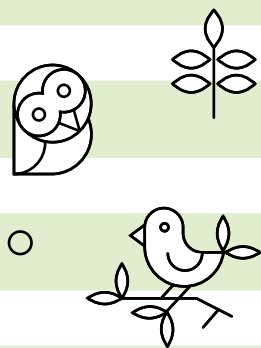
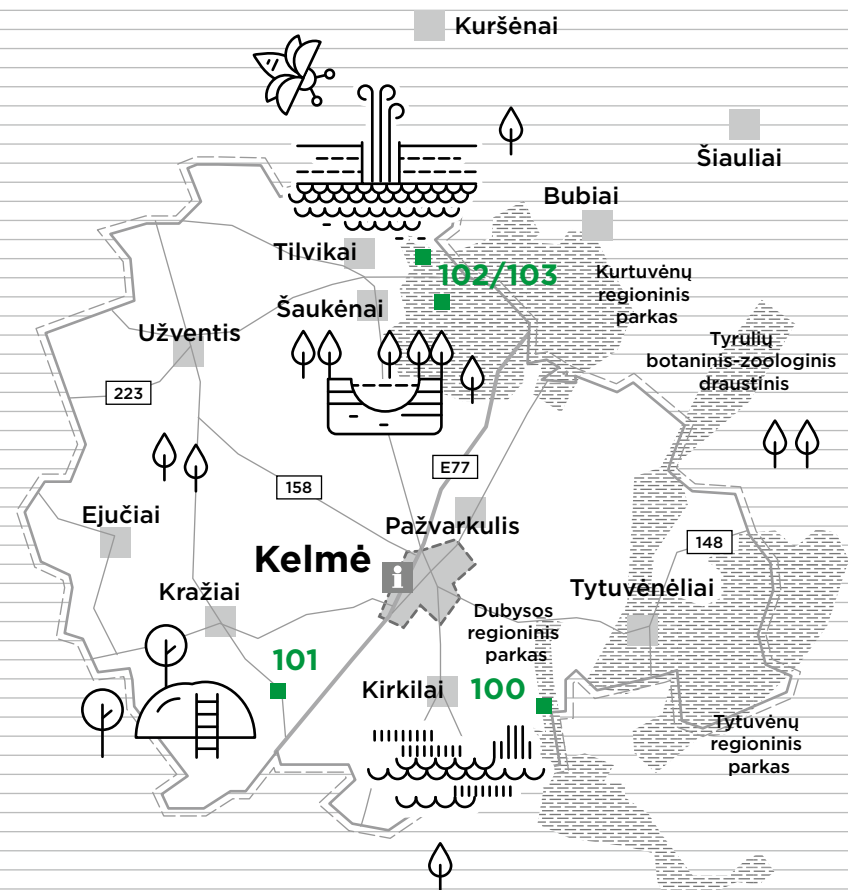
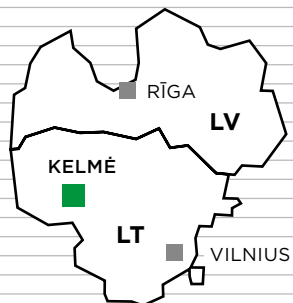
📍 55.616917, 23.764333

📍 Šauļi – 50 km

Radviliškų novada ļaužu nostāsti vēsta, ka senos laikos pār akmeni vedis koplietošanas ceļš. Ceļotāji nakts melnumā bieži to nav pamanījuši un ietriekušies tajā, tāpēc nolādēja ceļā esošo milzeni un lūdza Dievu, lai tas pārvieto akmeni kaut kur tālāk. Eņģeļiem apnicis klausīties šo nelaimīgo lūgšanas un lāstus, tāpēc kādā pērkona naktī viņi pacēluši akmeni un iemetuši to dziļi mežā, lai vairs nevienam netraucē. Kopš tā laika cilvēki šo laukakmeni sauc par Eņģeļa akmeni.

KELME UN APKĀRTNE

KUR PAĒST VAI PĀRNAKŠNOT?
SKATIET TUVĀKAJĀ TŪRISMA
INFORMĀCIJAS CENTRĀ
WWW.VISITSIAULIAI.LT

100 Skiruču avots

Avots

Avots izplūst netālu no Liduvēnu-Mairoņu ceļa, Dubīsas ielejas labā krasta nogāzes pakājē, dabiskā pļavā. No iedobes izplūdušais ūdens sakrājas nelielā dīķītī, to klāj rūsas plankumi, un oļi kļūst sarkani.

Objekts atrodas neregulāra ovāla formas gludā, purvainā gravā, kas barojas no avota ūdens.

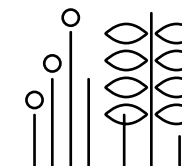

Liolu pagasts,
Kelmes rajons

www.lgt.lt

55.533167, 23.072833

Kelme - 20 km

101 Krauča akmens

Laukakmens

Šis masīvais laukakmens ir trešais lielākais Lietuvā. Vietējie iedzīvotāji par tā eksistenci zināja jau apmēram kopš 1930. gada.

Vileiķi, Pakražanču pagasts,
Kelmes rajons

www.visitsiauliai.lt

55.545666, 22.761097

Kelme - 20 km

102

Pustlauka karsta kritene

Karsta kritene

Pustlauku ģeomorfoloģiskajā liegumā Kurtuvēnu reģionālā parka rietumu daļā ir novērojamas unikālas reljefa formas. Iespaidīgākā no tām ir Pustlauka karsta kritene – dziļa lāses veida kritene, kuras nogāzes ir 13 m augstas. Kritenes dienvidu un austrumu nogāzēs ir plaša terase, bet ziemeļu galā – kanāls (sašaurinājums). Apmēram 400 m uz dienvidiem atrodas vēl viena nedaudz mazāka kritene.

Kurtuvēnu reģionālais parks

Vaināgu mežs, Kurtuvēnu reģionālais parks, Pustlauku ģeomorfoloģiskais liegums, Šaukēnu pagasts, Kelmē rajons

www.visitsiauliai.lt

55.80895, 22.97374

Kuršēni – 30 km,
Šauļi – 30 km

103

Svīles avoti

Avots

Svīles avoti ir vieni no iespaidīgākajiem un lielākajiem avotiem Lietuvā. Pļavā ir vairāk nekā simt dažāda lieluma avotu, un tie attēloti pat Kurtuvēnu reģionālā parka logotipā. Svīles aukstūdens strauts savāc avotu ūdeņus un aiznes tos uz Ventas–Dubīsas kanālu. Tā ūdens satur ļoti retas aļģu sugas un ūdens kukaiņus, kas ir izdzīvojuši kopš ledu laikmeta. Jūnijā krastos zied apdraudētās Lietuvas orhidejas *Dactylorhiza Baltica*.

Svīles avoti ir pasludināti par hidroģeoloģisko dabas pieminekli, kas iekļauts Eiropas Savienības biotopu saglabāšanai nozīmīgu vietu sarakstā “Natura 2000”.

Šaukēnu pagasts,
Kelmē rajons

www.krpd.lt

55.840324, 22.942323

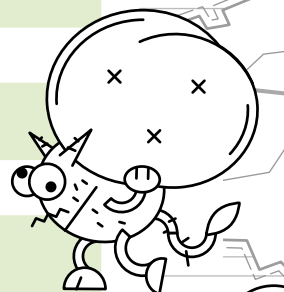
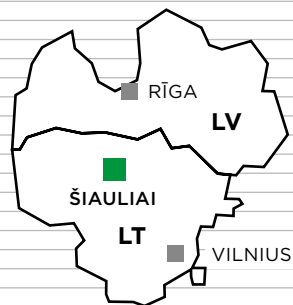
Šauļi – 40 km

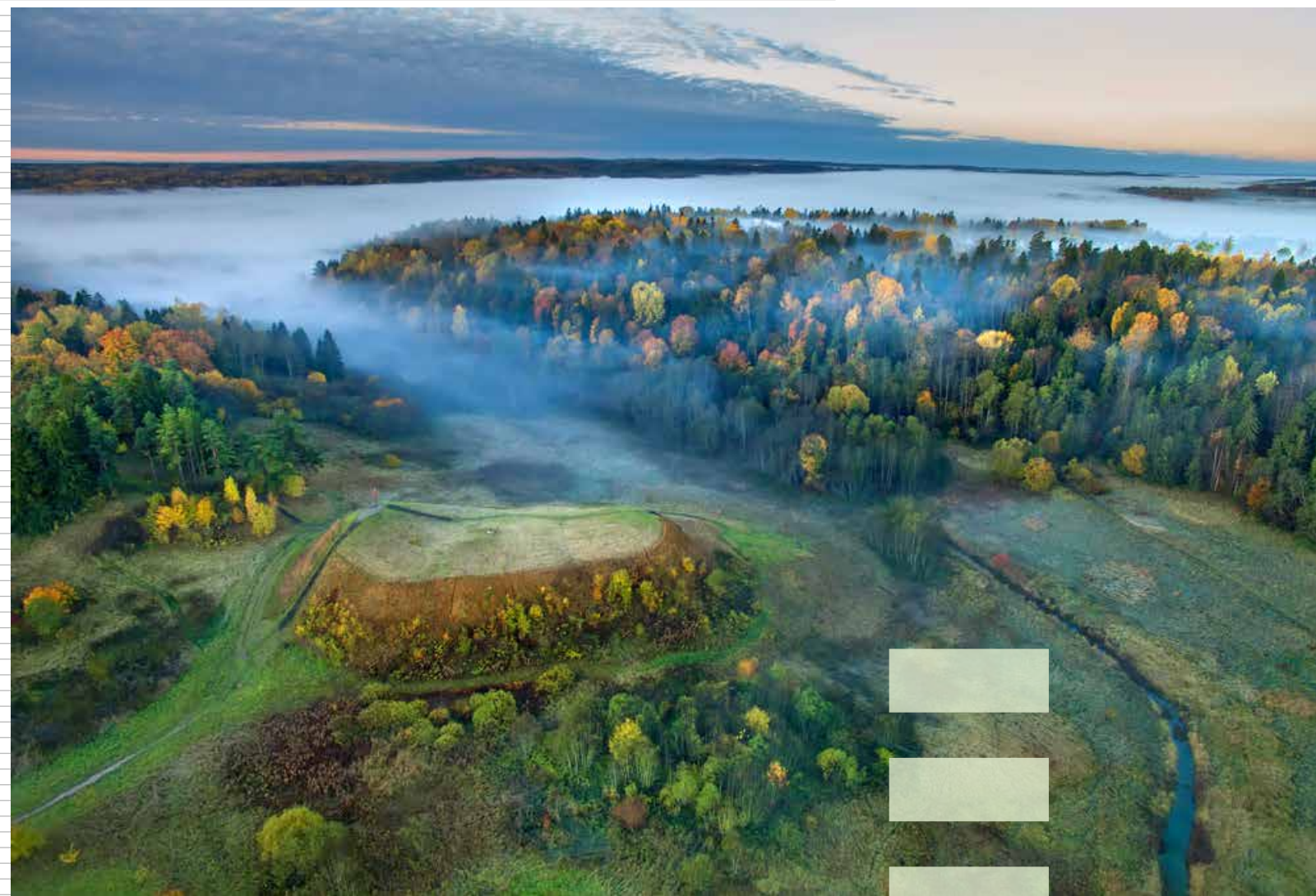
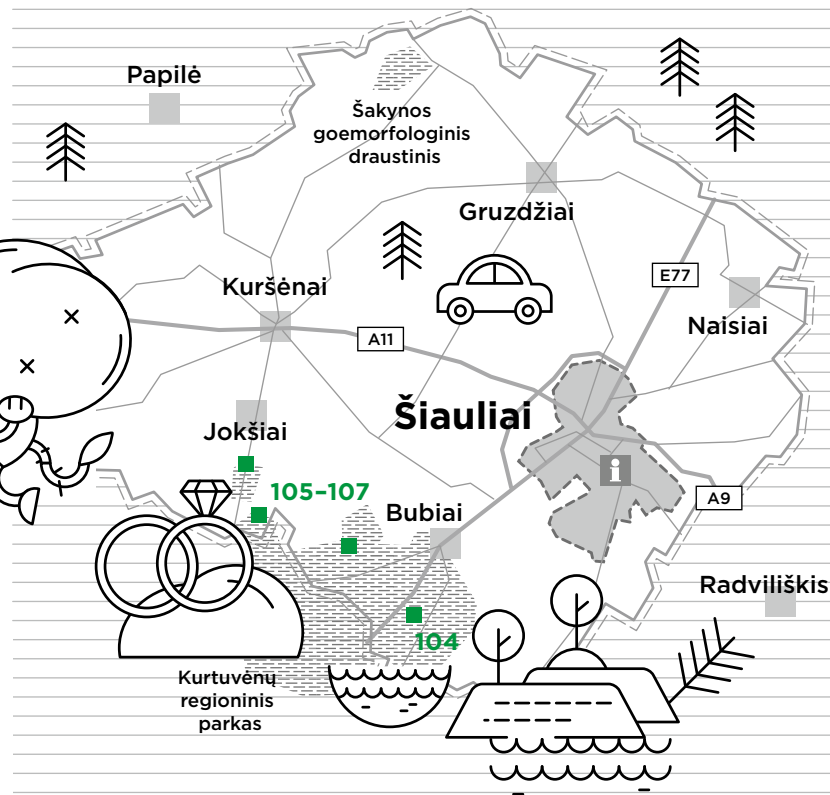
IEDZERIET AVOTA
ŪDENI UN APRAKSTIET
TĀ GARŠU,
NEAPROBEŽOJOTIES
VIENKĀRŠI AR GARŠĪGS
VAI BEZGARŠĪGS. VAI
KĀDS ZINĀJA, KA
PASTĀV PROFESIONĀLI
ŪDENS DEGUSTĒTĀJI?

Orhideja
Dactylorhiza Baltica

ŠAULI UN APKĀRTNE

KUR PAĒST VAI PĀRNAKŠNOT?
SKATIET TUVĀKAJĀ TŪRISMA
INFORMĀCIJAS CENTRĀ
WWW.SIAULIUARAJONAS.LT
WWW.VISITSIAULIAI.LT

Bubju pilskalns

104

Āpša oss

Oss

Āpša oss ir 700 m garš un līdz 24 m augsts.

Osi ir gari un šauri pauguri, kas izveidojušies kūstošā ledāja spraugās. Šī osa augstākajā punktā atrodas 1. Pageluves pilskalns, bet tā austrumu uzbērumā – nokaltušās dumpinieku priedes stumbrs, pie kura 1863. gadā nemiernieki nodeva zvērestu.

Pastaigājoties pa kalniem, te var baudīt atrašanos dabā un apbrīnot dabas ainavu.

Kurtuvēnu reģionālais parks

Āpša ezers

Āpša oss

Pageluves ezera taka

🏠 Pageluves mežs,
Bubju pagasts, Šauļu rajons

🌐 www.saugoma.lt

📍 55.803306, 23.098944

📍 Šauļi – -30 km

105

Linartu akmens

Laukakmens

Akmens atrodas augstā kalna nogāzē. Tas ir 3,6 m garš, 2,8 m plats un 1,7 m augsts. Daļa šī milzīgā laukakmens atrodas zem zemes. Akmens struktūru pārsvarā veido sīkgraudains granīts.

Bubju pagasts,
Šauļu rajons

www.krpd.lt

55.847778, 23.012722

Šauļi - 40 km

106

Mārtiņa akmens

Laukakmens

Agrāk šī laukakmens virsmā bija cilvēka pēdai līdzīgs iedobums.

Kuršēnu pagasts,
Šauļu rajons

www.krpd.lt

55.861500, 22.903667

Kuršēni - 20 km

Linartu akmens

Mārtiņa akmens

Ir vairāki nostāsti par Mārtiņa akmens vārda rašanos. Saskaņā ar vienu no tiem, šeit nogalināts no muižas aizbēgušais līgavainis Mārtiņš. Kunga kalpotāji atraduši viņu guļam uz laukakmens un nocirtuši viņam galvu. Runā, ka Mārtiņa kaps esot kaut kur laukakmens tuvumā.

Lietuviešu ticējumos milzīgi laukakmeņi bieži tiek saistīti ar velnu. Arī Mārtiņa akmens nav izņēmums. Stāsta, ka kādu nakti velns plānojis ar šo laukakmeni nopostīt Šaukēnu Sv. Trīsvienības baznīcu, taču gailis sācis dziedāt, pirms velns paspējis nodomu īstenot. Nikns par savu veltīgo darbu, viņš iemetis akmeni mežā, kur tas atrodas vēl tagad.

Laumas akmens

107

Laumas akmens

Laukakmens

Lielais laukakmens atrodas augsta un iegarena paugura (iespējams, grēdas) nogāzē. Akmens garums ir 3,9 m, platums - 3,7 m, augstums - 2,9 m.

Urkuvēni, Kuršēnu pagasts,
Šauļu rajons

www.siauliurajonas.lt

55.902457, 22.893846

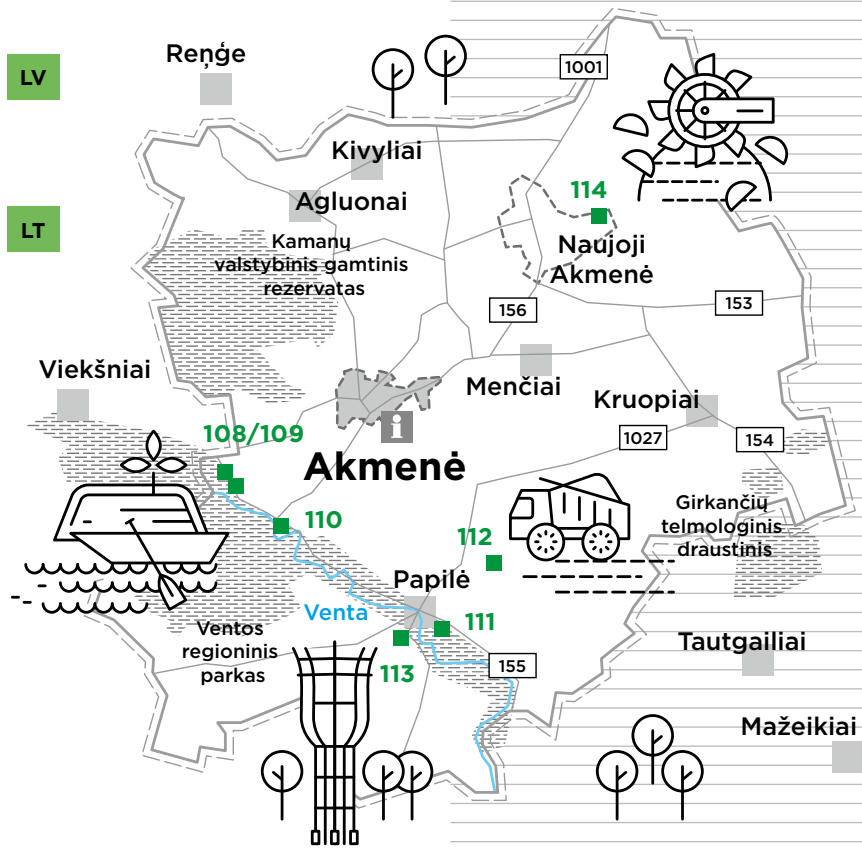
Kuršēni - 12 km

Legendā minēts, ka velns akmeni nesis kā dāvanu savai līgavai Laumai. Atskanot gaiļa dziesmai, viņš akmeni nometis un aizbēdzis.

AKMENĖ UN APKĀRTNE

KUR PAĒST VAI PĀRNAKŠNOT?
 SKATIET TUVĀKAJĀ TŪRISMA
 INFORMĀCIJAS CENTRĀ
WWW.VISITSIAULIAI.LT

Ventas regionālais parks

108

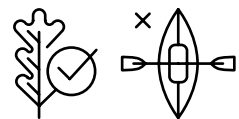
Purvju atsegums

Atsegums

Šis atsegums ir unikāls ar Nemunas vidusdaļas kvartāra sistēmas nogulumiem, un, iespējams, tas ir vienīgais atsegums Baltijas valstīs, kas liecina par pēdējā Mickūnu starpapletojuma perioda 3. sasīšanu (pirms 35 000 gadu). Mērķis ir saglabāt Vidusnemunas glaciogēno nogulumu šķērsriezumu, kurā redzama atseguma struktūra, ledāju nogulumu veidošanās un reģionālo klimata pārmaiņu paleoģeogrāfija.

Pavasārī atsegums bieži ir pakļauts plūdiem un krastu erozijai. To pārsvarā veido māls, dūņas un smalki un sīki smilšu nogulumi. Dūņās atrodas nelieli organisko vielu slāņi, dažreiz nogulumiežos atrodami arī oļi 1-2 cm diametrā. Apmeklējot atsegumu, var aplūkot glaciogēnos nogulumus un izprast slāņu veidošanos. Objekts ir iekļauts Ventas kajaku maršrutā.

Purvju atsegums

- Akmenes pagasts, Ventas pagasts, Akmenes rajons
- www.visitsiauliai.lt
- 56.204739, 22.639218
- Venta - -5 km

109

Avižļa atradze

Atradze
(grēda starp citām reljefa formām)

Tā ir aptuveni 112 m gara atradze ar stāvām nogāzēm, kas beidzas atsegumā tieši Avižles un Ventas satekā. Te abu upju erozija ir radījusi unikālu dabas veidojumu – šauru un garu atzarojumu. Tuvojoties Ventai, Avižle ieplūst arvien dziļākā ielejā. Un, lūk, simtiem metru pirms sateces Ventas un Avižles ielejas gandrīz saplūst. Tās atdala stāvs, ar kokiem un krūmiem klāts uzbērums, kas satekā beidzas ar stāvu atsegumu. Kore beidzas stāvā atsegumā tieši abu upju satekā. Tajā atsedzas smilšu slāņi, kas, iespējams, nogulsņējušies ezerā, kas šeit bija pirms 50 līdz 70 tūkstošiem gadu.

- Ventas reģionālais parks, Purvēnu ģeomorfoloģiskais liegums, Purvju ciems, Akmenes rajons
- www.ventosparkas.lt
- 56.199472, 22.643389
- Venta - -6 km

Atseguma sākotnējā izpēte liecina, ka šī forma var būt ledāju tektoniskā kroka (glaciotektoniskā deformācija), ko no abām pusēm izskalo Venta un Avižle. Objekts iekļauts Ventas kajaku maršrutā.

- - IZPĒTIET KRASTU!
APLŪKOJOT KRASTU,
KOPĪGI AR BĒRNIEM
IZPĒTIET UN PĀRRUNĀJIET,
KAS VARĒTU IETEKMĒT
ŪDENS KVALITĀTI.
KĀDI AUGI, AKMEŅI,
PIESĀRŅOJUMS? IZPĒTIET,
KĀDAS EKOSISTĒMAS -
GAN AUGI, GAN DZĪVNIEKI -
IR ATRODAMAS KRASTĀ!

Avižļa atradze

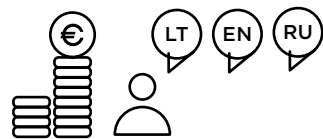

110

Ventas reģionālā parka apmeklētāju centrs

Apmeklētāju centrs, ekspozīcija

Ventas reģionālais parks ir unikāls ar to, ka šeit ir saglabājušās juras laikmeta dzīvnieku, tostarp dinosauuru, atliekas. Bērnu un pieaugušo zinātkāri apmierinās un uz daudziem jautājumiem par izdzīvojušo vēsturi atbildēs mūsdienīgais apmeklētāju centrs, kurā ir iekārtota īpaša izstāžu zāle ar eksponātiem, kas stāsta par dinosauuru laikiem. Izstādē var redzēt dažādas fosilijas - no iespaidīgajiem amonītu gliemežvākiem līdz kalmāru senču čaulām. Apmeklētāju centrs patīk visu vecumu apmeklētājiem, jo tas ir moderns un mūsdienīgs, ar interesantām informācijas iekārtām un interaktīvajiem stendiem. Izstāžu zālē tiek atskaņotas dabas skaņas, tāpēc ir iespēja sajusties kā laika mašīnā, kas aizvedusi miljoniem gadu senā pagātnē.

	Ventos iela 30A, Venta, Akmenes rajons
	www.ventosparkas.lt
	56.18972, 22.68140
	Akmene - -15 km

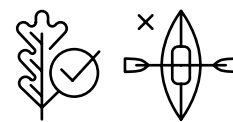

111

Raudonskardes atsegums

Atsegums

Raudonskarde ir māla uzkalns, kas paceļas pār Ventu un ir veidojies pēdējā ledāju periodā. To veido tikai māls, taču tajā ir redzami ledāju veidojumi - brūngani morēnas slāņi. No Raudonskardes atseguma paveras skats uz vairāku terašu līmeņiem, no tā var redzēt ielejas panorāmu. Atsegums ir līdz 20 m augsts un atsedzas līdz pat morēnas līdzenuma virsmai (augšējais slāņus veido kvartāra nogulumu, bet apakšējie ir paslēpti zem diluvija slāņa).

	Papiles pagasts, Akmenes rajons
	www.visitsiauliai.lt
	56.145519, 22.813746
	Akmene - -15 km

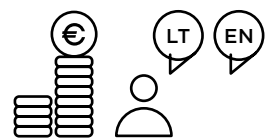
1933. gadā Šemetaičos dzīvojošais novadpētnieks Jons Mats pierakstīja šādu liecību. Raudonskardē ir bedre: puse ass vienā virzienā, puse - otrā, pēc formas taisnstūris. Šajā bedrē vietējie metuši akmeņus, kas krita lejā gluži kā krāsnī - radot dažādas skaņas. Viņi baidījušies tajā iekāpt, jo domājuši, ka tā varētu sabrukt pāri. Nevieni nav zinājis, kas šo bedri veidojis, un neviens par to neko arī nav runājis, pat vecie cilvēki. Tikai māls pa to slīdējis lejup...

112 Šaltiškų mąla karjers

Karjers

Karjers atrodas 5 km uz ziemeļaustrumiem no Papiles Šaltiškų ciemā. Agrajā triasa periodā pirms 250 miljoniem gadu šeit bija tuksneša klimats, un aluviālie nogulumu pēc tam uzkrājās dubļainajos līdzenumos. Miljoniem gadu laikā biotīta un ragmāņa minerālu sabrukšanas rezultātā izdalījās dzelzs, piešķirot šiem slāņiem sarkanu krāsu. Zinātnieki uzskata, ka šeit redzamās ainas atgādina Marsa panorāmas.

Patstāvīgi apmeklējumi karjerā ir stingri aizliegti, taču to var apmeklēt gida pavadībā.

Akmenes rajons

www.visitsiauliai.lt
Par gidu rīkotajām ekskursijām: karjerai.lt

56.169535, 22.850588

Akmene - 20 km

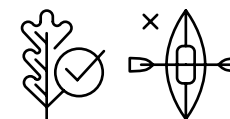
113 Jurakalna gravas atsegums un atradze

Atsegums

Jurakalna nogāze ir tipisks lineāras erozijas radīts reljefa veids. Šeit ir redzams lineārās erozijas process un tā sekas - pati erozijas ieplaka un gravas, un plaisas, kurās izplūst avoti. Ģeoloģiski vērtīgākie ir juras laikmeta iežu atsegumi, kas intensīvas dabiskas erozijas dēļ ir pieejami pētījumiem.

Netālu no Jurakalna ģeoloģiskā atseguma un nogāzes atrodas 15 m augsts skatu tornis. No tā paveras lieliska panorāma ar izteiksmīgo Ventas ieleju, Jurakalna ģeoloģisko atsegumu un nogāzi, Papiles I un II pilskalnu, Sv. Jāzepa baznīcu, liepu ar piecpadsmit stumbriem u. c. objektiem. Torņa konstrukcija pēc formas atgādina ziedlapiņu, tā ir veidota no koka un metāla detaļām.

Pie Jurakalna atrodas arī atpūtas vieta, kurā ir informācijas stendi, soliņi, tualete un autostāvvietas 28 automobiļiem. Pa ceļam uz to ir iekārtota lapene un ugunsкура vieta. Objekts ir iekļauts Ventas kajaku maršrutā.

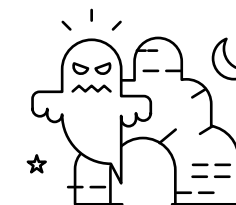

Papiles pagasts, Akmenes rajons

www.ventosparkas.lt

56.144556, 22.782778

Papile - -1 km

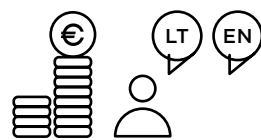

1936. gadā tika pierakstīta leģenda par Jurakalna tuvumā esošu 4 m dziļo un 3 m garo un plato alu. Tā savulaik bija izklāta ar dēļiem, netālu atradās Sv. Jāņa kapliča. Alā bijuši spoki, un, ja parādījās svešinieks, viņa kājas tikušas ietītas baltā audumā. Visticamāk, ala radusies, krievu ģeologiem 19. gadsimtā meklējot ogles. Spoku meklēšana gan bija neveiksmīga, bet ala palika.

114 Menču kalnakmens karjers

Karjers

Akmenes novads ir pazīstams arī ar "Marsa kanjoniem" – iespaidīga izskata akmeņlauztuvēm. Mākslīgo ezeru krasti ir bagātīgi aizauguši ar garu zāli un krūmiem. Dažviet zālāju veido parastie baltziedu vīķi, citviet sastopami zilziedu vīķi un citi augi. Karjera apmeklētājus pārsteidz skats, kas atgādina Amerikas Lielo kanjonu. Patstāvīgi apmeklējumi karjerā gan ir stingri aizliegti, taču to var apmeklēt gida pavadībā.

Akmenes rajons

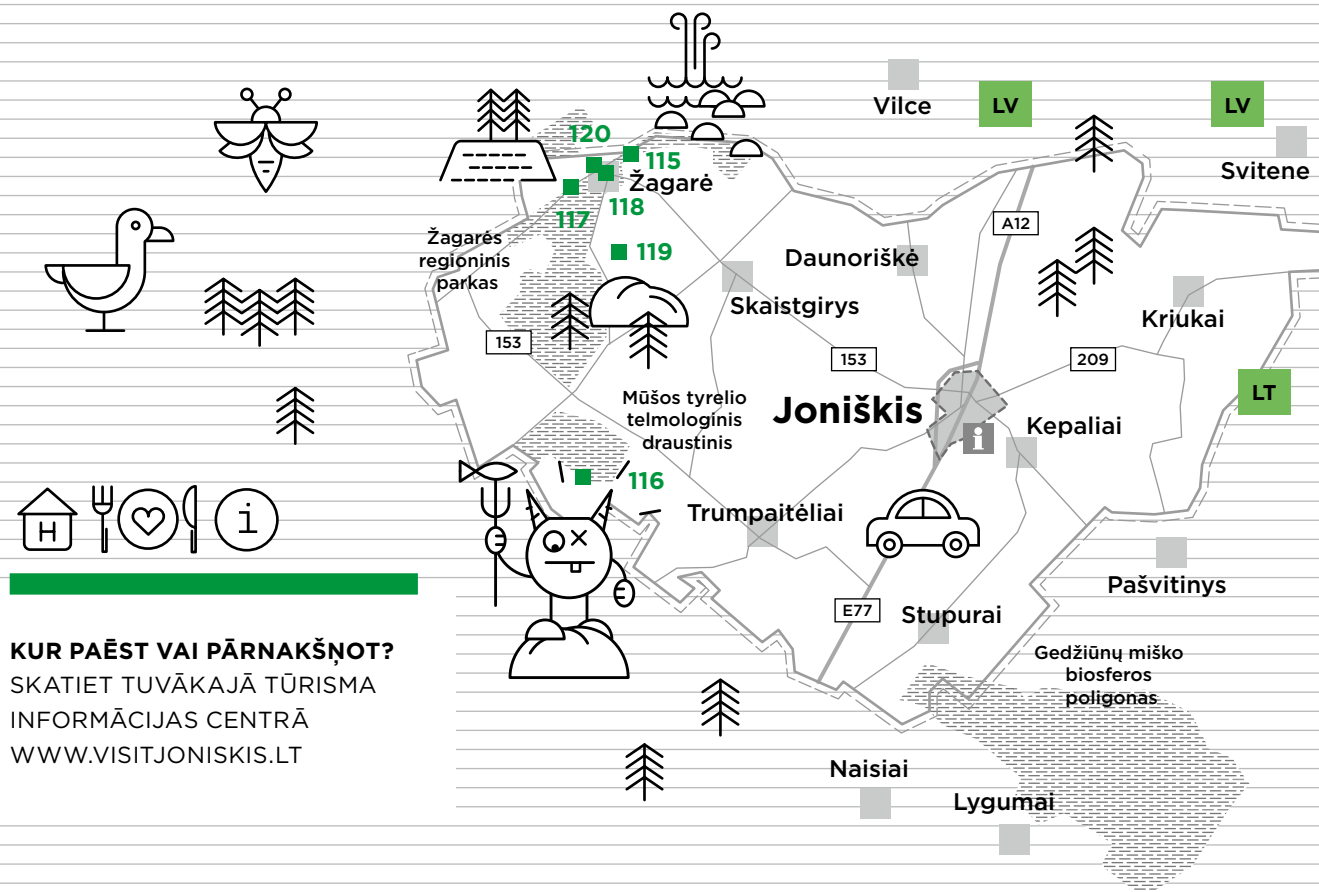
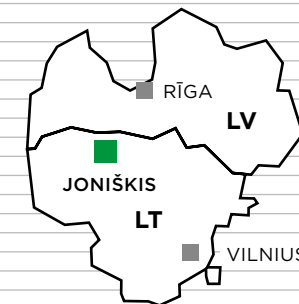
www.visitsiauliai.lt
Par gidu rīkotajām ekskursijām: karjerais.lt

56.322474, 22.93318

Akmene - 20 km

LIETUVA
ŠAUĻU APGABALS

JONIŠKI UN APKĀRTNE

115 Švedpoles avots

Avots

Švedpoles avots atrodas Švētes vidustecē, labajā krastā (2 km lejpus Žagares). Savulaik avota ūdeni alus ražošanai izmantoja Švedpoles muižā esošā Kunsmana alus darītava. Gadā tika pārdoti līdz 50 000 spaiņu alus, un slavenais "Dukes" alus bija pazīstams pat Kaukāzā. Alus darītavas ēkas atradās netālu no avota, un tās darbojās no 19. gs. beigām līdz 20. gs. sākumam. Vēlāk alus sindikāts to slēdza, ik gadu īpašniekiem maksājot 50 tūkstošus litu par rūpnīcas dīkstāvi.

🏠	Žagares pagasts, Jonišķu rajons
🌐	www.saugoma.lt
📍	56.371854, 23.282997
🔍	Žagare - 2 km, Jonišķi - 30 km, Naujoji Akmene - 30 km

1940. gada aprīlī Švedpoles muižā izcēlās plašs ugunsgrēks, kura laikā bijušās alus darītavas ēka nodega. Avots ir iekļauts Žagares reģionālā parka ekskursiju maršrutos.

Švedpoles avots

116 Tīreļa akmens

Laukakmens

Akmens atrodas Mūšas tīreļa purva takā, kas ir garākā Lietuvas purva koka taka. Tas ir valsts aizsargājams ģeoloģisks dabas mantojuma objekts, mitoloģisks akmens, pie kura var nokļūt,

vispirms ejot pa koka laipu taku, pēc tam pa meža taku. Akmens augstums ir 1,45 m, garums - 3,2 m, platums - 3 m, maksimālais horizontālais apkārtmērs - 11,2 m, sastāvs - granīts.

🏠	Gaižaiču pagasts, Jonišķu rajons
🌐	www.saugoma.lt
📍	56.201694, 23.233806
🔍	Žagare - ~30 km

Tīreļa akmens

Tiek uzskatīts, ka Tīreļa akmens ir baltu pagānu ticības liecinieks. Uz to norāda daudzas būtiskas pazīmes. Blakus šim akmenim atrodas tā sauktā Velna sala, bet velns baltu mitoloģijā ir mirušo pasaules valdnieks. Šeit atrodas arī Mūšas un Jodupes iztekas. Vārds "Jodupe" cēlies no vārda "melns" un nozīmē kaut ko tumšu, mistisku un noslēpumainu. Netālu vēl atrodas Piktuižu ciems, kura nosaukums, savukārt, cēlies no vārda "dusmīgs".

Mūšas tīrelis

117

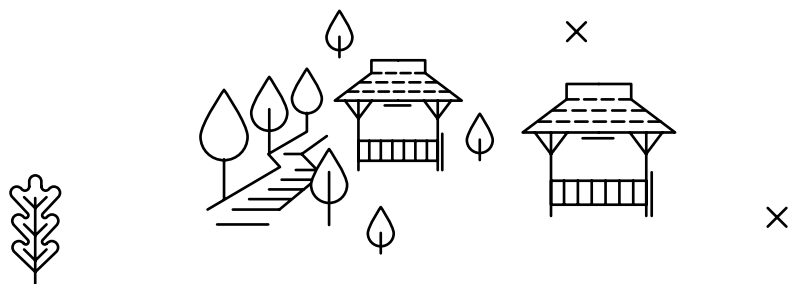
Žagares oss

Oss

Žagares oss ir garš, šaurs paugurs, kuru veido smiltis un grants, ko kūstošo ledāju ūdens ieskalojis ledāja plaisās un tuneļos. Tas ir ne tikai viens no garākajiem osiem Lietuvā, bet arī viens no iespaidīgākajiem, jo tam apkārt plešas līdzenumi.

Osa dabiskais reljefs padomju laikos daudzviet tika iznīcināts intensīvas grants ieguves dēļ, bet savu formu tomēr saglabājušais oss iekļāvās Žagares reģionālā parka atpūtas zonā kopā ar Žvelgaiša pilskalnu (tā augstums ir -20 m), no kura 830 m garš posms uz abām pusēm atzīts par ģeoloģisko dabas pieminekli. Apkārt Žvelgaiša ezeram izveidota Žagares grēdas izziņas taka.

- Žagares liegums, Žagares reģionālais parks, Žagares pagasts, Žagare, Žvelgaiču ciems, Jonišķu rajons
- www.saugoma.lt
- 56.353540, 23.223845
- Jonišķi un Naujoji Akmene - -30 km

Žvelgaiša ezers

Žagares oss

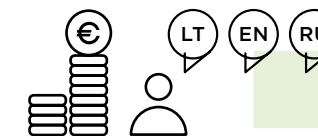
118

Žagares reģionālā parka apmeklētāju centrs

Apmeklētāju centrs, ekspozīcija

Atjaunotajā pilī tūristus gaida viens no lielākajiem apmeklētāju centriem, kur zem viena jumta atrodas vairākas ekspozīcijas: iespaidīgas medību trofejas, senlietas, sporta sasniegumi, interaktīva ekspozīcija par Žagares reģionālo parku un tā vērtībām.

Žagares reģionālā parka izcilākās vērtības ir Žagares vecpilsēta, iespaidīgā daba un garākā purva mācību taka. Žagares meži tiek uzskatīti par Lietuvas staltbriežu dzimteni un dolomīta slāņu dēļ ir radusies pat īpaša ķiršu šķirne, ko sauc par Žagares ķiršiem. Šeit apmeklētājiem ir pieejamas ekskursijas gida pavadībā, dažādas izglītojošas programmas. Tās ēkā apmeklētāji var arī izbaudīt nakti muzejā.

- Malūno iela 1, Žagare, Jonišķu rajons
- www.saugoma.lt
- 56.362491, 23.264636
- Jonišķi, Naujoji Akmene - -30 km

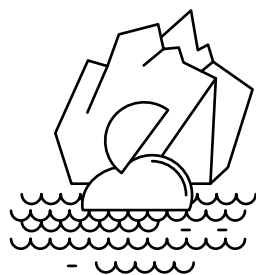

119

Brāļu akmens

Laukakmens

Tas ir viens no lielākajiem ģeoloģiskā dabas mantojuma objektiem Šauļu apriņķī, un to atnesis pēdējais ledājs, kas no Lietuvas teritorijas atkāpās aptuveni pirms 12 tūkstošiem gadu. Neregulārā konusveida laukakmeņa augšdaļā trūkst apmēram kubikmetru liela daļa, kas no tā nokritusi pēc ledāju atkāpšanās un joprojām stāv šajā vietā.

Veršu ciems, Žagares pagasts, Jonišķu rajons

www.saugoma.lt

56.322333, 23.265472

Žagare - -5 km

120

Žagares dolomīta atsegums

Atsegums

Žagares dolomīta atsegums ir 2,5 līdz 3,5 m augsta un aptuveni 200 m gara dolomīta siena, kas pazīstama kopš 19. gadsimta. Dolomītu pirms Otrā pasaules kara karjerā ieguva ar rokām un izmantoja kaļķa dedzināšanai, bet vēlāk kā šķembas – ceļu būvei. Žagares iedzīvotāji, kuri strādāja karjerā, stāstīja, ka izrakto dolomītu pildījuši apdedzināšanas krāsnīs, kuras kurinātas ar malku. Kaļķi izdega četrās līdz piecās dienās, tos nogādāja Jonišķu dzelzceļa stacijā, no kurienes pēc

Žagare, Žagares pagasts, Jonišķu rajons

www.saugoma.lt

56.365190, 23.256989

Jonišķi un Naujoji Akmene - -30 km

tam vagonos nosūtīja pasūtītājiem (galvenokārt uz Krieviju). Žagares dolomīta atsegumā apmeklētāji var aplūkot zemes virskārtas tuvumā esošos dolomīta slāņus. Šis atsegums iekļauts dažādos ekskursiju maršrutos pa Žagari un Žagares reģionālo parku.

GALVENAIS NOTEIKUMS, KAS JĀIEVĒRO DABĀ: “KO ATNESI, TO AIZNES!”

Ir svarīgi apzināties cilvēku radīto atkritumu ietekmi uz konkrēto vietu – tie ne tikai bojā ainavu, bet arī apdraud gan vietas kvalitāti, gan ekosistēmas.

Svarīgi ir ne tikai atstāt sakoptu un nepiesārņotu vidi, bet arī neradīt neatgriezeniskus bojājumus, piemēram, neatstāt dažādus uzrakstus uz atsegumiem vai akmeņiem. Pārvietojieties droši, neapdraudot sevi vai citus, pārliecinoties, ka vieta saglabājas sākotnējā stāvoklī.

Pirms došanās dabā:

- pārdomājiet līdzņemamo produktu iepakojumu;
- ņemiet līdzi tikai to, no kā nebūs jāatbrīvojas pa ceļam;
- nemeklējiet mazas atkritumu tvertnes pārgājienu takās mežā, purvā vai citās dabiskās vietās, bet nesiet tukšo iepakojumu sev līdzi un izmetiet to pēc pārgājiena.

Kāpēc tas ir svarīgi:

- mazo atkritumu tvertņu uzturēšana dabā ir dārga un sarežģīta apgrūtinātās pieejamības dēļ;
- iepakojums var kļūt par nāvējošām lamatām dzīvām radībām;
- putni un dzīvnieki atkritumus iznēsā pa visu apkārtni.

Iepazīstieties ar teritorijas apmeklēšanas noteikumiem un ievērojiet tos. Ņemiet vērā, ka dažās vietās var būt noteikti ierobežojumi, kas parasti ir saistīti ar dabas aizsardzības noteikumiem, privātmājām, lauksaimniecības zemes šķērsošanu u.c.

Apzinieties dabas tūrista individuālo atbildību! Izvēloties videi draudzīgu ceļošanu, jūs dodat iespēju arī nākamajām paaudzēm izbaudīt unikālus mirkļus dabā.

Attēlā: Neretas upe, Vīpes pagasts (Latvija)

Šī brošūra ir sagatavota Interreg V-A Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2014–2020 projekta LLI-483 “Unikālu ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas vērtību izmantošana zaļā izzinošā tūrisma attīstībā / GEOTOUR” ietvaros, kura mērķis ir radīt ilgtspējīgu un izzinošu tūrisma piedāvājumu, palielināt apmeklētāju plūsmu reģionos, kā arī uzlabot zināšanas un izpratni par unikālajām dabas vērtībām. Projekta kopējās izmaksas: 649 972,10 EUR (t.sk. ERAF finansējums: 552 476,26 EUR).

Attēlā: Daugava pie Jēkabpils (Latvija)

Šī brošūra ir sagatavota ar Eiropas Savienības finansiālo atbalstu. Par šīs brošūras saturu pilnībā atbild Zemgales plānošanas reģions, un tas nekādos apstākļos nav uzskatāms par Eiropas Savienības oficiālo nostāju.

Izdevējs: Zemgales plānošanas reģions, www.zemgale.lv, 2023. Dizains, makets: Jolanta Deģe.

ISBN 978-9934-9172-0-2

Pateicamies par sadarbību visiem, kas piedalījušies izdevuma veidošanā, īpaši projekta partneriem: Aizkraukles novadam, Bauskas novadam, Žemaitijas Aizsargājamo teritoriju direkcijai, Aukštaitijas Aizsargājamo teritoriju direkcijai, kā arī objektu īpašniekiem un Zemgales un Ziemeļlietuvas tūrisma informācijas centriem.

Noskaties video par Ģeo vietām šeit:

EIROPAS SAVIENĪBA

Interreg
Latvija-Lietuva

Eiropas Reģionālās attīstības fonds

EIROPAS SAVIENĪBA

ZEMGALES
PLĀNOŠANAS
REĢIONS

Izdevumā izmantotas fotogrāfijas no Latvijas un Lietuvas Tūrisma informācijas sniedzēju, objektu īpašnieku un Zemgales plānošanas reģiona arhīviem.

Kā arī:

Aizkraukles novada Tūrisma nodaļas, Sēlijas laivas, Artis Šukots, Elizabete Lukšo-Ražinska, Tukuma Tūrisma informācijas centra, Shutterstock.com, pexels.com, redzet.lv arhīviem. Dobeles novada Tūrisma informācijas centra arhīva. Bauskas novada Tūrisma informācijas centra, Laivu noma “Ozolaivas”, Jumpravmuižas parka kompleksa, Kaspars Krauze (KrauzeVision), Lauris Vīksne (LTV, “PaStraumei”) arhīviem. Jēkabpils novada Tūrisma informācijas centra, Kaspars Siliņš, Divi kadri, Egita Galiņa, Valija Fišere, Jēkabpils Vēstures muzeja krājuma, Andris Eglītis, Andris Soms, Jānis Lācis, Viesītes muzeja “Sēlija”, Kaspars Sēlis arhīviem. Sia “Laflora”, Purvu bridējs, Elizabete Lukšo-Ražinska arhīviem.

Sigita Mikutis, Vidmantas Lopeta, Justas Pamparas, Sigita Teišerskē, M. Macaitis, Kurtuvēnas reģionālā parka, Andželika Lukoševičienē, Aušra Rukienē, Pakrojas uzņēmējdarbības centra, Mindaugas Riauka, Sigita Kazlauskas, Ventas reģionālā parka, Paulius un Odeta Lebedžiai, Dainius Mereckis, Žagares reģionālā parka,

Dubysa reģionālā parka un Kelmės uzņēmējdarbības un tūrisma informācijas centra arhīviem.

SkyShot Media&Photo (P. Kalamažnikas), Kupišķu Tūrisma informācijas centra, V. Juknevičius, Krekenavas reģionālā parka, Biržu reģionālā parka arhīviem.

Mūšas tīrelis (Lietuva)

